ปี ๒๕๕๕

โครงการปิดทองหลังพระ

จังหวัดเชียงใหม่

สารบัญ

หน้า

- โครงการปิดทองหลังพระ
  แนวทางการดำเนินงานโครงการปิดทองหลังพระ จังหวัดเชียงใหม่ ๑
- ขั้นตอน กระบวนการเชื่อมโยงความต้องการของชาวบ้านกับแผนงาน
  ของหน่วยงานราชการตามแนวทางปิดทองหลังพระ (ดร.ชาติชาย ณ เชียงใหม่) ๒-๓
- วิธีลงไปพัฒนาในพื้นที่ (อ.ณรงค์ อภิชัย) ๔-๘

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ๑ การดำเนินงานกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์พระราชดำริ (การแก้ไขปัญหาเร่งด่วนในระยะ ๓ เดือน มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๕) ๑๐-๓๕
- ภาคผนวก ๒ แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์พระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ๓๖-๕๒
- ภาคผนวก ๓ ประกาศจังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขยายผลพื้นที่ตามโครงการปิดทองหลังสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ๕๓-๕๘
- ภาคผนวก ๔ มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ๕๙-๖๖
- ภาคผนวก ๕ องค์ความรู้ ๖ มิติ ๖๗-๘๐
- ภาคผนวก ๖ พื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ ๘๑-๘๔
- ภาคผนวก ๗ แบบสำรวจสภาพเศรษฐกิจ- สังคม (บ้านปาง ม.๘ ต.หนองบัว อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่) ๘๕-๙๔
- ภาคผนวก ๘ แบบสำรวจสภาพเศรษฐกิจ- สังคม (บ้านอมแรด ม.๘ ต.บ้านทับ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่) ๙๕-๑๐๔
- ภาคผนวก ๙ แบบสำรวจสภาพเศรษฐกิจ- สังคม (บ้านพญาพิภักดิ์ ต.ยางฮอม อ.ขุนตาล จ.เชียงราย) ๑๐๕-๑๑๘

โครงการปิดทองหลังพระ

แนวทางการดำเนินงานโครงการปิดทองหลังพระ จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็นคำถามสภาพเศรษฐกิจ-สังคม ของประชากรหมู่บ้านเป้าหมาย

ตอนที่๑ สภาพทางครัวเรือน

๑.๑ รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพครัวเรือน

๑. ท่านและสมาชิกในครัวเรือนมีบ้านอยู่ในเขตปกครองหมู่บ้านหรือไม่
๒. ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้หรือไม่
๓. ประเภทของวัสดุที่ใช้ปลูกสร้างบ้าน ที่อยู่อาศัยอยู่ในประเภทใด
๔. ประเภทของวัสดุที่มุงหลังคาเป็นแบบใด
๕. ลักษณะของบ้าน จัดอยู่ในลักษณะเป็นแบบใด
๖. มูลค่าของตัวบ้านในปัจจุบันที่อยู่อาศัย คิดเป็นมูลค่าเท่าใด
๗. ในครัวเรือนของท่านมีการใช้ส้วมอย่างไร

ตอนที่ ๒ สภาพทางเศรษฐกิจ

๒.๑ พื้นที่อยู่อาศัยปัจจุบัน มีอยู่ใน/นอกเขตปกครองหมู่บ้าน กี่แปลงและมีพื้นที่เท่าไร
๒.๒ พื้นที่ทำกิน มีอยู่ใน/นอกเขตปกครองหมู่บ้าน กี่แปลงและมีพื้นที่เท่าไร
๒.๓ การทำการเกษตรในครัวเรือน มีอยู่ในและนอกเขตปกครองหมู่บ้าน และมีพื้นที่ทำกินอะไรบ้าง (หากไม่มีข้ามไปข้อถัดไป)
๒.๔ ในครัวเรือนของท่านมีการทำหัตถกรรมในครัวเรือนหรือไม่อย่างไร
๒.๕ ในครัวเรือนของท่านมีการค้าขายในลักษณะที่ซื้อมาขายไปหรือไม่อย่างไร
๒.๖ ในครัวเรือนของท่านมีการเลี้ยง*สัตว์เศรษฐกิจที่สร้างรายได้*หรือไม่อย่างไร
๒.๗ สภาพทางประชากร อาชีพและรายได้ในครัวเรือน มีใครบ้างอย่างไร
๒.๘ สรุปรายจ่ายในรอบปีที่ผ่านมาของครัวเรือน แต่ละประเภทมีค่าใช้จ่ายเท่าใด
๒.๙ สรุปรายได้ในรอบปีที่ผ่านมาของครัวเรือน แต่ละประเภทมีรายได้เท่าใด
๒.๑๐ ปัจจุบันในครัวเรือนของท่านมีทรัพย์สินมีค่าอะไรบ้าง และมีมูลค่าปัจจุบันเท่าใด

ตอนที่ ๓ สภาพทางสังคม สุขอนามัย ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อม

๑. หากสมาชิกในครัวเรือนเกิดเจ็บป่วย ท่านมีวิธีการรักษาอย่างไร
๒. สถานบริการที่สมาชิกในครัวเรือนนิยมไปใช้บริการเมื่อเกิดเจ็บป่วย จากแหล่งใด
๓. ครัวเรือนของท่านใช้น้ำอุปโภคจากแหล่งใดเป็นส่วนใหญ่ และพอเพียงหรือไม่
๔. วิธีนำน้ำมาอุปโภคมาใช้ในหมู่บ้านด้วยวิธีการแบบใด
๕. ครัวเรือนของท่านใช้น้ำบริโภคจากแหล่งใด เป็นส่วนใหญ่และพอเพียงหรือไม่
๖. ครัวเรือนของท่านดื่มน้ำโดยผ่านวิธีการอย่างไร
๗. ครัวเรือนของท่านใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากแหล่งใด
๘. อาหารประเภทผักที่นำมาประกอบอาหารมาจากที่ใด (เลือกตอบได้หลายข้อ)
๙. อาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่นำมาประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน มาจากไหน (เลือกตอบได้หลายข้อ)
๑๐. ในรอบปีสำรวจที่ผ่านมา สมาชิกในครัวเรือนของท่านได้รับเงินทุนช่วยเหลืออะไรแล้วบ้าง
๑๑. ครัวเรือนท่านเคยทำนาขั้นบันไดหรือไม่
๑๒. ครัวเรือนท่านเคยขุดนาขั้นบันไดหรือไม่
๑๓. ในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ใช้เชื้อเพลิงใดในการประกอบการหุงต้มมีอะไรบ้าง
๑๔. ครัวเรือนของท่านใช้พลังงานในการประกอบการหุงต้ม จากอะไร
๑๕. สมาชิกในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ ทราบโครงการปิดทองหลังพระหรือไม่
๑๖. สมาชิกในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ เคยมาเที่ยวโครงการพัฒนาดอยตุง (พระตำหนักดอยตุง) หรือไม่
๑๗. สมาชิกในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ พึงพอใจที่มีโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน หรือไม่
๑๘. ท่านมีความคิดเห็น / ความต้องการอะไร ที่จะให้หมู่บ้านของท่านมีการพัฒนาที่ดีขึ้น มีความเจริญขึ้น อย่างใด
๑๙. สภาพหนี้สินในครัวเรือน มาจากแหล่งใดบ้าง

ขั้นตอน กระบวนการเชื่อมโยงความต้องการของชาวบ้าน กับแผนงานของหน่วยงานราชการตามแนวทางปิดทองหลังพระ

๑. สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลของพื้นที่ในทุกมิติ
๒. วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน
๓. คณะทำงานระดับอำเภอและจังหวัด ปรึกษาหารือกัน และทำเมนูโครงการพัฒนาให้ชาวบ้านเลือก
๔. อสพ. และคณะทำงานระดับอำเภอ ชวนชาวบ้านคุยเพื่อปรับวิธีคิด ให้อยู่แบบพึ่งพาตนเอง
๕. เลือกครัวเรือนต้นแบบเพื่อทำแผนชีวิตชุมชน ที่มาจากความต้องการของชาวบ้าน
๖. อสพ. คณะทำงานอำเภอ ผู้นำชุมชน ลงไปทำแผนชีวิตของชุมชน รายกลุ่ม (สายน้ำ/ป๊อกบ้าน/ถนน/แปลงนา)
๗. จัดทำเป็นแผนชีวิตของชุมชน ที่มี ปฏิทินการผลิตทั้งปี และปริมาณการผลิต ต้นทุน และมูลค่า
๘. นำแผนงาน/โครงการ ที่หน่วยงานราชการคิดไว้มาปรับให้สอดคล้องกับแผนชีวิตของชุมชน
๙. จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ ที่เป็นของชาวบ้านและหน่วยงานที่ระบุผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ได้ผลตามปฏิทินการผลิต
๑๐. ทำกิจกรรมที่สร้างศรัทธา (Quick win) ทำแล้วเห็นผล
๑๑. ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมที่เป็นความร่วมมือของชุมชน
๑๒. ติดตามให้เป็นไปตามแผนงานโดยส่วนราชการมีการรายงานทุกเดือน ปิดทองฯ ติดตามทุกสามเดือน
๑๓. ติดตามประเมินผลกระบวนการและผลดำเนินงานโดยสถาบันอุดมศึกษา
๑๔. ส่งมอบกระบวนการพัฒนาหลังจากดำเนินการ

แก้ไขปัญหา ๖ มิติ
น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่า สิ่งแวดล้อม
ตามกระบวนการมีส่วนร่วมและพึ่งตนเอง

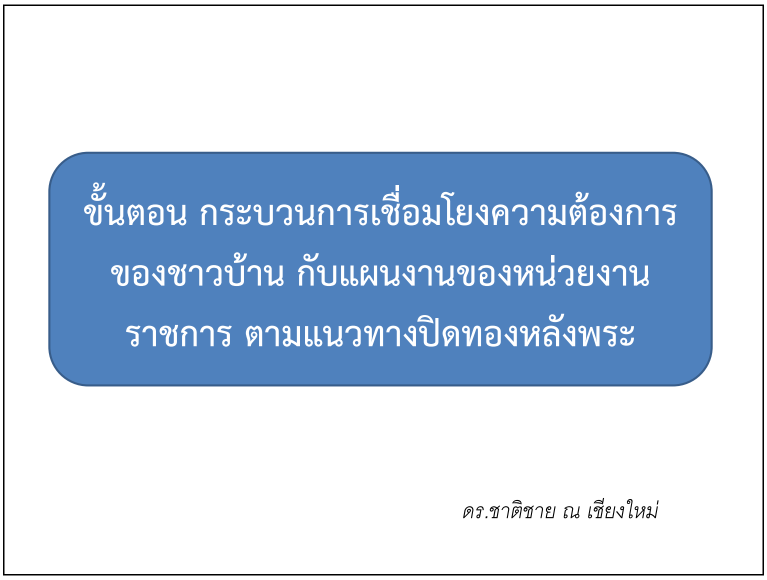
ขั้นตอน กระบวนการเชื่อมโยงความต้องการ
ของชาวบ้าน กับแผนงานของหน่วยงาน
ราชการ ตามแนวทางปิดทองหลังพระ
ดร.ชาติชาย ณ เชียงใหม่

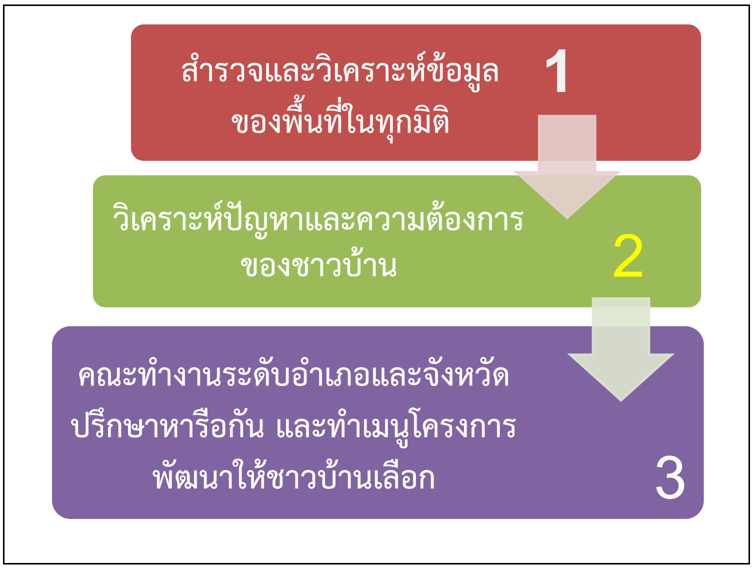
สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล
ของพื้นที่ในทุกมิติ
1
วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ
ของชาวบ้าน
2
คณะทำงานระดับอำเภอและจังหวัด
ปรึกษาหารือกัน และทำเมนูโครงการ
พัฒนาให้ชาวบ้านเลือก
3

อสพ. และคณะทำงานระดับอำเภอ
ชวนชาวบ้านคุยเพื่อปรับวิธีคิด
ให้อยู่แบบพึ่งพาตนเอง
4
เลือกครัวเรือนต้นแบบ
เพื่อทำแผนชีวิตชุมชน
ที่มาจากความต้องการของชาวบ้าน
5
อสพ. คณะทำงานอำเภอ
ผู้นำชุมชน ลงไปทำแผนชีวิต
ของชุมชน รายกลุ่ม
(สายน้ำ/ป๊อกบ้าน/ถนน/แปลงนา)
6

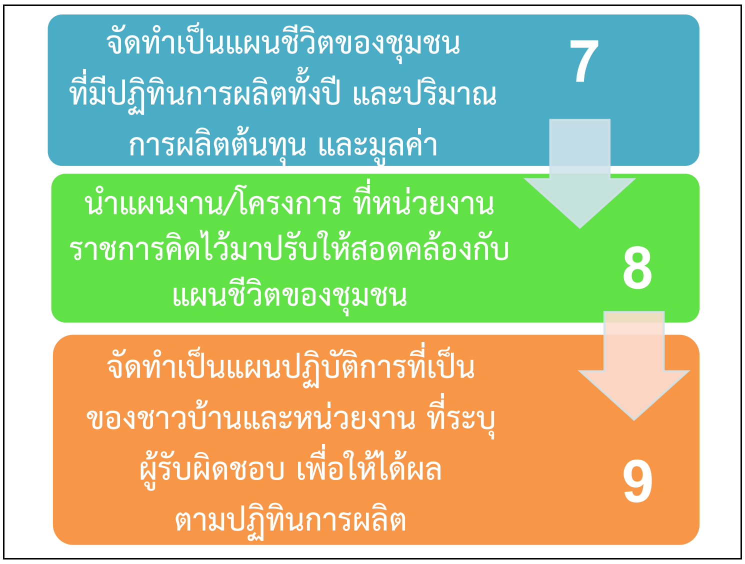
จัดทำเป็นแผนชีวิตของชุมชน
ที่มีปฏิทินการผลิตทั้งปี และปริมาณ
การผลิตต้นทุน และมูลค่า
7
นำแผนงาน/โครงการ ที่หน่วยงาน
ราชการคิดไว้มาปรับให้สอดคล้องกับ
แผนชีวิตของชุมชน
8
จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการที่เป็น
ของชาวบ้านและหน่วยงาน ที่ระบุ
ผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ได้ผล
ตามปฏิทินการผลิต
9

ทำกิจกรรมที่สร้างศรัทธา
(Quick win) ทำแล้วเห็นผล
10
ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรม
ที่เป็นความร่วมมือของชุมชน
11
ติดตามให้เป็นไปตามแผนงานโดย
ส่วนราชการมีการรายงานทุกเดือน
ปิดทองฯ ติดตามทุกสามเดือน
12

ติดตามประเมินผล
กระบวนการและ
ผลการดำเนินงาน
โดยสถาบันอุดมศึกษา
13
ส่งมอบ
กระบวนการพัฒนา
หลังจากดำเนินการ
14

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

มูลนิธิปิดทองหลังพระ

วิธีลงไปพัฒนาในพื้นที่

ณรงค์ อภิชัย
ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

การแก้ความยากจนที่ยั่งยืน

อย่างบูรณาการ

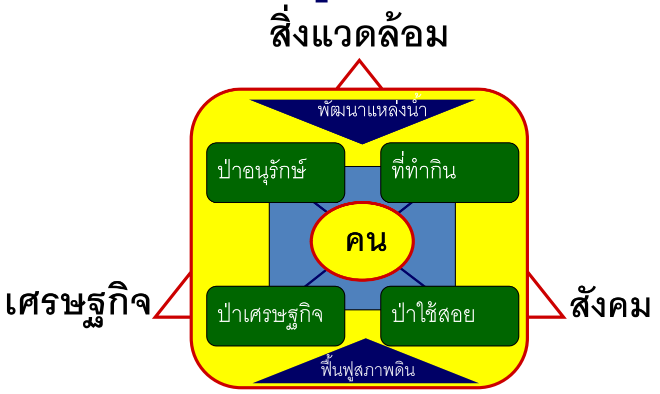

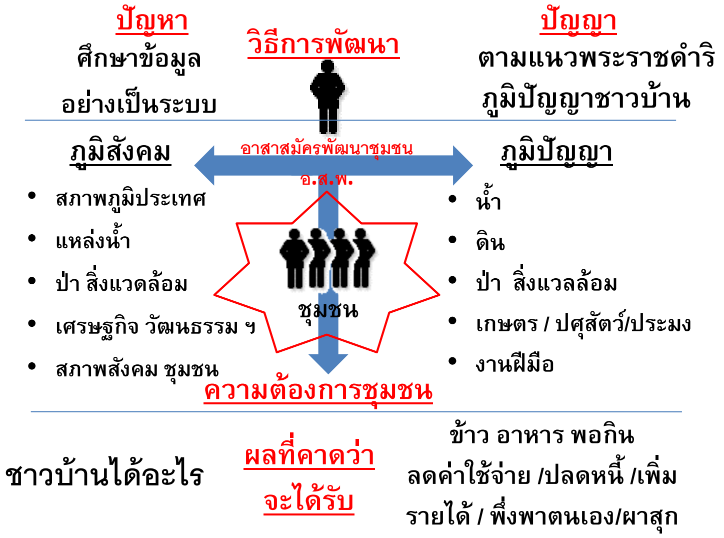

ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

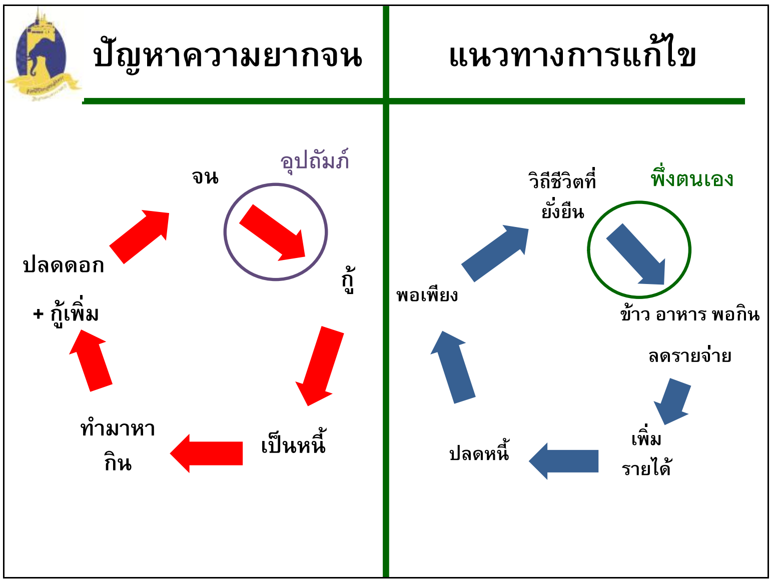

ทำงานอย่างไรระหว่าง

ทำให้เสร็จ	+	ทำให้สำเร็จ
ตามคำสั่ง นโบาย		ตอบตามความต้องการของชุมชน
ตามที่เห็นมา คิดว่า		ชุมชนมีส่วนรวม คิด วางแผน ลงมือ
งบ แผนจังหวัด		ตอบสนอง เรื่องปากท้อง ลดหนี้ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้
ให้ปลา		สอนจับ เลี้ยงปลา และลงมือทำเอง
อนุเคราะห์		ช่วยเขาให้เขาช่วยเหลือตนเอง

ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

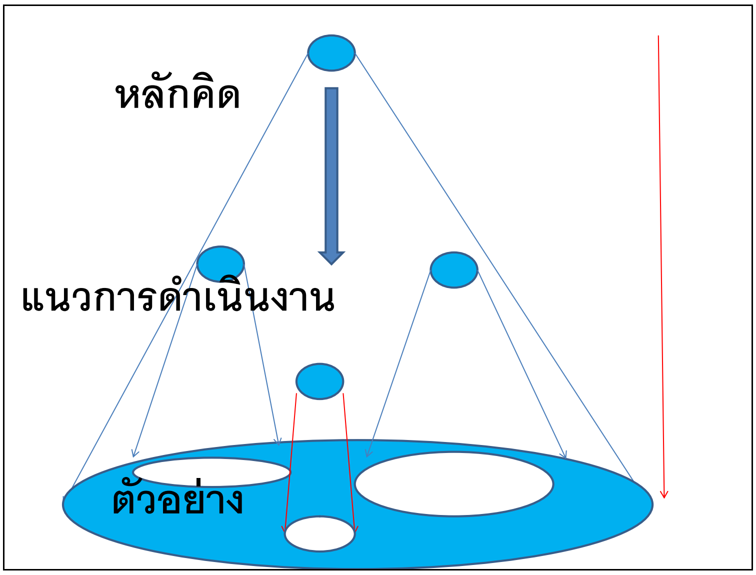

ปัจจัยการพัฒนาที่ยั่งยืน

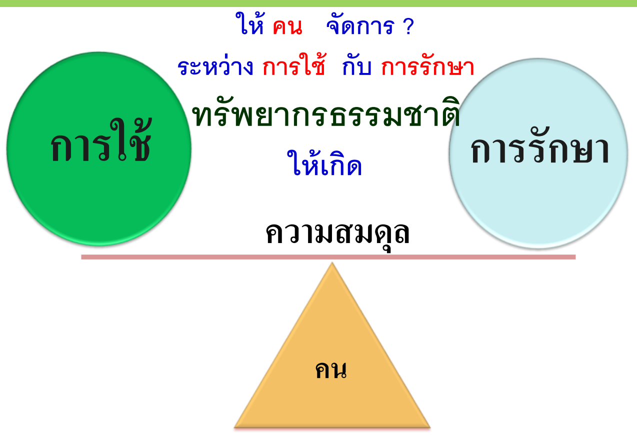

แนวพระราชดำริเพื่อพัฒนา ดิน น้ำและป่า

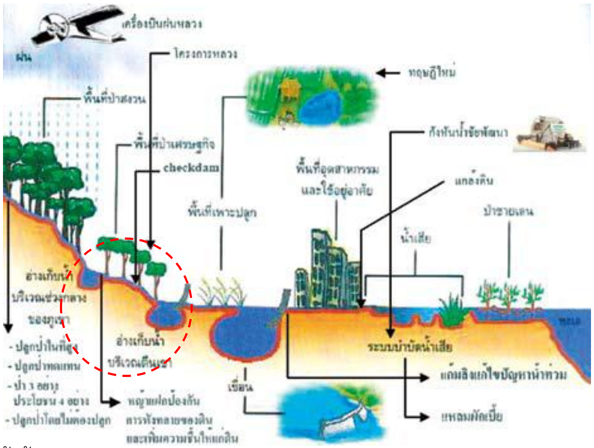

ที่มา: มูลนิธิชัยพัฒนา

องค์ความรู้ 6 มิติ

- การพัฒนาแหล่งน้ำ
- การเก็บน้ำให้อยู่ในประเทศให้นานที่สุด
- การใช้น้ำทุกหยดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- การปรับปรุงดิน
- การปลูกหญ้าแฝก

- กำจัดขยะ
- บำบัดน้ำเสีย

- เกษตรทฤษฎีใหม่
- เกษตรรูปแบบอื่นที่เหมาะสมกับพื้นที่

- การอนุรักษ์ ดูแลรักษา
- และใช้ประโยชน์จากป่าอย่าง
- ถูกวิธี เพื่อให้มนุษย์กับธรรมชาติ อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

- ไบโอดีเซล
- เชื้อเพลิงสีเขียว

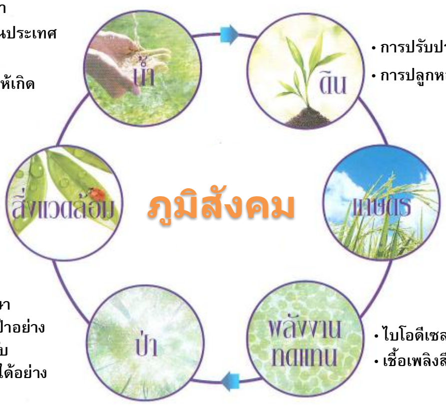

โดยปรับน้ำหนักแต่ละเรื่องตามสภาพภูมิสังคมและสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่

ปัญหา

แล้วจะทำอะไร ช่วยชาวบ้าน

รากเหง้าของปัญหา

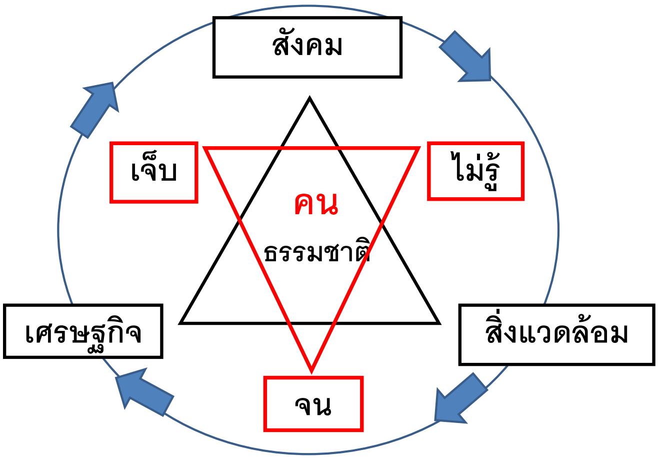

ความยากจน

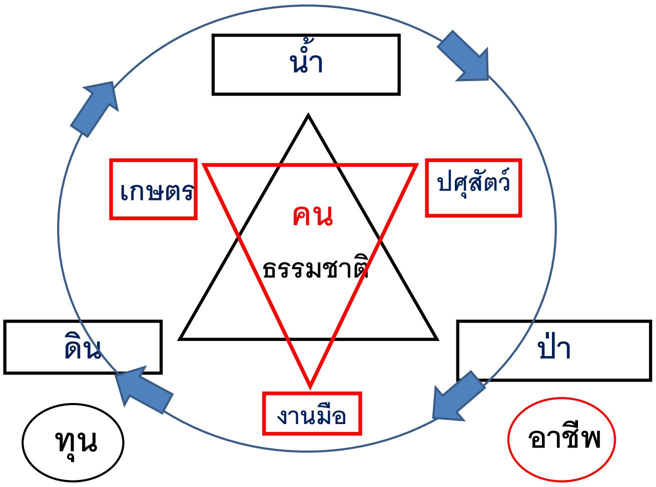

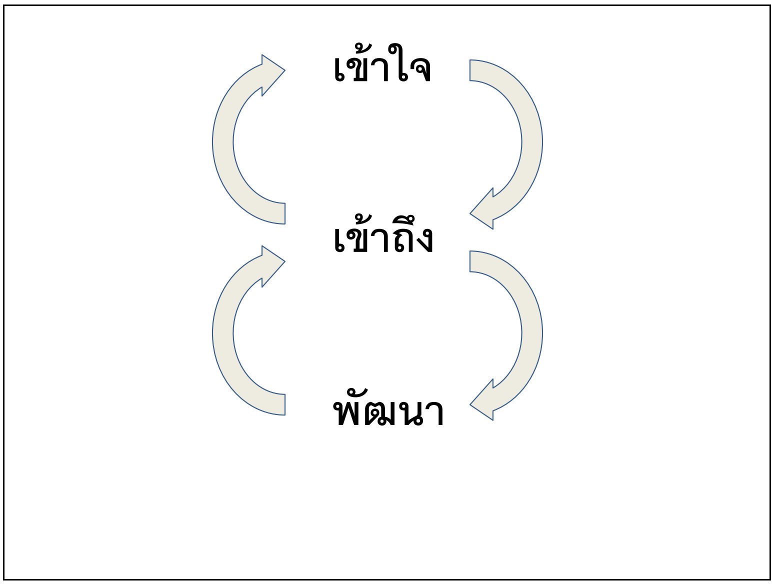
เข้าใจ
เข้าถึง
พัฒนา

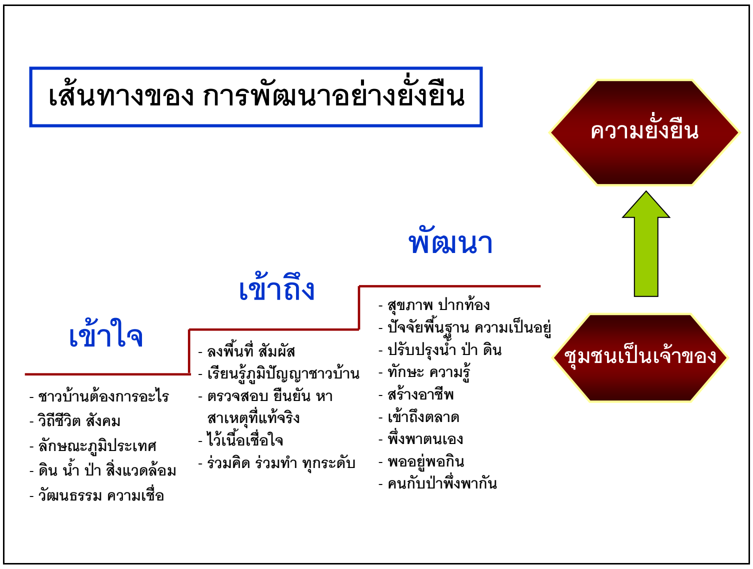
เส้นทางของ การพัฒนาอย่างยั่งยืน
ความยั่งยืน
พัฒนา
เข้าถึง
เข้าใจ
- ชาวบ้านต้องการอะไร
- วิถีชีวิต สังคม
- ลักษณะภูมิประเทศ
- ดิน น้ำ ป่า สิ่งแวดล้อม
- วัฒนธรรม ความเชื่อ
- ลงพื้นที่ สัมผัส
- เรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ตรวจสอบ ยืนยัน หา สาเหตุที่แท้จริง
- ไว้เนื้อเชื่อใจ
- ร่วมคิด ร่วมทำ ทุกระดับ
- สุขภาพ ปากท้อง
- ปัจจัยพื้นฐาน ความเป็นอยู่
- ปรับปรุงน้ำ ป่า ดิน
- ทักษะ ความรู้
- สร้างอาชีพ
- เข้าถึงตลาด
- พึ่งพาตนเอง
- พออยู่พอกิน
- คนกับป่าพึ่งพากัน
ชุมชนเป็นเจ้าของ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
รับที่ 486
วันที่ 25 ม.ค. 2555
เวลา
โครงการปิดทองหลังพระ
สืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ กลุ่มงานส่งเสริม
กลุ่มงานสารสนเทศฯ ฝ่ายอำนวยการ

ด่วนที่สุด

ที่ ชม ๐๐๑๖.๒ / ๙๖๑๐

ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่
ถนนโชตนา ชม ๕๐๓๐๐

๑๙ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง การดำเนินกิจกรรม/โครงการ ตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ (การแก้ไขปัญหาเร่งด่วนในระยะ ๓ เดือน มกราคม – มีนาคม ๒๕๕๕)

เรียน พัฒนาการจังหวัดเชียงใหม่

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ด่วนที่สุดที่ ชม ๐๐๑๖.๒ /๕๒๙๓๓ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีสรุปกิจกรรม/โครงการ/จำนวนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร
๒. องค์ประกอบข้อเสนอโครงการ
๓. ขั้นตอนการขออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณ และการรายงานผล

ตามที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้เรียนเชิญคณะทำงานพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระฯ เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๒ อาคารอำนวยการ ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ในการเสนอกิจกรรม/โครงการ เพื่อพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ และจังหวัดได้แจ้งให้ทราบถึงการได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน ในระยะ ๓ เดือน (มกราคม – มีนาคม ๒๕๕๕) ในพื้นที่บ้านปาง อำเภอไชยปราการ และบ้านอมแรด อำเภอแม่แจ่ม ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเร่งด่วนเป็นไปตามแผนฯ และการเบิกจ่ายงบประมาณมีความถูกต้องตามระเบียบทางราชการ จังหวัดเชียงใหม่ จึงขอให้ท่านพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดทำโครงการโดยมีองค์ประกอบข้อเสนอโครงการ ตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ จัดส่งให้กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ภายในวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ เพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่พิจารณาอนุมัติโครงการ

๒. การดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน การก่อหนี้ผูกพัน การจัดซื้อจัดจ้าง ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้องโดยอนุโลม และปฏิบัติตามคำสั่งจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๒๒๖๙/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยอนุโลม

๓. เมื่อได้รับการอนุมัติโครงการ ให้จัดทำสัญญายืมเงินพร้อมหมายเลขบัญชีธนาคารของหน่วยงาน ส่งให้กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเสนอขออนุมัติจ่ายเงินยืมให้ต่อไป

๔. ให้รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการให้จังหวัดทราบเป็นระยะ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

/ ๕. เมื่อดำเนิน ....

๕. เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ให้รายงานผลให้จังหวัดทราบ ภายใน ๑๕ วันทำการ โดยสรุปผลการดำเนินงาน การวิเคราะห์ความคุ้มค่าหรือผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ และประมวลภาพถ่ายกิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะ “ก่อนดำเนินการ” “ระหว่างดำเนินการ” และ “เสร็จสิ้นการดำเนินการ” พร้อมทั้ง รวบรวมจัดส่งเอกสารหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน เอกสารการใช้จ่ายเงินที่เกี่ยวข้อง (ฉบับจริง) ให้จังหวัดเพื่อรวบรวมจัดส่งสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบสำหรับผู้สอบบัญชีของมูลนิธิปิดทองหลังพระต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
โทร/โทรสาร ๐-๕๓๘๙-๐๕๒๘

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕
การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ "ลดรายจ่ายในครัวเรือน"
มิติอื่นๆ "หนี้สินและการเลี้ยงชีพในครอบครัว"
บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ
จังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอไชยปราการ

ข้อมูลการประกอบอาชีพ ปี ๒๕๕๔ บ้านปาง
๑. รับจ้างในและนอกพื้นที่ , ๕๕
๒. เกษตรกรรม, ๔๒
๓. ค้าขาย, ๖
๔. เลี้ยงสัตว์, ๕
๕. ไม่มีอาชีพ (แต่มีรายได้เบี้ยสูงอายุ พิการ และเงินส่งจากนอกพื้นที่), ๕
๖. รับราชการ, ๓
๗. หัตถกรรม, ๒
จำนวน : ครัวเรือน
ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

ข้อมูลการประกอบอาชีพ ปี ๒๕๕๔
บ้านปาง
๕. ไม่มีอาชีพ (แต่มีรายได้เบี้ยสูงอายุพิการ และเงินส่งจากนอกพื้นที่) ๔%
๓. ค้าขาย ๕%
๔. เลี้ยงสัตว์ ๔%
๖. รับราชการ ๒%
๗. หัตถกรรม ๒%
๒. เกษตรกรรม ๓๖%
๑. รับจ้างในและนอกพื้นที่ ๔๗%
จำนวน : ร้อยละ (ครัวเรือน) ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๔ บ้านปาง
๕. ทรัพยสิน , ๓๘๙,๕๖๑
๑. รายได้ , ๑๖๐,๑๘๗
๒. รายจ่าย , ๑๒๙,๔๔๔
๓. หนี้สิน , ๑๒๓,๖๓๖
๔. เงินออม , ๒๗,๒๙๗
จำนวน : บาท (รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี)
ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๔ บ้านปาง
๑. รายได้
๑๙%
๒. รายจ่าย
๑๖%
๓. หนี้สิน
๑๕%
๔. เงินออม
๓%
๕. ทรัพยสิน
๔๗%
จำนวน : ร้อยละ (รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี)
ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

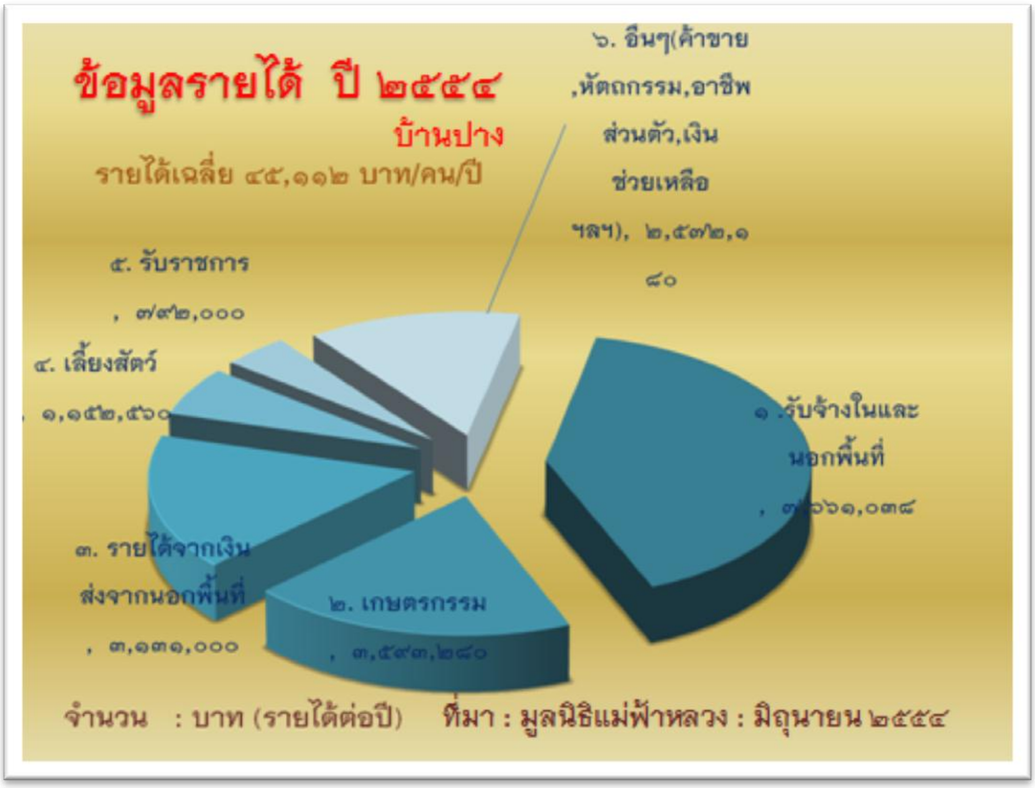
ข้อมูลรายได้ ปี ๒๕๕๔
บ้านปาง
รายได้เฉลี่ย ๔๕,๑๑๒ บาท/คน/ปี
๖. อื่นๆ(ค้าขาย
,หัตถกรรม,อาชีพ
ส่วนตัว,เงิน
ช่วยเหลือ
ฯลฯ), ๒,๕๗๒,๑
๘๐
๕. รับราชการ
, ๗๙๒,๐๐๐
๔. เลี้ยงสัตว์
, ๑,๑๕๒,๕๖๐
๑ .รับจ้างในและ
นอกพื้นที่
, ๗ ๖๑,๐๓๘
๓. รายได้จากเงิน
ส่งจากนอกพื้นที่
, ๓,๑๓๑,๐๐๐
๒. เกษตรกรรม
, ๓,๕๙๓,๒๘๐
จำนวน : บาท (รายได้ต่อปี)
ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

ข้อมูลรายได้ ปี ๒๕๕๔ บ้านปาง
จำนวน : ร้อยละ (รายได้ต่อปี)
รายได้เฉลี่ย ๔๕,๑๑๒ บาท/คน/ปี
๖. อื่นๆ(ค้าขาย ,หัตถกรรม,อาชีพส่วนตัว,เงินช่วยเหลือฯลฯ) ๑๔%
๕. รับราชการ ๔%
๔. เลี้ยงสัตว์ ๖%
๑ .รับจ้างในและนอกพื้นที่ ๔๐%
๓. รายได้จากเงินส่งจากนอกพื้นที่ ๑๗%
๒. เกษตรกรรม ๑๙%
ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

ข้อมูลรายจ่าย ปี ๒๕๕๔
บ้านปาง
๘. ค่าสุรา บุหรี่ และสิ่งทำลายสุขภาพ , ๔๙๔,๖๔๖
๗. ค่าเครื่องแต่งกายและของใช้ส่วนตัว , ๕๔๓,๑๘๐
๖. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดภายในบ้าน(ค่าไฟ แก๊ส เครื่องใช้ในบ้าน), ๖๔๑,๑๗๐
๑๐. ค่าใช้จ่ายด้านพิธีกรรม ศาสนา , ๓๒๙,๔๐๐
๕. ค่าใช้จ่ายพาหนะ การเดินทางและการสื่อสาร , ๑,๓๓๐,๖๐๐
๙. ค่าภาษี, ๓๗๙,๕๙๘
๑๑. ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่าย เวชภัณฑ์, ๑๖๙,๑๐๐
๔. ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา , ๑,๓๘๘,๓๒๔
๑. ค่าอาหาร , ๕,๐๐๙,๒๙
๓. เงินลงทุนด้านการเลี้ยงสัตว์(หมู ไก่ กบ ปลา), ๑,๕๓๐,๙๑๐
๒. เงินลงทุนด้านการเกษตร , ๓,๔๕๘,๑๒๐
จำนวน : บาท
ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

ข้อมูลรายจ่าย ปี ๒๕๕๔
บ้านปาง
๑. ค่าอาหาร ๓๓%
๒. เงินลงทุนด้านการเกษตร ๒๓%
๓. เงินลงทุนด้านการเลี้ยงสัตว์(หมู ไก่ กบ ปลา) ๑๐%
๔. ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ๙%
๕. ค่าใช้จ่ายพาหนะ การเดินทางและการสื่อสาร ๙%
๖. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดภายในบ้าน(ค่าไฟ แก๊ส เครื่องใช้ในบ้าน) ๔%
๗. ค่าเครื่องแต่งกายและของใช้ส่วนตัว ๔%
๘. ค่าสุรา บุหรี่ และสิ่งทำลายสุขภาพ ๓%
๙. ค่าภาษี ๒%
๑๐. ค่าใช้จ่ายด้านพิธีกรรม ศาสนา ๒%
๑๑. ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายาเวชภัณฑ์ ๑%
จำนวน : ร้อยละ
ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

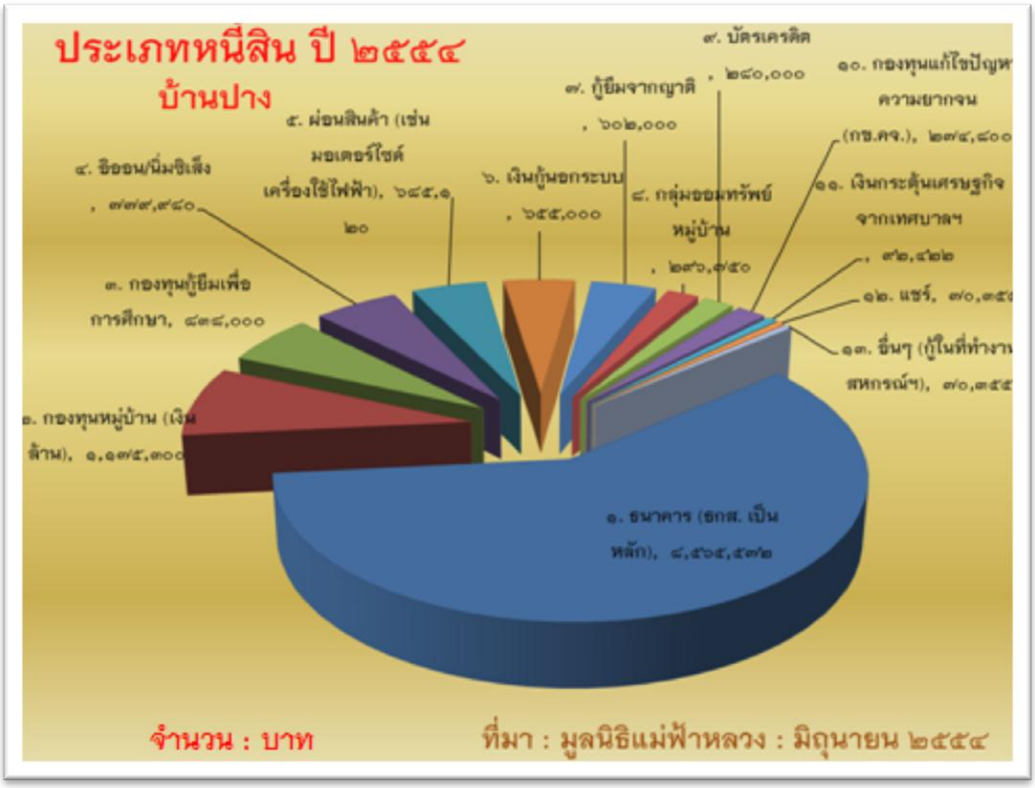
ประเภทหนี้สิน ปี ๒๕๕๔
บ้านปาง
๑. ธนาคาร (ธกส. เป็นหลัก), ๔,๕๖๕,๕๗๒
๒. กองทุนหมู่บ้าน (เงินล้าน), ๑,๑๗๕,๓๐๐
๓. กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา, ๘๓๔,๐๐๐
๔. ยืออน/นิ่มชิเส็ง, ๗๗๙,๙๘๐
๕. ผ่อนสินค้า (เช่นมอเตอร์ไซด์ เครื่องใช้ไฟฟ้า), ๖๘๕,๑๒๐
๖. เงินกู้นอกระบบ, ๖๕๕,๐๐๐
๗. กู้ยืมจากญาติ, ๖๐๒,๐๐๐
๘. กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน, ๒๓๖,๗๕๐
๙. บัตรเครดิต, ๒๘๐,๐๐๐
๑๐. กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.), ๒๗๔,๘๐๐
๑๑. เงินกระตุ้นเศรษฐกิจจากเทศบาลฯ, ๙๒,๔๒๒
๑๒. แชร์, ๗๐,๓๕
๑๓. อื่นๆ (กู้ในที่ทำงาน สหกรณ์ฯ), ๗๐,๓๕
จำนวน : บาท
ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

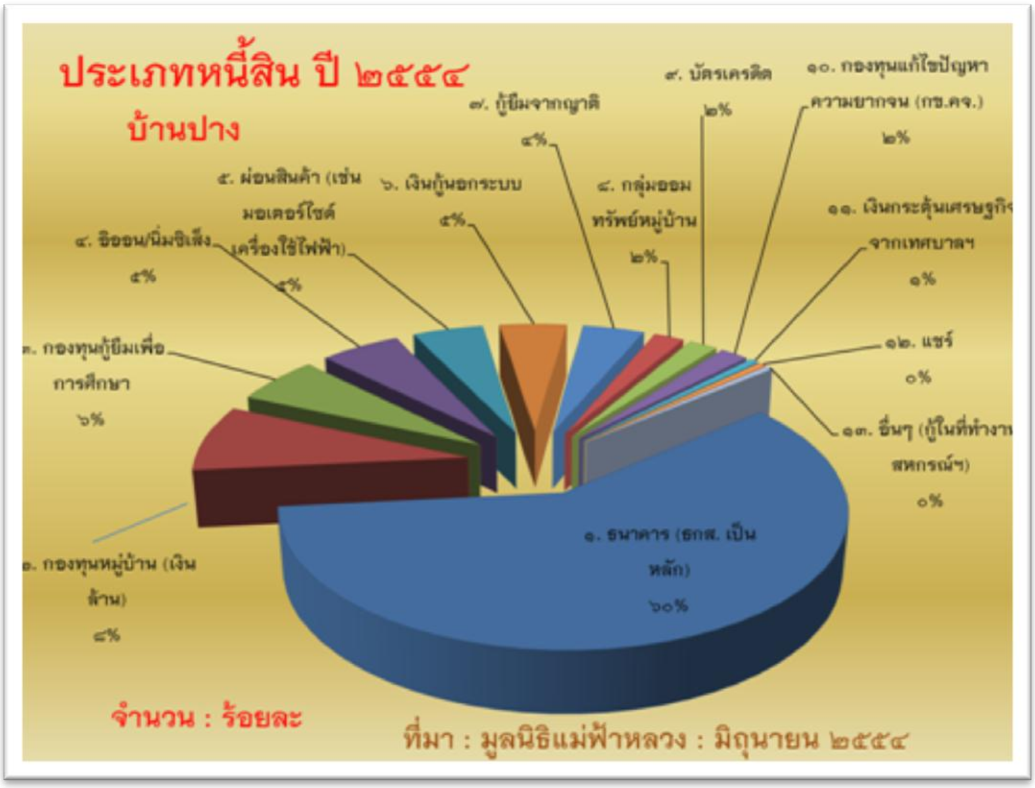
ประเภทหนี้สิน ปี ๒๕๕๔
บ้านปาง
๕. ผ่อนสินค้า (เช่น มอเตอร์ไซด์ เครื่องใช้ไฟฟ้า) ๕%
๖. เงินกู้นอกระบบ ๕%
๗. กู้ยืมจากญาติ ๔%
๘. กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน ๒%
๙. บัตรเครดิต ๒%
๑๐. กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ๒%
๑๑. เงินกระตุ้นเศรษฐกิ จากเทศบาลฯ ๑%
๑๒. แชร์ ๐%
๑๓. อื่นๆ (กู้ในที่ทำงา สหกรณ์ฯ) ๐%
๔. ซิออน/นิ่มซิเส็ง ๕%
กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ๖%
กองทุนหมู่บ้าน (เงินล้าน) ๘%
๑. ธนาคาร (ธกส. เป็นหลัก) ๖๐%
จำนวน : ร้อยละ
ที่มา : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง : มิถุนายน ๒๕๕๔

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
ขั้นตอนเตรียมการ (มกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)
ระดับจังหวัด
• สพจ. จัดประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและแกนนำหมู่บ้านขับเคลื่อนโครงการปิดทองหลัง
ระดับอำเภอ
• สพอ. คัดเลือกแกนนำหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้นำ อช./อช. /กม. จำนวน ๕ – ๗ คน
ระดับแกนหมู่บ้าน
• พัฒนากรร่วมกับแกนนำฯคัดเลือกครอบครัวพัฒนา จำนวน ๓๐ ครอบครัว
โครงการปิดทองหลังพระบ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
แผนงาน/โครงการ
"ลดรายจ่ายในครัวเรือน"
การส่งเสริมครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ
๑
มิติอื่นๆ "หนี้สินและการเลี้ยงชีพในครอบครัว"
การจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่ายครัวเรือน
๒
การส่งเสริมต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
๓
การส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๔
การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลความสุขมวลรวมของชุมชน
๕
โครงการปิดทองหลังพระบ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตาม
๑ การส่งเสริมครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ(เดือน มีนาคม ๒๕๕๕.)
กิจกรรมที่ ๑ ประชุมเชิงปฏิบัติการครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ (๑วัน)
กิจกรรมที่ ๒ ศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจต้นแบบ(๑วัน)
กลุ่มเป้าหมาย ผู้แทนครอบครัวพัฒนา จำนวน ๓๐ ครอบครัว
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ กระทรวงมหาดไทย (๓๐,๐๐๐ บาท)
วัตถุประสงค์ เพื่อให้การเรียนรู้วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓ ห่วง พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
๒ เงื่อนไข รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง/ ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน) นำสู่ ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ก้าวหน้าสมดุล มั่นคง ยั่งยืน
ความคุ้มค่า
๑.มีครอบครัวต้นแบบ ๓๐ ครอบครัว
๒.มีแกนหลักพัฒนา ๓๐ ครอบครัว
๓.มีจุดเรียนรู้เฉพาะด้าน
๔.เข้าใจและยอมรับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถถ่ายทอดความรู้ขยายผลต่อไป
๕.เข้าใจบทบาทหน้าที่ในฐานะเป็นครอบครัวพัฒนาในการพัฒนาหมู่บ้าน
โครงการปิดทองหลังพระบ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
๒
การจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่าย
ครัวเรือน (เดือน มีนาคม ๒๕๕๕.)
อบรมการจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่ายครัวเรือน (๑วัน)
กลุ่มเป้าหมาย ผู้แทนครอบครัวพัฒนา จำนวน ๓๐ ครอบครัว
วัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัว
ความคุ้มค่า
ครัวเรือนมีแผนพัฒนาครอบครัว ครัวเรือนและการจัดทำบัญชีรับจ่ายครัวเรือน ๓๐ ครอบครัวต้นแบบ
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ
กระทรวงมหาดไทย (๖,๕๐๐ บาท)
โครงการปิดทองหลังพระบ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
๓
การส่งเสริมต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
(เดือน เมษายน – พฤษภาคม ๒๕๕๕.)
อบรมพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น (๓ วัน)
กลุ่มเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มผู้สนใจ จำนวน ๒๐ คน
วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณภาพมาตรฐาน และสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชน
ความคุ้มค่า
๑. กลุ่มผู้ผลิตชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพ จำนวน ๑ กลุ่ม
๒. ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของตลาด
๓. สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยคิดเป็นรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำ ๒๓,๐๐๐ บาทต่อคนต่อปี
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ
กระทรวงมหาดไทย (๖๐,๐๐๐ บาท)
โครงการปิดทองหลังพระบ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

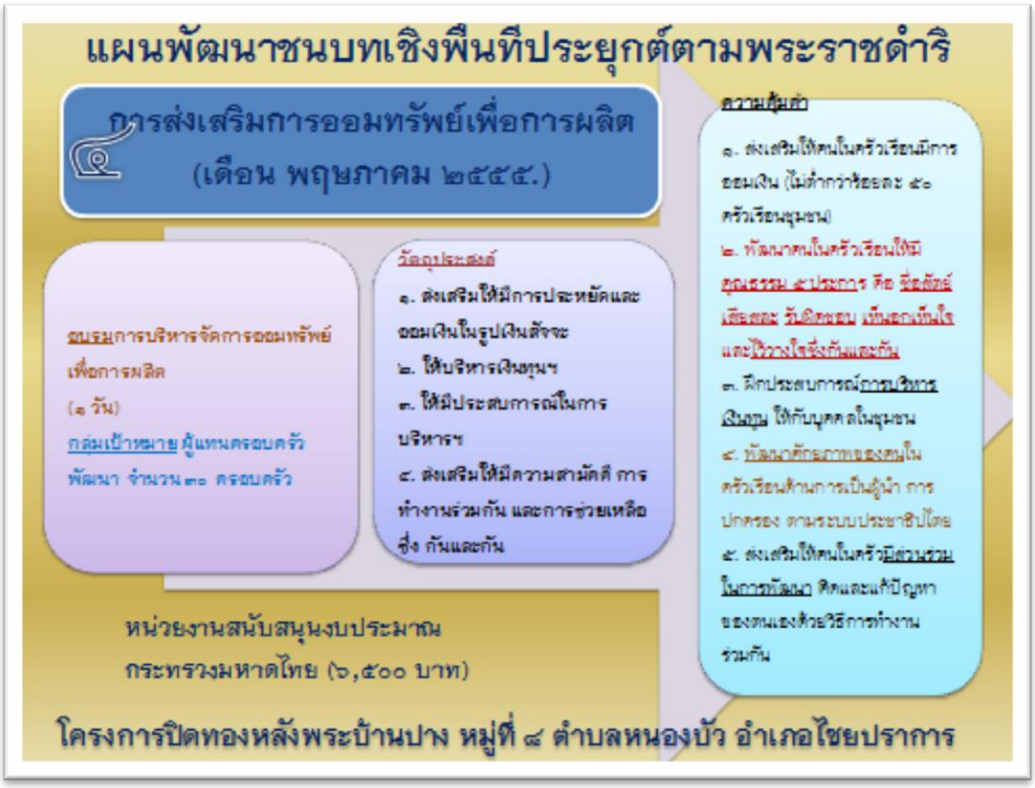
แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
๑ การส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต (เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๕.)
อบรมการบริหารจัดการออมทรัพย์เพื่อการผลิต (๑ วัน)
กลุ่มเป้าหมาย ผู้แทนครอบครัวพัฒนา จำนวน ๓๐ ครอบครัว
วัตถุประสงค์
๑. ส่งเสริมให้มีการประหยัดและออมเงินในรูปเงินสัจจะ
๒. ให้บริหารเงินทุนฯ
๓. ให้มีประสบการณ์ในการบริหารฯ
๔. ส่งเสริมให้มีความสามัคคี การทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือซึ่ง กันและกัน
ความคุ้มค่า
๑. ส่งเสริมให้คนในครัวเรือนมีการออมเงิน (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ครัวเรือนชุมชน)
๒. พัฒนาคนในครัวเรือนให้มีคุณธรรม ๕ ประการ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน
๓. ฝึกประสบการณ์การบริหารเงินทุน ให้กับบุคคลในชุมชน
๔. พัฒนาศักยภาพของคนในครัวเรือนด้านการเป็นผู้นำ การปกครอง ตามระบบประชาธิปไตย
๕. ส่งเสริมให้คนในครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนา คิดและแก้ปัญหาของตนเองด้วยวิธีการทำงานร่วมกัน
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ
กระทรวงมหาดไทย (๖,๕๐๐ บาท)
โครงการปิดทองหลังพระบ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

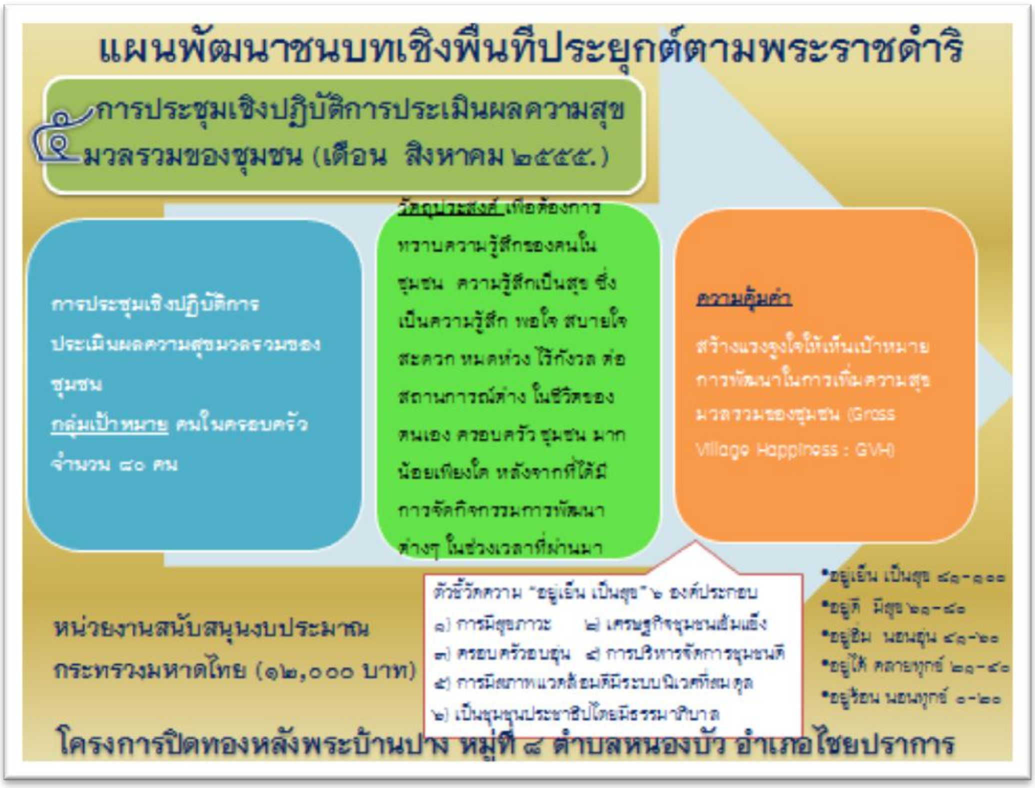
แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
๕ การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลความสุขมวลรวมของชุมชน (เดือน สิงหาคม ๒๕๕๕.)
การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลความสุขมวลรวมของชุมชน
กลุ่มเป้าหมาย คนในครอบครัว จำนวน ๘๐ คน
วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบความรู้สึกของคนในชุมชน ความรู้สึกเป็นสุข ซึ่งเป็นความรู้สึก พอใจ สบายใจ สะดวก หมดห่วง ไร้กังวล ต่อสถานการณ์ต่าง ในชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน มากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา
ความคุ้มค่า
สร้างแรงจูงใจให้เห็นเป้าหมายการพัฒนาในการเพิ่มความสุขมวลรวมของชุมชน (Gross Village Happiness : GVH)
ตัวชี้วัดความ "อยู่เย็น เป็นสุข" ๖ องค์ประกอบ
๑) การมีสุขภาวะ ๒) เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง
๓) ครอบครัวอบอุ่น ๔) การบริหารจัดการชุมชนดี
๕) การมีสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศที่สมดุล
๖) เป็นชุมชนประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล
•อยู่เย็น เป็นสุข ๘๑-๑๐๐
•อยู่ดี มีสุข ๖๑-๘๐
•อยู่ยิ้ม พอยุ่น ๔๑-๖๐
•อยู่ได้ คลายทุกข์ ๒๑-๔๐
•อยู่ร้อน นอนทุกข์ ๐-๒๐
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ
กระทรวงมหาดไทย (๑๒,๐๐๐ บาท)
โครงการปิดทองหลังพระบ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
แผนงาน/โครงการ
"ลดรายจ่ายในครัวเรือน"
๑
การส่งเสริมครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ
๒
การจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่ายครัวเรือน
๓
การส่งเสริมต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
๔
การส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๕
การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลความสุขมวลรวมของชุมชน
มิติอื่นๆ
"หนี้สินและการเลี้ยงชีพในครอบครัว"
นำไปสู่
ความยั่งยืน
แนวคิด+แนวทาง (๔ ท)
๑.ทัศนะ : ต่อชีวิต ต่อการงาน
๒.ทักษะ : ฝีมือแรงงาน
๓.ทรัพยากร : ที่ดิน ปัจจัยการผลิต
๔.ทางออก : แนวทางแก้จน
เข้าใจ
เข้าถึง
พัฒนา
โครง
หลังพระบ้าน
ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

สรุปจำนวนกิจกรรม งบประมาณ และระยะเวลาที่พร้อมดำเนินการ
แผนระยะเร่งด่วน (Quick win) ภายใต้แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	มิติ / ความต้องการของชุมชน	กิจกรรมสำคัญ ที่จะดำเนินการ	จำนวนกิจกรรมทั้งหมด	ระยะเวลาที่พร้อมดำเนินการ	งบประมาณทั้งสิ้น (บาท)
๑	น้ำ	– ขุดสระเก็บน้ำใหม่ จำนวน ๒ แห่ง และวางระบบท่อเชื่อมต่อระหว่างสระ ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม สระเก็บน้ำ พื้นที่ ๑๒ ไร่ ลึก ๔ม. ความจุ ๓๖,๐๐๐ ลบ.ม. พร้อมอาคารบังคับน้ำ ๑แห่ง / สระเก็บน้ำพื้นที่ ๓ไร่ ลึก๔ ม.ความจุ ๑๙,๐๐๐ลบ.ม. พร้อมอาคารบังคับน้ำ ๑แห่ง / สระเก็บน้ำราษฎรอุทิศพื้นที่ ๒ไร่ วางระบบท่อส่งน้ำ ขนาด ๔ นิ้ว ยาว ๒,๑๐๐ม.	๓	ม.ค.๒๕๕๕	๓,๒๕๙,๔๒๘
๒	เกษตร	– การส่งเสริมการเลี้ยงหมูเหมยซาน การอบรมการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ การขุดนาขั้นบันได และการส่งเสริมการปลูกพืช/ ขยายพันธุ์พืช ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม เลี้ยงหมูเหมยซาน ๓๓ ตัว (พ่อพันธ์๓ ตัว แม่พันธ์ ๓๐ ตัว) /เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ๑๒๐ ครัวเรือน / ทำนาขั้นบันได้ ๓๙ ไร่ /ปลูกพืชผัก ๔๐ ครัวเรือน.	๔	ม.ค.๒๕๕๕	๕๙๕,๕๐๖
๓	ดิน	– การอบรมสาธิตการตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่าย และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ปริมาณมากแบบไม่พลิกกลับกอง ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ชาวบ้าน ๓๐๐ ครัวเรือน.. มีความรู้ด้านปรับปรุงดิน/ทำปุ๋ยอินทรีย์	๓	ม.ค.๒๕๕๕	๗๔๐,๐๐๐
๔	ป่า	– การสำรวจพื้นที่สร้างฝายผสมผสาน พื้นที่ปลูกป่าต้นน้ำ และพื้นที่ทำแนวกันไฟ ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีฝายอนุรักษ์แบบผสมผสาน ๑๐๐ ฝาย และแนวกันไฟป่า ระยะทาง ๒๐ กม.	๓	ม.ค.๒๕๕๕	๒๘๐,๐๐๐
๕	การสร้างความเข้มแข็งในชุมชนและการลดรายจ่ายในครัวเรือน	– การบริหารจัดการหมู่บ้านแบบ "คุ้มบ้าน" ๗ คุ้มบ้าน และกิจกรรมสร้างศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามโครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ชาวบ้านเข้าร่วม ๑๕๐ ครัวเรือน./ จัดตั้งฐานการเรียนรู้ ๔ ด้าน / ครอบครัวพัฒนาต้นแบบ / จัดทำแผนที่ชีวิต / ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น / มีการออมทรัพย์ฯ	๒	ม.ค.๒๕๕๕	๑๐๐,๐๐๐
๖	การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่อาสาสมัครปิดทอง หลังพระ (อสพ.)	– การฝึกอบรมและส่งเสริม องค์ความรู้ตามแนวทางพระราชดำริและที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่อาสาสมัครปิดทองหลังพระ (อสพ.)	๑	ก.พ.๒๕๕๕	๕๐,๗๐๐
		รวม	๑๖		๕,๐๒๕,๖๓๔

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕
การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ “ลดรายจ่ายในครัวเรือน”
มิติอื่นๆ “หนี้สินและการเลี้ยงชีพในครอบครัว”
พระบ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม
จังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่แจ่ม

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๔ บ้านอมแรด
รายได้, ๑๙,๑๐๓
ทรัพยสิน
, ๓๑,๕๐๖
เงินออม, ๑,๐๕๘
ค่าใช้จ่าย, ๔๕,๒
๓๗
หนี้สิน, ๑๔,๕๘๖
จำนวน : บาท/ครัวเรือน
ที่มา : อสพ.บ้านออมแรด อ.แม่แจ่ม

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๔ บ้านอมแรด
๑. รายได้
๑๗%
๕. ทรัพยสิน
๒๘%
๔. เงินออม
๑%
๒. ค่าใช้จ่าย
๔๑%
๓. หนี้สิน
๑๓%
จำนวน : ร้อยละ (บาท/ครัวเรือน)
ที่มา : อสพ.บ้านอมแรด อ.แม่แจ่ม

ประเภทรายได้ ปี ๒๕๕๔
บ้านอมแรด
๑ .รับจ้าง, ๑,๐๐๒,๓๗๐
๒. การเกษตรในพื้นที่
, ๓๑๗,๖๐๐
๓. การค้าขาย
, ๗๓,๘๔๐
๔. การเกษตรนอกพื้นที่
, ๗๑,๘๐๐
๕. หัตถกรรม, ๓,๕๐๐
๖. จากปศุสัตว์
, ๔๘,๔๐๐
๗. หาของป่า, ๕๐๐
๘. เงินช่วยเหลือ
, ๕,๐๐๐
๙. พืชเศรษฐกิจ, -
๑๐. อื่นๆ(ลูกส่งมา
ให้), ๑๙๖,๒๐๐
จำนวน : บาท
ที่มา : อสพ.บ้านอมแรด อ.แม่แจ่ม

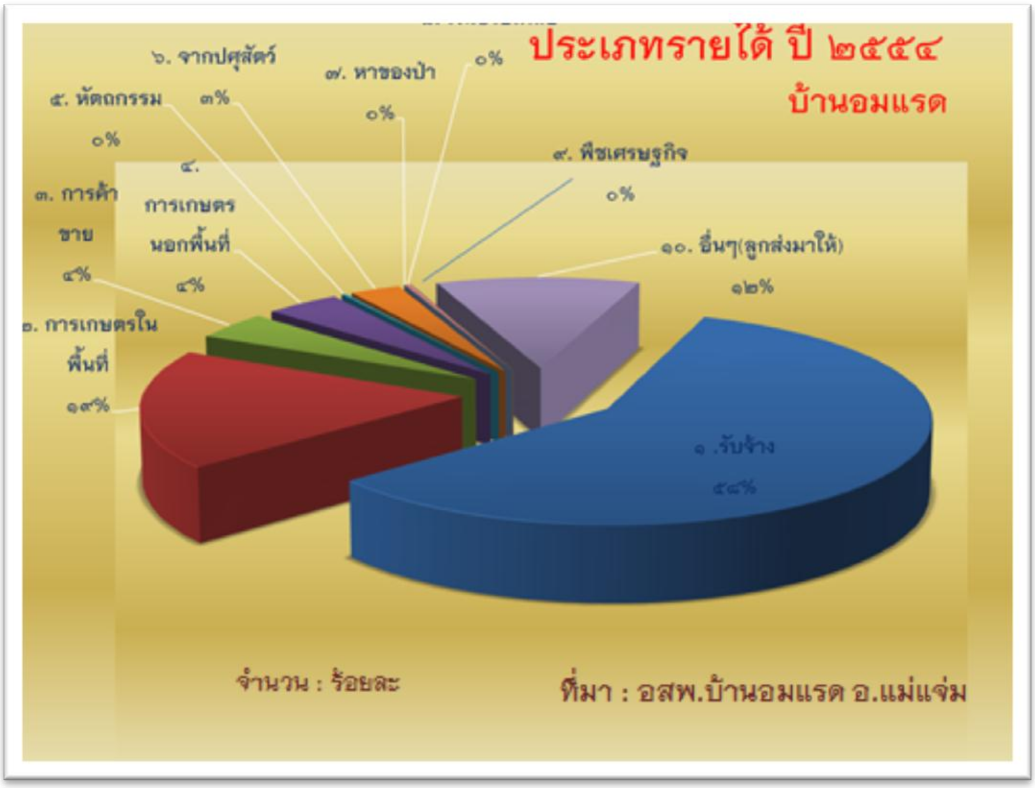
ประเภทรายได้ ปี ๒๕๕๔
บ้านอมแรด
๑ .รับจ้าง
๕๘%
๒. การเกษตรใน
พื้นที่
๑๙%
๓. การค้า
ขาย
๔%
๔.
การเกษตร
นอกพื้นที่
๔%
๕. หัตถกรรม
๐%
๖. จากปศุสัตว์
๓%
๗. หาของป่า
๐%
๐%
๙. พืชเศรษฐกิจ
๐%
๑๐. อื่นๆ(ลูกส่งมาให้)
๑๒%
จำนวน : ร้อยละ
ที่มา : อสพ.บ้านอมแรด อ.แม่แจ่ม

ประเภทค่าใช้จ่าย ปี ๒๕๕๔ บ้านอมแรด
๑.ค่ายานพาหนะเดินทาง/สื่อสาร, ๓๗๙,๓๕๐
๑๐อื่นๆ, ๒๒,๕๖๔
๒.ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย, ๑๔๙,๑๑๐
๙.การเกษตร,อาหารสัตว์, ๒,๕๙๑,๗๙๕
๓.ค่าอาหาร, ๕๐๑,๑๕๐
๔.การศึกษา, ๗๖,๙๖๐
๘.ค่าตรวจรักษาพยาบาล, ๓๙,๕๙๕
๕.ค่าเครื่องแต่งกาย, ๑๐๙,๖๑๐
จำนวน : บาท
๗.ค่าสุรา/ค่าบุหรี่/สิ่งที่ทำลายสุขภาพ, ๑๖๐,๑๑๐
ที่มา : อสพ.บ้านอมแรด อ.แม่แจ่ม
๖.พิธีกรรม, ๔๑,๑๕๐

ประเภทค่าใช้จ่าย ปี ๒๕๕๔ บ้านอมแรด
๑.ค่ายานพาหนะเดินทาง/สื่อสาร ๙%
๑๐อื่นๆ ๐%
๒.ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ๔%
๙.การเกษตร,อาหารสัตว์ ๖๔%
๓.ค่าอาหาร ๑๒%
๔.การศึกษา ๒%
๕.ค่าเครื่องแต่งกาย ๓%
๖.พิธีกรรม ๑%
จำนวน : ร้อยละ
๘.ค่าตรวจรักษาพยาบาล ๑%
๗.ค่าสุรา/ค่าบุหรี่/สิ่งที่ทำลายสุขภาพ ๔%
ที่มา : อสพ.บ้านอมแรด อ.แม่แจ่ม

ประเภทหนี้สิน ปี ๒๕๕๔
บ้านอมแรด
๔. กองทุนเงินล้าน
, ๑๖๕,๐๐๐
๕. กองทุนข้าวโพด
, ๘๔,๓๐๐
๖. เงินเทศบาล
, ๑๐,๐๐๐
๑. ไฟแนนซ์, ๖๐,๐๐๐
๒. ธกส., ๙๘,๔๘๐
๓. หนี้นอกระบบ
, ๘๙๕,๐๐๐
จำนวน : บาท
ที่มา : อสพ.บ้านอมแรด อ.แม่แจ่ม

ะเภทหนี้สิน ปี ๒๕๕๔ บ้านอมแรด
๕. กองทุนข้าวโพด
๔. กองทุนเงินล้าน
๖%
๖. เงินเทศบาล
๑๓%
๑%
๑. ไฟแนนซ์
๕%
๒. ธกส.
๗%
๓. หนี้นอกระบบ
๖๘%
จำนวน : ร้อยละ
ที่มา : อสพ.บ้านอมแรด อ.แม่แจ่ม

สรุปข้อมูลสภาพเศรษฐกิจบ้านอมแรด ปี ๒๕๕๔
๒. ค่าใช้จ่าย+
หนี้สิน
, ๕,๓๘๔,๑๕๑
ค่าใช้จ่าย ๔,๐๗๐,๓๗๐ บาท
หนี้สิน ๑,๓๐๒,๗๘๐ บาท
๑. รายได้+เงิน
ออม+ทรัพย์สิน
, ๔,๖๔๙,๙๗๐
รายได้ ๑,๗๑๙,๒๖๐ บาท
เงินออม ๙๕,๒๒๐ บาท
ทรัพย์สิน ๒,๘๓๕,๕๒๐
บาท
จำนวน : บาท
ที่มา : อสพ.บ้านอมแรด อ.แม่แจ่ม

สรุปข้อมูลสภาพเศรษฐกิจบ้านอมแรด ปี ๒๕๕๔
2. ค่าใช้จ่าย+หนี้สิน
54%
1. รายได้+เงินออม+
ทรัพย์สิน
46%
จำนวน : ร้อยละ
ที่มา : อสพ.บ้านอมแรด อ.แม่แจ่ม

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
ขั้นตอนเตรียมการ (มกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)
ระดับ จังหวัด
• สพจ. จัดประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและแกนนำหมู่บ้านขับเคลื่อนโครงการปิดทองหลัง
ระดับ อำเภอ
• สพอ. คัดเลือกแกนนำหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้นำ อช./อช. /กม. จำนวน ๕ – ๗ คน
ระดับ แกน หมู่บ้าน
• พัฒนากรร่วมกับแกนนำฯคัดเลือกครอบครัวพัฒนา จำนวน ๓๐ ครอบครัว
โครงการปิดทองหลังพระบ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
แผนงาน/โครงการ
"ลดรายจ่ายในครัวเรือน"
มิติอื่นๆ
"หนี้สินและการเลี้ยงชีพในครอบครัว"
๑
การส่งเสริมครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ
๒
การจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่ายครัวเรือน
๓
การส่งเสริมต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
๔
การส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๕
การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลความสุขมวลรวมของชุมชน
โครงการปิดทองหลังพระบ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตาม
๑ การส่งเสริมครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ(เดือน มีนาคม ๒๕๕๕.)
กิจกรรมที่ ๑ ประชุมเชิงปฏิบัติการครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ(๑วัน)
กิจกรรมที่ ๒ ศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจต้นแบบ(๑วัน)
กลุ่มเป้าหมาย ผู้แทนครอบครัวพัฒนา จำนวน ๓๐ ครอบครัว
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ
กระทรวงมหาดไทย (๓๐,๐๐๐ บาท)
วัตถุประสงค์ เพื่อให้การเรียนรู้วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓ ห่วง พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
๒ เงื่อนไข รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง/ ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน) นำสู่ ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ก้าวหน้าสมดุล มั่นคง ยั่งยืน
ความคุ้มค่า
๑.มีครอบครัวต้นแบบ ๓๐ ครอบครัว
๒.มีแกนหลักพัฒนา ๓๐ ครอบครัว
๓.มีจุดเรียนรู้เฉพาะด้าน
๔.เข้าใจและยอมรับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถถ่ายทอดความรู้ขยายผลต่อไป
๕.เข้าใจบทบาทหน้าที่ในฐานะเป็นครอบครัวพัฒนาในการพัฒนาหมู่บ้าน
โครงการปิดทองหลังพระบ้านอมแรด หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
๒ การจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่ายครัวเรือน (เดือน มีนาคม ๒๕๕๕.)
อบรมการจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่ายครัวเรือน (๑วัน)
กลุ่มเป้าหมาย ผู้แทนครอบครัวพัฒนา จำนวน ๓๐ ครอบครัว
วัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัว
ความคุ้มค่า
ครัวเรือนมีแผนพัฒนาครอบครัว ครัวเรือนและการจัดทำบัญชีรับจ่ายครัวเรือน ๓๐ ครอบครัวต้นแบบ
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ
กระทรวงมหาดไทย (๖,๔๐๐ บาท)
โครงการปิดทองหลังพระบ้านอมแรด หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
๓ การส่งเสริมต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
(เดือน เมษายน – พฤษภาคม ๒๕๕๕.)
อบรมพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
(๓ วัน)
กลุ่มเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มผู้สนใจ จำนวน ๒๐ คน
วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณภาพมาตรฐาน และสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชน
ความคุ้มค่า
๑. กลุ่มผู้ผลิตชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพ จำนวน ๑ กลุ่ม
๒. ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของตลาด
๓. สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยคิดเป็นรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำ ๒๓,๐๐๐ บาทต่อคนต่อปี
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ
กระทรวงมหาดไทย (๖๐,๐๐๐ บาท)
โครงการปิดทองหลังพระบ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

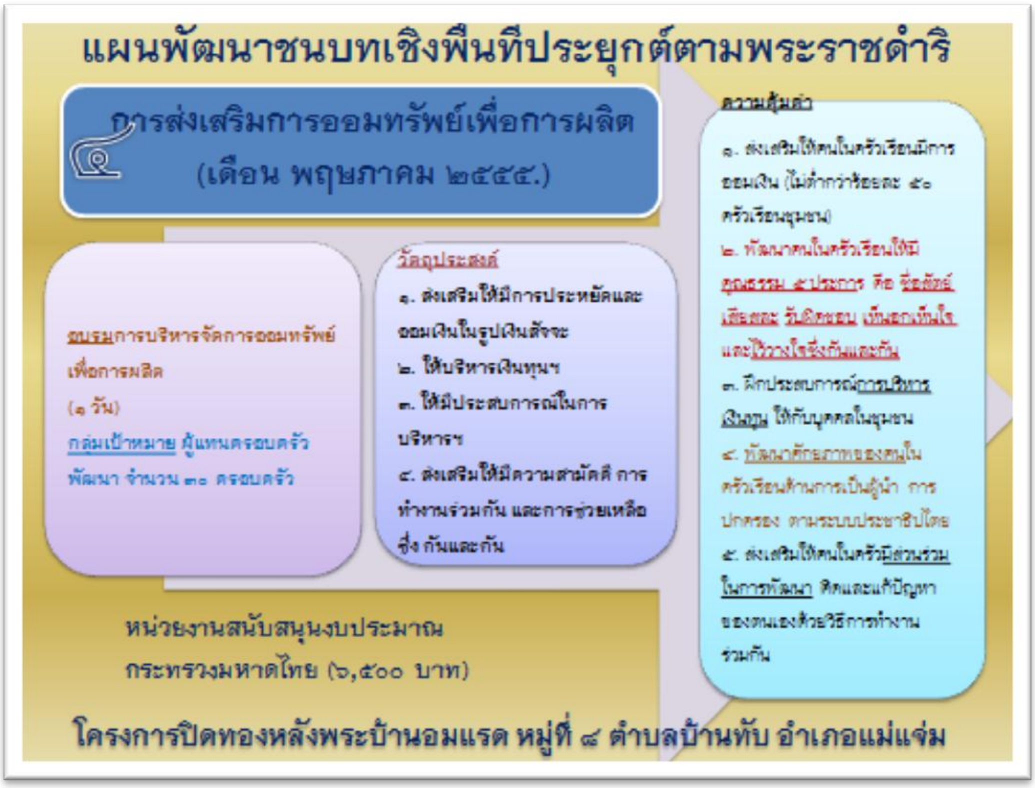
แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
๔ การส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต
(เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๕.)
อบรมการบริหารจัดการออมทรัพย์เพื่อการผลิต
(๑ วัน)
กลุ่มเป้าหมาย ผู้แทนครอบครัวพัฒนา จำนวน ๓๐ ครอบครัว
วัตถุประสงค์
๑. ส่งเสริมให้มีการประหยัดและออมเงินในรูปเงินสัจจะ
๒. ให้บริหารเงินทุนฯ
๓. ให้มีประสบการณ์ในการบริหารฯ
๔. ส่งเสริมให้มีความสามัคคี การทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ความคุ้มค่า
๑. ส่งเสริมให้คนในครัวเรือนมีการออมเงิน (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ครัวเรือนชุมชน)
๒. พัฒนาคนในครัวเรือนให้มีคุณธรรม ๕ ประการ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน
๓. ฝึกประสบการณ์การบริหารเงินทุน ให้กับบุคคลในชุมชน
๔. พัฒนาศักยภาพของคนในครัวเรือนด้านการเป็นผู้นำ การปกครอง ตามระบบประชาธิปไตย
๕. ส่งเสริมให้คนในครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนา คิดและแก้ปัญหาของตนเองด้วยวิธีการทำงานร่วมกัน
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ
กระทรวงมหาดไทย (๖,๕๐๐ บาท)
โครงการปิดทองหลังพระบ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

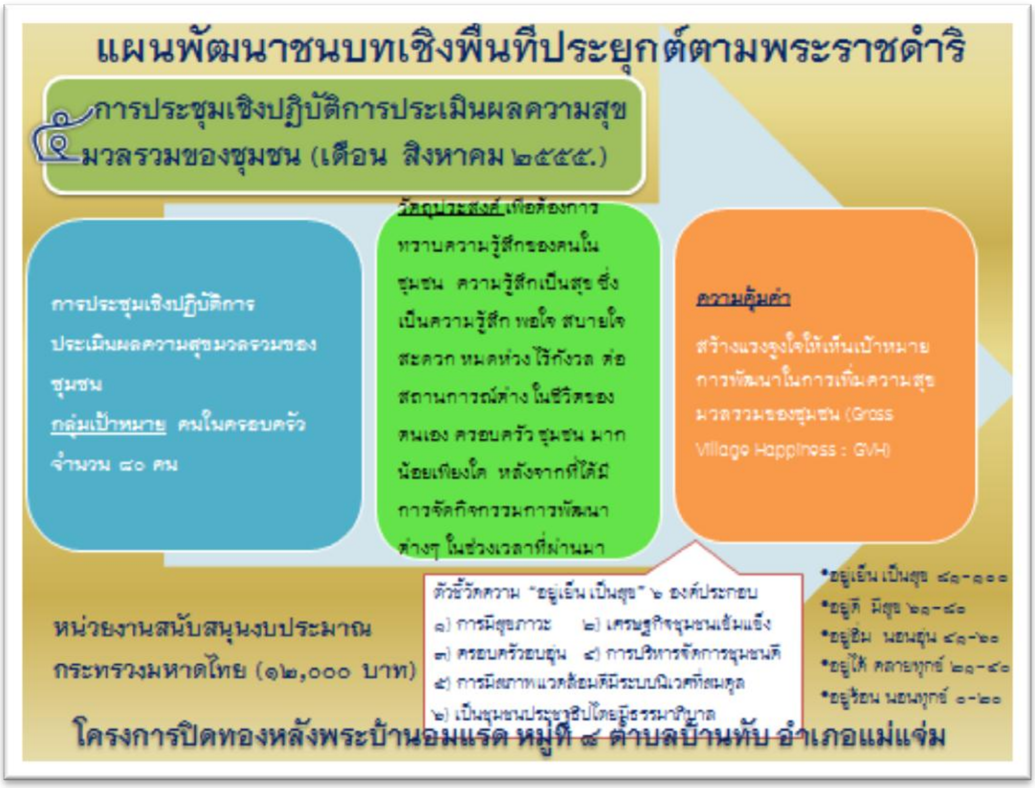
แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
๕ การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลความสุขมวลรวมของชุมชน (เดือน สิงหาคม ๒๕๕๕.)
การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลความสุขมวลรวมของชุมชน
กลุ่มเป้าหมาย คนในครอบครัว จำนวน ๘๐ คน
วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบความรู้สึกของคนในชุมชน ความรู้สึกเป็นสุข ซึ่งเป็นความรู้สึก พอใจ สบายใจ สะดวก หมดห่วง ไร้กังวล ต่อสถานการณ์ต่าง ในชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน มากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา
ความคุ้มค่า
สร้างแรงจูงใจให้เห็นเป้าหมายการพัฒนาในการเพิ่มความสุขมวลรวมของชุมชน (Gross Village Happiness : GVH)
ตัวชี้วัดความ "อยู่เย็น เป็นสุข" ๖ องค์ประกอบ
๑) การมีสุขภาวะ ๒) เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง
๓) ครอบครัวอบอุ่น ๔) การบริหารจัดการชุมชนดี
๕) การมีสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศที่สมดุล
๖) เป็นชุมชนประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล
•อยู่เย็น เป็นสุข ๘๑-๑๐๐
•อยู่ดี มีสุข ๖๑-๘๐
•อยู่ชื่น นอนอุ่น ๔๑-๖๐
•อยู่ได้ คลายทุกข์ ๒๑-๔๐
•อยู่ร้อน นอนทุกข์ ๐-๒๐
หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ
กระทรวงมหาดไทย (๑๒,๐๐๐ บาท)
โครงการปิดทองหลังพระบ้านอมแรด หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
แผนงาน/โครงการ
"ลดรายจ่ายในครัวเรือน"
๑
การส่งเสริมครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ
๒
การจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่ายครัวเรือน
๓
การส่งเสริมต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
๔
การส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๕
การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินผลความสุขมวลรวมของชุมชน
มิติอื่นๆ
"หนี้สินและการเลี้ยงชีพในครอบครัว"
นำไปสู่
ความยั่งยืน
แนวคิด+แนวทาง (๔ ท)
๑.ทัศนะ : ต่อชีวิต ต่อการงาน
๒.ทักษะ : ฝีมือแรงงาน
๓.ทรัพยากร : ที่ดิน ปัจจัยการผลิต
๔.ทางออก : แนวทางแก้จน
เข้าใจ
เข้าถึง
พัฒนา
ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

สรุปจำนวนกิจกรรม งบประมาณ และระยะเวลาที่พร้อมดำเนินการ

แผนระยะเร่งด่วน (Quick win) ภายใต้แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ

บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	มิติ / ความต้องการ ของชุมชน	กิจกรรมสำคัญ ที่จะดำเนินการ	จำนวน กิจกรรม ทั้งหมด	ระยะเวลา ที่พร้อม ดำเนินการ	งบประมาณ ทั้งสิ้น (บาท)
๑	น้ำ	– ขุดสระเก็บน้ำ (บ่อพวงสันเขาคลุมด้วยผ้าพลาสติก) จำนวน ๑ แห่ง และสร้างอาคารบังคับน้ำและระบบท่อส่งน้ำ <u>ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม</u> สระเก็บน้ำ (บ่อพวงคลุมพลาสติก) ขนาด๒๐x๓๐ม. ลึก ๓ ม. ๑ แห่ง / สระเก็บน้ำ ขนาด ๕x๑๐ม. ลึก ๒.๕๐ ม. ๑ แห่ง /อาคารบังคับน้ำ ๑ แห่ง / ระบบท่อส่งน้ำขนาดศเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ นิ้ว ยาว ๓๐๐ ม.	๒	ม.ค.๒๕๕๕	๓๑๐,๐๐๐
๒	เกษตร	– การฝึกอบรมให้ความรู้และสาธิตการเลี้ยงสัตว์และการปลูกพืช การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผัก สวนครัว <u>ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม</u> เลี้ยงหมูเหมยซาน เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ สร้างคอกหมู เล้าไก่ ทำแปลงผักสวนครัว.	๒	ม.ค.๒๕๕๕	๒๙,๑๐๐
๓	ดิน	– การวิเคราะห์คุณภาพดินและจุลินทรีย์ในดิน และการอบรมให้ความรู้และสาธิตการปรับปรุงคุณภาพดิน <u>ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม</u> ชาวบ้าน ๑๐๐ ครัวเรือน. มีความรู้ด้านปรับปรุงดิน/ทำปุ๋ยอินทรีย์	๒	ม.ค.๒๕๕๕	๓๐๑,๐๐๐
๔	ป่า	– การสำรวจพื้นที่ทำแนวกันไฟ และการสร้างฝายผสมผสาน จำนวน ๑๐๐ แห่ง <u>ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม</u> มีฝายอนุรักษ์แบบผสมผสาน ๑๐๐ ฝาย และแนวกันไฟป่า ระยะทาง ๒๐ กม.	๒	ม.ค.๒๕๕๕	๒๗๕,๐๐๐
๕	การพัฒนา ด้านสุขภาพและ สุขอนามัย	– การจัดหน่วยบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่ การเฝ้าระวังทางโภชนการในเด็ก การตรวจหาไข่พยาธิในประชาชน การให้ความรู้แก่ อสม.และแกนนำสุขภาพ และการจัดหา ถังกรองน้ำประจำครัวเรือน จำนวน ๑๕ แห่ง เป็นต้น	๗	ม.ค.๒๕๕๕	๒๐,๐๐๐
รวม			**๑๕**		**๙๓๕,๑๐๐**

องค์ประกอบข้อเสนอโครงการ

ลำดับที่	องค์ประกอบ
๑	ชื่อโครงการ
๒	หน่วยงานรับผิดชอบ
๓	ความสำคัญของโครงการ / หลักการและเหตุผล /ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์
๔	วัตถุประสงค์โครงการ
๕	ขอบเขตโครงการ
๖	ผลผลิต / ผลลัพธ์โครงการ
๗	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๘	ความพร้อมของโครงการ / สถานที่ตั้ง
๙	ระยะเวลาของโครงการ
๑๐	งบประมาณ / แผนการเบิกจ่ายงบประมาณ
๑๑	หน่วยงาน / ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ
๑๒	ประโยชน์ที่จะได้รับ
๑๓	ผลกระทบ / ความเสี่ยงที่สำคัญ และแนวทางในการลดความเสี่ยง
๑๔	โครงการอื่นที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยง

ขั้นตอนการดำเนินโครงการ การเบิกจ่ายงบประมาณ และการรายงานผล

----

๑. จัดทำโครงการเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ผ่านกลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
๒. เมื่อได้รับการอนุมัติโครงการ การดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน การก่อหนี้ผูกพัน การจัดซื้อจัดจ้าง ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้องโดยอนุโลม
๓. ให้หน่วยดำเนินการส่งสัญญายืมเงินพร้อมเลขบัญชีธนาคารของหน่วยงาน ให้กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อดำเนินการเสนออนุมัติจ่ายเงินยืมให้ต่อไป
๔. การจัดซื้อจัดจ้างให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๒๒๖๙/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยอนุโลม
๕. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการให้จังหวัดทราบเป็นระยะ อย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง
๖. เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จให้รายงานผลให้จังหวัดทราบ ภายใน ๑๕ วันทำการ โดยสรุปผลการดำเนินงาน การวิเคราะห์ความคุ้มค่าหรือผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ และประมวลภาพถ่ายกิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะ "ก่อนดำเนินการ" "ระหว่างดำเนินการ" "และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ" พร้อมทั้งรวบรวมหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน เอกสารการใช้จ่ายเงินที่เกี่ยวข้อง (ฉบับจริง) ส่งให้จังหวัด เพื่อสรุปผลและจัดส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบสำหรับผู้สอบบัญชีของมูลนิธิฯ ต่อไป

ผู้ประสานงาน นายสรายุทธ มหาไม้
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
โทร.ศัพท์มือถือ ๐๘๔-๐๔๖๙๙๙๒
กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๕๓๘๙-๐๕๒๘
E-mail plan_cm@hotmail.co.th

ภาคผนวก ๒

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ น้ำ แผนงาน การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

ลำดับ	โครงการ/ กิจกรรม	พื้นที่ เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/ กิจกรรม	กิจกรรม/ ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	**โครงการ** จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภค – บริโภค **กิจกรรม** – ขุดสระเก็บน้ำ ๓ แห่ง พร้อมอาคารประกอบ – วางระบบท่อเชื่อมต่อระหว่างสระ	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	-พื้นที่การเกษตรประมาณ ๔,๔๐๐ไร่ มีน้ำใช้ในฤดูฝน และประมาณ ๑,๙๐๐ ไร่ ในฤดูแล้ง – ประชาชนในพื้นที่สามารถมีผลผลิตทางเกษตรเพิ่มมากขึ้น มีรายได้เพิ่มมากขึ้น	– สระเก็บน้ำในพื้นที่ ๑๒ ไร่ ลึก ๔ เมตร ความจุ ๓๖,๐๐๐ ลบ.ม. พร้อมอาคารบังคับน้ำ ๑ แห่ง – สระเก็บน้ำในพื้นที่ ๓ ไร่ ลึก ๔ เมตร ความจุ ๑๙,๒๐๐ ลบ.ม. พร้อมอาคารบังคับน้ำ ๑ แห่ง -สระเก็บน้ำราษฎรอุทิศพื้นที่ ๒ ไร่ ๑ แห่ง – ระบบท่อส่งน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ นิ้ว ยาว ๒,๑๐๐ ม.	– ชาวบ้านช่วยลงแรงในทุกกิจกรรม – บริจาคพื้นที่ให้กับการดำเนินโครงการ	อบจ.ชม. สนับสนุนรถแบ็คโฮ น้ำมันเชื้อเพลิงและเจ้าหน้าที่ร่วมดำเนินการ		สนง.โครงการชลประทานเชียงใหม่ สนับสนุนรถแบ็คโฮ เจ้าหน้าที่	ก.พ.– พ.ค. ๒๕๕๕	๓,๒๕๙,๔๒๘.– (งบโครงการ Quick win)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	โครงการชลประทานเชียงใหม่

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ เกษตร แผนงาน การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและปศุสัตว์

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	**โครงการ** ส่งเสริมการเลี้ยงหมูเหมยซาน **กิจกรรม** – อบรมให้ความรู้ – ทำโรงเรือนคอกหมู – จัดตั้งระเบียบกลุ่มผู้เลี้ยงหมู – สร้างแหล่งอาหารสัตว์ภายในหมู่บ้าน	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	-ชาวบ้านมีอาหารเพิ่มเติม – ลดรายจ่ายค่าซื้ออาหาร – มีรายได้เพิ่มจากการขายหมู – มีความรู้ด้านปศุสัตว์ – เกิดความเข้มแข็งในชุมชน	– หมูเหมยซาน ๓๓ ตัว แยกเป็นพ่อพันธุ์ ๓ ตัว แม่พันธุ์ ๓๐ ตัว – โรงเรือนคอกหมูกลาง – ระเบียบกลุ่มผู้เลี้ยงหมู	– ชาวบ้านช่วยลงแรงในการสร้างโรงเรือนคอกหมูกลาง – ชาวบ้านร่วมกันกำหนดระเบียบกลุ่มผู้เลี้ยงหมูของหมู่บ้าน – สร้างโรงเรือนคอกหมูของตนเองภายในบริเวณที่พักอาศัย	–	–	– อ.ไชยปราการ และ ธกส.สาขาไชยปราการ นำตัวแทนชาวบ้านไปศึกษาดูงาน ณ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง – มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงสนับสนุนพันธุ์หมู และวิธีการเลี้ยงดู – สนง.ปศุสัตว์ จ.ชม./ อ.ไชยปราการร่วมกันเป็นพี่เลี้ยงให้ความรู้ชาวบ้าน	ก.พ.– พ.ค. ๒๕๕๕	๑๖๖,๐๕๐.– (งบโครงการ Quick win)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	อ.ไชยปราการ/ สนง.ปศุสัตว์ จ.ชม.

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ เกษตร แผนงาน การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและปศุสัตว์

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒	**โครงการ** ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ **กิจกรรม** - อบรมให้ความรู้	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	-ชาวบ้านประมาณ ๑๒๐ ครัวเรือนมีอาหารเพิ่มมากขึ้น - ลดรายจ่ายค่าซื้ออาหาร - มีรายได้เพิ่มจากการขายไก่ - มีความรู้ด้านปศุสัตว์ - เกิดความเข้มแข็งในชุมชน	- การรวมกลุ่มอาชีพเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ - มีแหล่งอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น	- สร้างโรงเรือนเล้าไก่ของตนเองภายในบริเวณที่พักอาศัย - จัดหาแหล่งอาหารสัตว์เอง	-	-	สนง.ปศุสัตว์จ.ชม. จัดอบรมให้ความรู้	ก.พ.- พ.ค. ๒๕๕๕	๑๔,๘๐๐.- (งบ อบจ.ชม.)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สนง.ปศุสัตว์ จ.ชม.

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ เกษตร แผนงาน การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและปศุสัตว์

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๓	**โครงการ** ส่งเสริมอาชีพการทำนาขั้นบนได **กิจกรรม** - อบรมให้ความรู้ตามหลักการการทำนาขั้นบันได	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	-ชาวบ้านมีองค์ความรู้ใหม่ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวมากขึ้น มีอาหารเพิ่มมากขึ้น - ลดรายจ่ายค่าซื้ออาหาร - มีรายได้เพิ่มจากการขายข้าว - เกิดความเข้มแข็งในชุมชน	- มีพื้นที่การขุดนาขั้นบันได จำนวน ๓๙ ไร่	- ลงแรงช่วยกันขุดพื้นที่นาและปรับแต่งพื้นที่	-	-	มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง จัดครูภูมิปัญญาให้ความรู้การขุดนาขั้นบันได หน่วย ฉก.ม.๔ กองกำลังผาเมือง นำกำลังพลร่วมขุดนากับชาวบ้าน สถานีพัฒนาที่ดินเขต ๖ ให้องค์ความรู้ด้านการทำนาขั้นบันได	ก.พ.- พ.ค. ๒๕๕๕	๓๗๐,๕๐๐.- (งบโครงการ Quick win)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สถานีพัฒนาที่ดินเขต ๖

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ เกษตร แผนงาน การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและปศุสัตว์

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๔	**โครงการ** ส่งเสริมการปลูกพืชและขยายพันธุ์พืช **กิจกรรม** – ส่งเสริมความรู้การปลูกพริกไทย – ส่งเสริมความรู้การปลูกและขยายพันธุ์กล้วยน้ำหว้าพันธุ์ดี – ส่งเสริมความรู้การปลูกและขยายพันธุ์ผักหวานบ้าน	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	-ชาวบ้านมีองค์ความรู้ใหม่ มีอาหารเพิ่มมากขึ้น – ลดรายจ่ายค่าซื้ออาหาร – มีรายได้เพิ่มจากการขายพืชผัก – เกิดความเข้มแข็งในชุมชน	– ชาวบ้านประมาณ ๔๐ ครัวเรือนมีความรู้ด้านการปลูกพืชผัก – เกิดแปลงเกษตรพืชผักภายในครัวเรือนที่พักอาศัย	– เข้าร่วมอบรม/สาธิตการให้ความรู้การปลูกและขยายพันธุ์พืชผัก – สร้างแปลงผักของตนเอง	–	–	สนง.เกษตร อ.ไชยปราการ/สนง.เกษตรจังหวัด สนับสนุนพันธ์พืชผัก สนับสนุนวิทยากรให้ความรู้	ก.พ.– พ.ค. ๒๕๕๕	๔๔,๔๕๐.– (งบ อบจ.ชม.)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สนง.เกษตร จ.ชม.

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ ดิน แผนงาน การปรับปรุงคุณภาพดินการอบรมสาธิตการตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่ายและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท.สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	**โครงการ** พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพดิน **กิจกรรม** - การอบรมสาธิต - การจัดเวทีเสวนาปราชญ์ชาวบ้าน - การจัดตั้งฐานเรียนรู้ชุมชน - การสร้างเสริมภาวะผู้นำ อสพ.	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	-ชาวบ้านมีองค์ความรู้ใหม่ - ลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมี - มีรายได้เพิ่มจากการขายพืชผล - เกิดความเข้มแข็งในชุมชน - มีสุขภาพดีขึ้นจากการลดใช้สารเคมีเกษตร	- ชาวบ้านประมาณ ๑๕๐ ครัวเรือนมีความรู้ด้านการปรับปรุงดินและการทำปุ๋ยอินทรีย์ -ชุมชนมีต้นแบบการเรียนรู้ - ชุมชนมีอาชีพใหม่ (ขายปุ๋ยหมัก)	- เข้าร่วมอบรม/สาธิตการให้ความรู้ในทุกกิจกรรม	-	-	ม.แม่โจ้ สนับสนุนองค์ความรู้และวิทยากร	ก.พ.- พ.ค. ๒๕๕๕	๕๑๐,๗๐๐.- (งบ อบจ.ชม.)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	ม.แม่โจ้

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ ดิน แผนงาน การปรับปรุงคุณภาพดินการอบรมสาธิตการตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่ายและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท.สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒	**โครงการ** ฟื้นฟูคุณภาพดิน **กิจกรรม** – การวิเคราะห์ดิน – การอบรมและฝึกปฏิบัติ – การแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากปราชญ์ชาวบ้าน – การติดตามผล	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	-ชาวบ้านมีองค์ความรู้ใหม่ – ลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมี – มีรายได้เพิ่มจากการขายพืชผล – เกิดความเข้มแข็งในชุมชน – มีสุขภาพดีขึ้นจากการลดใช้สารเคมีเกษตร -ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืช	– ชาวบ้านประมาณ ๓๐๐ คน มีความรู้ด้านการปรับปรุงดินและการทำปุ๋ยอินทรีย์ -ชุมชนมีต้นแบบการเรียนรู้ – ชุมชนมีอาชีพใหม่ (ขายปุ๋ยหมัก)	– เข้าร่วมอบรม/สาธิตการให้ความรู้ในทุกกิจกรรม	–	–	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ สนับสนุนองค์ความรู้และวิทยากร	ก.พ.– พ.ค. ๒๕๕๕	๒๘๐,๐๐๐.- (งบ อบจ.ชม.)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ ป่า แผนงาน การฟื้นฟูป่าต้นน้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับ	โครงการ/ กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/ กิจกรรม	กิจกรรม/ ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	**โครงการ** อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน **กิจกรรม** - การสร้างฝายแบบผสมผสาน - การทำแนวกันไฟรอบเขตป่าอนุรักษ์	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	-ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ - ลดการเกิดไฟป่า - ประชาชนเกิดจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ - ประชาชนได้ประโยชน์จากป่า	- ฝายอนุรักษ์แบบผสมผสาน จำนวน ๑๐๐ ฝาย -แนวกันไฟป่าเปียกระยะทาง ๒๐ กม.	- ชาวบ้านประมาณ ๒๕๐ คน ร่วมลงมือทำในทุกกิจกรรมโดยไม่มีการจ้างเหมาแรงงาน	-	-	สนง.ทสจ.ชม. สนับสนุนองค์ความรู้และวิทยากร ม.แม่โจ้ สนับสนุนนักศึกษาประมาณ ๑๒๐ คน ร่วมทำฝายและแนวกันไฟ	ก.พ.- พ.ค. ๒๕๕๕	๒๘๐,๐๐๐.- (งบ อบจ.ชม.)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สนง.ทสจ. ชม.

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน แผนงาน การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	**โครงการ** ศูนย์เรียนรู้มีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง **กิจกรรม** - จัดทำฐานการเรียนรู้ในชุมชน ๔ ฐานการเรียนรู้ โครงการ คุ้มบ้านพัฒนาประชาเป็นสุข **กิจกรรม** -จัดเวทีผู้นำชุมชน -ศึกษาดูงาน - จัดทำคุ้มบ้านพิธีเปิดคุ้มบ้าน	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	-เป็นสถานที่ศึกษา ฝึกปฏิบัติ ป่า - ประชาชนเกิดจิตสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว - ประชาชนมีความรู้เท่าทันปรับตัวดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง - ชุมชนเข้มแข็งเกิดความสามัคคีสามารถรวมกลุ่มได้	- ฐานการเรียนรู้ ๔ ฐาน -ครัวเรือนต้นแบบ -จัดตั้งคณะกรรมการคุ้มบ้าน -การขยายผลครัวเรือนต้นแบบ	- ชาวบ้านประมาณ ๒๕๐ คน ร่วมลงมือทำในทุกกิจกรรมโดยไม่มีการจ้างเหมาแรงงาน	-	-	สนง.พช. อ.ไชยปราการ สนง.เกษตร อ.ไชยปราการ ร่วมกันอบรมให้ความรู้ และสนับสนุนวิทยากร พร้อมทั้งร่วมดำเนินการทุกกิจกรรมกับชาวบ้าน	ก.พ.- พ.ค. ๒๕๕๕	๑๐๐,๐๐๐.- (งบ อบจ.ชม.)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สนง.พช.อ.ไชยปราการ

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน แผนงาน การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒	**โครงการ** ลดรายจ่ายในครัวเรือน **กิจกรรม** - ส่งเสริมครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ - การจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่ายครัวเรือน -ส่งเสริมต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น -ส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต - ประเมินผลความสุขมวลรวม	บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ต. หนองบัว	- ประชาชนเกิดจิตสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว - ประชาชนมีความรู้เท่าทัน ปรับตัวดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง - ชุมชนเข้มแข็ง เกิดความสามัคคี สามารถรวมกลุ่มได้	- ชาวบ้านเข้าใจวิธีการทำแผนที่ชีวิตและบัญชีครัวเรือน -ชาวบ้านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ -เกิดการออมในชุมชน -เกิดการขยายผลครัวเรือนต้นแบบ	- ชาวบ้านประมาณ ๑๕๐ คน เข้าร่วมในทุกกิจกรรม	-	-	สนง.พช. จ.ชม. สนง.พช. อ.ไชยปราการ ร่วมกันอบรมให้ความรู้ และสนับสนุนวิทยากร พร้อมทั้งร่วมดำเนินการทุกกิจกรรมกับชาวบ้าน	มี.ค.- ก.ย. ๒๕๕๕	๑๑๕,๐๐๐.- (งบ สป.มท)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สนง.พช. จ.ชม.

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ น้ำ แผนงาน การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	**โครงการ** จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภค – บริโภค **กิจกรรม** – ขุดสระเก็บน้ำ ๒ แห่ง พร้อมอาคารประกอบ – วางระบบท่อเชื่อมต่อระหว่างแหล่งน้ำธรรมชาติมายังสระ	บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ต. บ้านทับ	–พื้นที่การเกษตรประมาณ ๒๐๐ ไร่ มีน้ำใช้ในฤดูฝน และประมาณ ๘๐ ไร่ ในฤดูแล้ง – ประชาชนในพื้นที่สามารถมีผลผลิตทางเกษตรเพิ่มมากขึ้น มีรายได้เพิ่มมากขึ้น –มีน้ำอุโภค–บริโภคอย่างเพียงพอ –มีสุขอนามัยที่ดีขึ้น (เกิดการใช้ห้องน้ำ เนื่องจากมีน้ำใช้)	– สระเก็บน้ำ(บ่อพวงคลุมพลาสติก) ขนาด ๒๐ x ๓๐ ม. ลึก ๓ เมตร ๑ แห่ง – สระเก็บน้ำ ขนาด ๕ x๑๐ ลึก ๒.๕ ม. ๑ แห่ง – อาคารบังคับน้ำ ๑ แห่ง – ระบบท่อส่งน้ำขนาเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ นิ้ว ยาว ๓๐๐ ม.	–ชาวบ้านร่วมสำรวจพื้นที่ –ชาวบ้านร่วมแผ้วถางป่าเตรียมขุดสระ ชาวบ้านช่วยลงแรงในทุกกิจกรรม ไม่มีการจ้างเหมาแรงงาน	อบจ.ชม. สนับสนุนรถแบ็คโฮ น้ำมันเชื้อเพลิงและเจ้าหน้าที่ร่วมดำเนินการ อบต.บ้านทับ สนับสนุนรถบรรทุกในการขนหิน ทราย สร้างอาคารบังคับน้ำ		สนง.โครงการชลประทานเชียงใหม่ สำรวจพื้นที่ วิเคราะห์ ออกแบบการขุดสระ การวางแนวท่อ และจัดเจ้าหน้าที่ควบคุมงาน	ก.พ.– พ.ค. ๒๕๕๕	๓๑๐,๐๐๐.– (งบโครงการ Quick win)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	โครงการชลประทานเชียงใหม่

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ เกษตร แผนงาน การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและปศุสัตว์

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	**โครงการ**ฝึกอบรมและสาธิตการเลี้ยงสัตว์และการปลูกพืช **กิจกรรม** – อบรมให้ความรู้ผู้แทนชาวบ้าน – ศึกษาดูงานสถานที่จริงในพื้นที่ อ.แม่แจ่ม	บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ต. บ้านทับ	– ชาวบ้านมีองค์ความรู้การเลี้ยงสัตว์/การปลูกพืชเพิ่มขึ้น – ชาวบ้านมีอาหารเพิ่มเติมจากการเลี้ยงสัตว์ – ลดรายจ่ายค่าซื้ออาหาร – มีรายได้เพิ่มจากการขายไก่ ขายหมู จากการทำเกษตร – ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น (ถั่วแดง/ข้าวไร่) – เกิดความเข้มแข็งในชุมชน	– การริเริ่มเลี้ยงหมูเหมยซาน – การเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ – ระเบียบกลุ่มผู้เลี้ยงหมู – การสร้างคอกหมู เล้าไก่ – การทำแปลงผักสวนครัวในครัวเรือน	– ยินดีร่วมกิจกรรม – ร่วมกันกำหนดระเบียบกลุ่มผู้เลี้ยงหมูของหมู่บ้าน – สร้างโรงเรือนคอกหมูของตนเองภายในบริเวณที่พักอาศัย – สร้างแปลงผักสวนครัวในครัวเรือน	อบต.บ้านทับนำผู้แทนชาวบ้านไปเข้ารับการอบรมในพื้นที่ อ.แม่แจ่ม		– อ.แม่แจ่ม สนง.ปศุสัตว์ สนง.เกษตร สนง.เกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงสัตว์/การปลูกพืช สนับสนุนที่พักสถานที่ฝึกอบรม/ดูงาน – สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักสวนครัว	ก.พ.– พ.ค. ๒๕๕๕	๒๗,๑๐๐.– (งบโครงการ Quick win)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	อ.แม่แจ่ม/สนง.ปศุสัตว์ จ.ชม./สนง.เกษตร จ.ชม.

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ ดิน แผนงาน การปรับปรุงคุณภาพดินการอมรมสาธิตการตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่ายและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒	**โครงการ** ฟื้นฟูคุณภาพดิน **กิจกรรม** – การวิเคราะห์ดิน – การอบรมและฝึกปฏิบัติ – การแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากปราชญ์ชาวบ้าน – การติดตามผล	บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ต. บ้านทับ	-ชาวบ้านมีองค์ความรู้ใหม่ – ลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมี – มีรายได้เพิ่มจากการขายพืชผล – เกิดความเข้มแข็งในชุมชน – มีสุขภาพดีขึ้นจากการลดใช้สารเคมีเกษตร -ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืช	– ชาวบ้านประมาณ ๑๐๐ คน มีความรู้ด้านการปรับปรุงดินและการทำปุ๋ยอินทรีย์ -ชุมชนมีต้นแบบการเรียนรู้ – ชุมชนมีอาชีพใหม่ (ขายปุ๋ยหมัก)	– เข้าร่วมอบรม/สาธิตการให้ความรู้ในทุกกิจกรรม	–	–	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ สนับสนุนองค์ความรู้และวิทยากร	ก.พ.– พ.ค. ๒๕๕๕	(งบ อบจ.ชม.)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ ป่า แผนงาน การฟื้นฟูป่าต้นน้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	**โครงการ** อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน **กิจกรรม** - การสร้างฝายแบบผสมผสาน - การทำแนวกันไฟรอบเขตป่าอนุรักษ์	บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ต. บ้านทับ	-ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ - ลดการเกิดไฟป่า - ประชาชนเกิดจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ - ประชาชนได้ประโยชน์จากป่า	- ฝายอนุรักษ์แบบผสมผสาน จำนวน ๑๐๐ ฝาย -แนวกันไฟป่าเปียกระยะทาง ๑๐ กม.	- ชาวบ้านประมาณ ๑๕๐ คน ร่วมลงมือทำในทุกกิจกรรมโดยไม่มีการจ้างเหมาแรงงาน	อบต.บ้านทับร่วมดำเนินการในทุกกิจกรรม		สนง.ทสจ.ชม./สำนักฯอ.๑๖ / อ.แม่แจ่ม/ สนับสนุนองค์ความรู้ วิทยากร และเจ้าหน้าที่ร่วมทำฝาย สำรวจพื้นที่ และแนวกันไฟ	ก.พ.- พ.ค. ๒๕๕๕	๒๗๕,๐๐๐.- (งบ อบจ.ชม.)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สนง.ทสจ. ชม.

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน แผนงาน การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	**โครงการ** ลดรายจ่ายในครัวเรือน **กิจกรรม** – ส่งเสริมครอบครัวพัฒนาหมู่บ้านปิดทองหลังพระ – การจัดทำแผนที่ชีวิตและบัญชีรับจ่ายครัวเรือน –ส่งเสริมต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น –ส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต – ประเมินผลความสุขมวลรวม	บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ต. บ้านทับ	– ประชาชนเกิดจิตสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว – ประชาชนมีความรู้เท่าทันปรับตัวดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง – ชุมชนเข้มแข็งเกิดความสามัคคีสามารถรวมกลุ่มได้	– ชาวบ้านเข้าใจวิธีการทำแผนที่ชีวิตและบัญชีครัวเรือน –ชาวบ้านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ –เกิดการออมในชุมชน –เกิดการขยายผลครัวเรือนต้นแบบ	– ชาวบ้านประมาณ ๑๐๐ คน เข้าร่วมในทุกกิจกรรม	–	–	สนง.พช. จ. ชม. สนง.พช. อ.แม่แจ่ม ร่วมกันอบรมให้ความรู้ และสนับสนุนวิทยากร พร้อมทั้งร่วมดำเนินการทุกกิจกรรมกับชาวบ้าน	มี.ค.– ก.ย. ๒๕๕๕	๑๑๕,๐๐๐.– (งบ สป.มท)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สนง.พช. จ.ชม.

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน แผนงาน การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท. สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒	**โครงการ** ส่งเสริมการจัดการความรู้ชุมชนโดยกระบวนการคุ้มบ้าน **กิจกรรม** - ชี้แจงทำความเข้าใจชาวบ้าน/คณะทำงานระดับอำเภอ - ส่งเสริมกระบวนการคุ้มบ้าน - จัดทำศูนย์เรียนรู้ชุมชน	บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ต. บ้านทับ	- ประชาชนเกิดจิตสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว - ประชาชนมีความรู้เท่าทันปรับตัวดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง - ชุมชนเข้มแข็งเกิดความสามัคคีสามารถรวมกลุ่มได้	-ชาวบ้านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ -เกิดการออมในชุมชน -เกิดการขยายผลครัวเรือนต้นแบบ - เกิดศูนย์เรียนรู้ในชุมชน	- ชาวบ้านประมาณ ๑๐๐ คน เข้าร่วมในทุกกิจกรรม	-	-	สนง.พช. จ.ชม. สนง.พช. อ.แม่แจ่ม ร่วมกันอบรมให้ความรู้ และสนับสนุนวิทยากร พร้อมทั้งร่วมดำเนินการทุกกิจกรรมกับชาวบ้าน	มี.ค.- ก.ย. ๒๕๕๕	๑๓๓,๗๐๐.- (งบ สป.มท)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สนง.พช. จ.ชม.

แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหามิติ การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน แผนงาน การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่เป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	กิจกรรม/ทรัพยากรที่ประชาชนร่วมดำเนินการ	กิจกรรมที่ อปท.ร่วมดำเนินการ	งบประมาณที่ อปท.สนับสนุน	กิจกรรมที่ส่วนราชการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการแต่ละกิจกรรม	งบประมาณส่วนราชการ	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒	**โครงการ** ส่งเสริมการจัดการความรู้ชุมชนโดยกระบวนการคุ้มบ้าน **กิจกรรม** - ชี้แจงทำความเข้าใจชาวบ้าน/คณะทำงานระดับอำเภอ - ส่งเสริมกระบวนการคุ้มบ้าน - จัดทำศูนย์เรียนรู้ชุมชน	บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ต. บ้านทับ	- ประชาชนเกิดจิตสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว - ประชาชนมีความรู้เท่าทันปรับตัวดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง - ชุมชนเข้มแข็งเกิดความสามัคคีสามารถรวมกลุ่มได้	-ชาวบ้านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ -เกิดการออมในชุมชน -เกิดการขยายผลครัวเรือนต้นแบบ - เกิดศูนย์เรียนรู้ในชุมชน	- ชาวบ้านประมาณ ๑๐๐ คน เข้าร่วมในทุกกิจกรรม	-	-	สนง.พช. จ.ชม. สนง.พช. อ.แม่แจ่ม ร่วมกันอบรมให้ความรู้ และสนับสนุนวิทยากร พร้อมทั้งร่วมดำเนินการทุกกิจกรรมกับชาวบ้าน	มี.ค.- ก.ย. ๒๕๕๕	๑๓๓,๗๐๐.- (งบ สป.มท)	ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕	สนง.พช. จ.ชม.

ภาคผนวก ๓

ด่วนที่สุด

โครงการปิดทองหลังพระสืบสาน
แนวพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

ที่ ชม ๐๐๑๖.๒/ ๓๐๖๙๘

ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่
ถนนโชตนา ชม. ๕๐๓๐๐

๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
รับที่ ๕๐๓๒
วันที่ - 8 ก.ค. 2554

เรื่อง ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขยายผลพื้นที่ตามโครงการปิดทองหลังพระสืบสาน แนวพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

เรียน พัฒนาการจังหวัดเชียงใหม่

1335/54
- 8 ก.ค. 25[illegible]

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.ประกาศจังหวัดเชียงใหม่ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๑ ชุด
๒.แนวทางการดำเนินงานพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จำนวน ๑ ชุด
๓.สรุปผลการประชุมชี้แจงแนวทางการขยายผลพื้นที่ปิดทองหลังพระฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยคณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ มีมติอนุมัติแนวทางขยายผลพื้นที่ปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๒ หมู่บ้าน ดังนี้

๑.บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

๒.บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

จังหวัดเชียงใหม่จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขยายผลพื้นที่ตามโครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการปฏิบัติงานระดับจังหวัด และคณะทำงานระดับอำเภอเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามประกาศจังหวัดเชียงใหม่ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอความร่วมมือในการประสานดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
โทร/โทรสาร ๐-๕๓๘๙-๐๕๒๘

ประกาศจังหวัดเชียงใหม่
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขยายผลพื้นที่ตาม โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

....

ด้วยคณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ มีมติวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ อนุมัติแนวทางขยายผลพื้นที่ปิดทองหลังพระ ฯ ใน ๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ ประกอบด้วย มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีหน้าที่ในการขยายผลโครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๒ หมู่บ้าน

๑. บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม

๒. บ้านปาง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ

เพื่อให้การดำเนินงานขยายผลพื้นที่ตามโครงการปิดทองหลังพระฯ ของจังหวัดสนองแนวพระราชดำริอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล จังหวัดเชียงใหม่จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขยายผลพื้นที่ตามโครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

๑. **คณะกรรมการอำนวยการปฏิบัติงานระดับจังหวัด** ประกอบด้วย

๑.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	ประธานกรรมการ
๑.๒ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ทุกท่าน	รองประธานกรรมการ
๑.๓ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่	รองประธานกรรมการ
๑.๔ ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓๓ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๕ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๖ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๗ อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
๑.๘ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๙ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๑๐ ท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๑๑ พัฒนาการจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๑๒ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๑๓ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรรมการ

๑.๑๔ นายอำเภอแม่แจ่ม	กรรมการ
๑.๑๕ นายอำเภอไชยปราการ	กรรมการ
๑.๑๖ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๑๗ ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ เชียงใหม่	กรรมการ
๑.๑๘ ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖	กรรมการ
๑.๑๙ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑	กรรมการ
๑.๒๐ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๖	กรรมการ
๑.๒๑ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๒๒ ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๒๓ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๒๔ เกษตรจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๒๕ ปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๒๖ สหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๒๗ ประมงจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๒๘ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๒๙ ผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓	กรรมการ
๑.๓๐ ประธานวุฒิอาสาจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๓๑ ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๓๒ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๓๓ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๓๔ ประธานชมรมธนาคารจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๓๕ นายกสมาคมนักธุรกิจไทยจีนเชียงใหม่	กรรมการ
๑.๓๖ ปลัดจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการและเลขานุการ
๑.๓๗ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๘ จ่าจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๙ ป้องกันจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔๐ หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔๑ นายสมศักดิ์ อ่อนอ้น สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ อำนวยการและปฏิบัติระดับจังหวัดในการขยายผล พื้นที่ บ้านอมแรด ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม และบ้านปาง ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ ตามโครงการปิดทองหลังพระฯ รวมทั้งประสานงานการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

/๒. คณะทำงาน...

๒. **คณะทำงานระดับอำเภอ อำเภอแม่แจ่ม** ประกอบด้วย

๒.๑ นายอำเภอแม่แจ่ม	ประธานคณะทำงาน
๒.๒ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ มอบหมาย)	รองประธานคณะทำงาน
๒.๓ ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง อำเภอแม่แจ่ม	รองประธานคณะทำงาน
๒.๔ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เขตอำเภอแม่แจ่ม	คณะทำงาน
๒.๕ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต ๖	คณะทำงาน
๒.๖ หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา โครงการชลประทาน เชียงใหม่	คณะทำงาน
๒.๗ หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดิน เชียงใหม่	คณะทำงาน
๒.๘ หัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงดอยยอมพาย	คณะทำงาน
๒.๙ เกษตรอำเภอแม่แจ่ม	คณะทำงาน
๒.๑๐ สาธารณสุขอำเภอแม่แจ่ม	คณะทำงาน
๒.๑๑ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่แจ่ม	คณะทำงาน
๒.๑๒ พัฒนาการอำเภอแม่แจ่ม	คณะทำงาน
๒.๑๓ ปศุสัตว์อำเภอแม่แจ่ม	คณะทำงาน
๒.๑๔ หัวหน้าหน่วยควบคุมโรคนำโดยแมลงที่ ๗	คณะทำงาน
๒.๑๕ หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำยางอมพาย	คณะทำงาน
๒.๑๖ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทับ	คณะทำงาน
๒.๑๗ กำนันตำบลบ้านทับ	คณะทำงาน
๒.๑๘ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทับ ประจำหมู่ที่ ๘ จำนวน ๒ ท่าน (นายพะคูวา สิริแจ่มพงศ์ และนายนที สิริแจ่มพงศ์)	คณะทำงาน
๒.๑๙ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ บ้านอมแรด ตำบลบ้านทับ (นายจ่าพะ โชคสุขสถาพร)	คณะทำงาน
๒.๒๐ ครูอาสาสมัครประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง บ้านอมแรด จำนวน ๓ ท่าน (นายลายู นิสัยพราหมณ์ นายคานันท์ เมฆขยาย และนายภัชคพงษ์ ฟองตา)	คณะทำงาน

/๒.๒๑ ผู้นำชาวบ้าน......

๒.๒๑ ผู้นำชาวบ้านไม่เป็นทางการและภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านจักสานและตีมีด (นายเส่แป สิริแจ่มพงศ์)	คณะทำงาน
๒.๒๒ ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านประเพณีวัฒนธรรม (นายเม่ทู สิริแจ่มพงศ์)	คณะทำงาน
๒.๒๓ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่แจ่ม	เลขานุการคณะทำงาน
๒.๒๔ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่แจ่ม	
๑) นางวิลัย ปัญญา (ครู คศ.๒)	ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน
๒) นางอุทิศพร อินต๊ะคำ (หัวหน้างาน ศศชง)	ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน
๓) นายพีรพงษ์ จัยสิน (ครู ศศช.บ้านอมแรด)	ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน

มีหน้าที่ อำนวยการและปฏิบัติงานระดับอำเภอในการขยายผล พื้นที่ บ้านอมแรด หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม ตามโครงการปิดทองหลังพระฯ รวมทั้งการประสานงานการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. **คณะทำงานระดับอำเภอ อำเภอไชยปราการ** ประกอบด้วย

๓.๑ นายอำเภอไชยปราการ	ประธานคณะทำงาน
๓.๒ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ มอบหมาย)	รองประธานคณะทำงาน
๓.๓ ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง อำเภอไชยปราการ	รองประธานคณะทำงาน
๓.๔ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เขตอำเภอไชยปราการ	คณะทำงาน
๓.๕ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต ๓	คณะทำงาน
๓.๖ หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา โครงการชลประทาน เชียงใหม่	คณะทำงาน
๓.๗ หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดิน เชียงใหม่	คณะทำงาน
๓.๘ สาธารณสุขอำเภอไชยปราการ	คณะทำงาน
๓.๙ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลไชยปราการ	คณะทำงาน
๓.๑๐ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอไชยปราการ	คณะทำงาน
๓.๑๑ ปศุสัตว์อำเภอไชยปราการ	คณะทำงาน

๓.๑๒ วัฒนธรรมอำเภอไชยปราการ	คณะทำงาน
๓.๑๓ เกษตรอำเภอไชยปราการ	คณะทำงาน
๓.๑๔ ท้องถิ่นอำเภอไชยปราการ	คณะทำงาน
๓.๑๕ หัวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะทำงาน
๓.๑๖ นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว	คณะทำงาน
๓.๑๗ กำนันตำบลหนองบัว	คณะทำงาน
๓.๑๘ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ บ้านปาง ตำบลหนองบัว	คณะทำงาน
๓.๑๙ ผู้นำชาวบ้านไม่เป็นทางการ (นายเฉลิมรัตน์ อุตบัววงศ์)	คณะทำงาน
๓.๒๐ ครูอาสาพื้นราบลุ่ม (นางผ่องพรรณ อุตหนุน)	คณะทำงาน
๓.๒๑ ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการจักสาน (นายศรี ดาวทอง)	คณะทำงาน
๓.๒๒ ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านประเพณีวัฒนธรรม (นายทองสุข ศรีบุญเรือง)	คณะทำงาน
๓.๒๓ ปราชญ์ชาวบ้านด้านการจักสาน (นายเกษม อุดม)	คณะทำงาน
๓.๒๔ พัฒนาการอำเภอไชยปราการ	เลขานุการคณะทำงาน
๓.๒๕ พัฒนากรตำบลหนองบัว	ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน

มีหน้าที่ อำนวยการและปฏิบัติระดับอำเภอในการขยายผล พื้นที่ บ้านปาง ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ ตามโครงการปิดทองหลังพระฯ รวมทั้งการประสานงานการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ๔

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

"ความสุขความสวัสดีของข้าพเจ้า จะเกิดมีขึ้นได้ ก็ด้วยบ้านเมืองของเรามีความเจริญ มั่นคงเป็นปกติสุข.
ความเจริญมั่นคงทั้งนั้น จะสำเร็จผลเป็นจริงไปได้ ก็ด้วยทุกคนทุกฝ่ายในชาติ มุ่งที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เต็มกำลัง
ด้วยสติรู้ตัว ด้วยปัญญารู้คิด และด้วยความสุจริตจริงใจ
โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนอื่น..."

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ย่อมประจักษ์แก่ใจคนไทยทั้งประเทศอยู่แล้วว่า เป็นสัจจะเที่ยงแท้ ด้วยพระราชจริยวัตรและพระราชกรณียกิจ ที่ทรงอุทิศทุ่มเทพระวรกายพระสติปัญญา พระวิริยอุตสาหะ ทรงงานหนักมาตลอด เพื่อให้บ้านเมืองและประชาชนของพระองค์มีความเจริญมั่นคงเป็นปกติสุข

ด้วยความรักอันสุจริตมั่นคงที่ทรงมีต่ออาณาประชาราษฎร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นแก่ความสุขของราษฎรก่อนความสุขของพระองค์เองเสมอมา ไม่ว่าหนทางจะทุรกันดารห่างไกลยากลำบากเพียงใด ไม่ว่าพื้นที่นั้นจะอยู่ ณ แห่งหนใด จะเสด็จพระราชดำเนินไปจนถึง เพื่อทรงทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และจะทรงคิดค้น ค้นคว้า ทดลอง พิสูจน์ จนกว่าจะได้คำตอบของการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด แล้วจึงพระราชทานแนวทางนั้นมาแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไป สืบเนื่องเช่นนี้มาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ที่มา : มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

พระอัจฉริยภาพและสายพระเนตรอันยาวไกล คือ การก่อเกิดปรัชญาในการดำรงชีวิต ทฤษฎีในการปฏิบัติตน และโครงการพระราชดำริมากกว่า ๓,๗๐๐ โครงการ ทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อเป้าหมายในที่สุด คือ การพัฒนาที่ยั่งยืน สมดุล และการอยู่ร่วมกันของทุกสรรพชีวิตด้วยความสงบสุขในสังคมแห่งความเอื้ออาทร

พระราชปณิธานอันเข้มแข็ง
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และแบบอย่างจากพระราชกรณียกิจนี้เอง
คือ แรงบันดาลใจให้เกิดหน่วยงานเล็ก ๆ
ที่มุ่งมั่นสานต่อพระราชปณิธาน
ในการพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน นั่นคือ
มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

ความสำเร็จของการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางพระราชดำรินั้น เกิดขึ้นจากหลักและวิธีการทรงงาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยึดมั่นปฏิบัติตลอดมา คือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ราษฎรกำลังต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อน พัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับความจำเป็น เพื่อให้มีรากฐานที่มั่นคงก่อนดำเนินการเพื่อความเจริญก้าวหน้าในลำดับต่อไป เน้นการพัฒนาที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ พัฒนาให้สอดคล้องกับ **"ภูมิสังคม"** ในท้องถิ่นนั้น ๆ ใช้หลักการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมชาติ เรียบง่าย และประหยัด ประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นมาแก้ไขปัญหา โดยไม่ต้องลงทุนสูง หรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยาก สร้างเสริม **"ตัวอย่างของความสำเร็จ"** ให้ราษฎรรู้เห็นตัวอย่างของความสำเร็จ สามารถนำไปปฏิบัติได้เอง แล้วกระจายไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ ให้เกิดการพัฒนา ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ ที่ดิน แหล่งน้ำ ให้อยู่ในสภาพที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมากที่สุด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพิสูจน์ให้คนไทยได้ประจักษ์แล้วว่า การพัฒนาตามแนวทางสายกลางอย่างมีความสมดุล คือมีขั้นตอน พอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน ผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งการมีสติ มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเพียรไม่ย่อท้อต่อปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตามแนวทางพระราชดำริ คือ แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาประเทศไทยให้ดำรงอยู่ได้ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ถาโถมไหลบ่าเข้ามาอย่างรุนแรง

๓ หลักการที่ยึดมั่น

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มุ่งมั่นดำเนินการโดยยึด ๓ หลักการ ในการปฏิบัติงานตามรอยพระยุคลบาท คือ

๑.หลักการองค์ความรู้ ๖ มิติ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ องค์ความรู้ด้าน น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่า และสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่เพียงแต่เป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทยเท่านั้น หากแต่ยังเป็นความห่วงใยของประชาชนทั่วโลกทุกวันนี้อีกด้วย

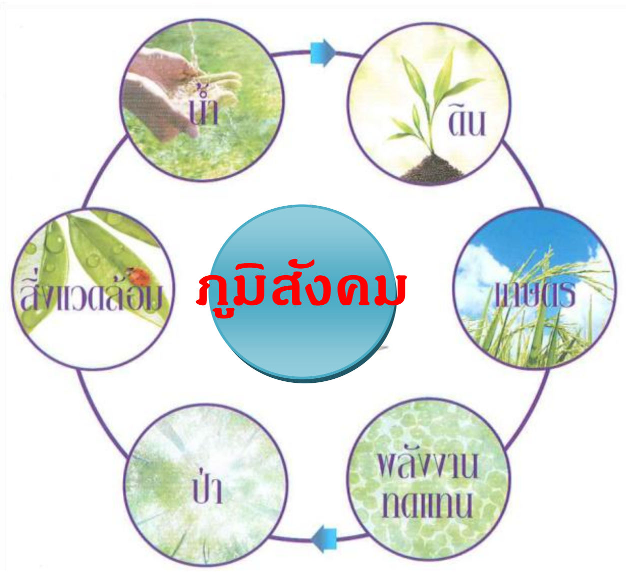

มิติที่ ๑ น้ำ

การป้องกันและแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ

- การพัฒนาแหล่งน้ำ
- การเก็บน้ำให้อยู่ในประเทศไทยให้นานที่สุด
- การใช้น้ำทุกหยดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มิติที่ ๒ ดิน

การป้องกันและแก้ไขปัญหาในเรื่องของสภาพดิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำการเกษตร

- การปรับปรุงดิน
- การปลูกหญ้าแฝก

มิติที่ ๓ เกษตร

การนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในแต่ละพื้นที่

- **เกษตรทฤษฎีใหม่**

การปรับใช้พลังงานให้เหมาะสมกับท้องถิ่นโดยการคิดค้นและพัฒนาพลังงานทางเลือกที่ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

- โอดีเซล
- เชื้อเพลิงสีเขียว

การปลูกฝังจิตสำนึกให้ชุมชนเห็นความสำคัญของป่า

- การอนุรักษ์ ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากป่าได้อย่างถูกวิธี เพื่อให้มนุษย์กับธรรมชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

มิติที่ ๖ สิ่งแวดล้อม

การนำแนวทางการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเป็นการดำรงชีวิตอยู่อย่างเป็นมิตรต่อ

- กำจัดขยะ
- บำบัดน้ำเสีย

มิติที่ ๔ พลังงานทดแทน

มิติที่ ๕ ป่า

การลดการตัดไม้ทำลายป่าและส่งเสริมให้มีการปลูกป่าในรูปแบบต่าง ๆโดย

เชื่อมโยงไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนา โดยปรับน้ำหนักแต่ละเรื่องให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในที่สุด

๒. หลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

พระราชดำริ คือ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เป็นบันได ๓ ขั้นสู่ความสำเร็จ

การพัฒนา เป็นเรื่องของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน สร้างทีมพี่เลี้ยง การออกแบบหลักสูตรและเมนูการพัฒนา การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติของชุมชนรวมทั้งการให้ทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำในชุมชน และติดตามสนับสนุนประเมินผล

การเข้าถึง เป็นเรื่องการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมโดยมุ่งสื่อสารสร้างความเข้าใจ และความมั่นใจกับชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด

การเข้าใจ คือ การสร้างให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของชุมชน ค้นหารากของปัญหา และรวบรวมองค์ความรู้ของโครงการพระราชดำริทั่วประเทศ

บันไดทั้ง ๓ ขั้นนี้ จะทำให้ชุมชนมีความเป็นเจ้าของ
และนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาในที่สุด

๓. หลักการทรงงานและหลักการโครงการ มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มุ่งมั่นดำเนินการโดยน้อมนำหลักการทรงงานและหลักการโครงการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นหลักในการปฏิบัติงาน โดยนำไปปรับใช้กับพื้นที่ต่าง ๆ ที่ปิดทองหลังพระเลือกเป็นพื้นที่ต้นแบบการบูรณาการองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ เช่นที่จังหวัดน่าน

หลักการทรงงาน

ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทั้งข้อมูลเบื้องต้น เอกสาร แผนที่ จากการสอบถามผู้เกี่ยวข้องให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง รวดเร็ว และตรงตามความต้องการของประชาชน

มององค์รวม มีวิธีคิดอย่างองค์รวมหรือมองอย่างครบวงจร มองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง

ไม่ยึดติดตำรา ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

ทำให้ง่าย คิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริโดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทำสิ่งยากให้กลายเป็นง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย

เน้นการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้สาธารณชนทุกระดับร่วมแสดงความคิดเห็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นหรือความต้องการของสาธารณชน แล้วเก็บมาประมวลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม เมื่อส่วนรวมได้ประโยชน์ ตัวของเราเองก็ได้รับประโยชน์ด้วย

ขาดทุนคือกำไร หลักการคือ **"การให้"** และ **"การเสียสละ"** เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือ ความอยู่ดีมีสุขของราษฎร

ความเพียร ในการทำโครงการต่าง ๆ แม้ระยะแรกจะไม่มีความ พร้อมมากนัก แต่ก็ต้องไม่ท้อ และมีความมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาบ้านเมือง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งหรือภูมิคุ้มกันทุกด้าน ซึ่งจะสามารถทำให้อยู่ได้อย่างสมดุล ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ การเข้าใจถึงธรรมชาติ และต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ เพราะปัญหาของธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติแก้ไข ช่วยเหลือ

ปลูกป่าในใจคน การที่จะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมา จะต้องปลูกจิตสำนึกให้คนรักป่าเสียก่อน

ทำงานอย่างมีความสุข เป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากการทำประโยชน์ ให้กับผู้อื่น

รู้-รัก-สามัคคี รู้ คือ การที่จะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหาและรู้ถึงวิธีแก้ปัญหา **รัก** เมื่อเรารู้ครบถ้วนกระบวนความแล้ว จะต้องเห็นคุณค่า เกิดศรัทธา เกิดความรักที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ปัญหานั้น ๆ **สามัคคี** เมื่อถึงขั้นลงมือปฏิบัติต้องคำนึงเสมอว่าเราทำคนเดียวไม่ได้ ต้องร่วมมือร่วมใจกัน สามัคคีกันเป็นหมู่คณะ จึงจะเกิดพลังในการแก้ปัญหาให้ลุล่วงด้วยดี

ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด ใช้หลักในการแก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่น ประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นมาแก้ไขปัญหา โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก

หลักการโครงการ

ระเบิดจากข้างใน คือ การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนมีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้าน ที่ยังไม่ทันมีโอกาสเตรียมตัว

แก้ปัญหาที่จุดเล็ก มองปัญหาในภาพรวมก่อน แต่เริ่มแก้ปัญหาจากจุดเล็ก ๆ คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ที่คนมักจะมองข้าม

ทำตามลำดับขั้น เริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนก่อน สร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ก่อน จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญ และเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับต่อไป

ใช้อธรรมปราบอธรรม ใช้ความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการและแนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาวะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ

การพึ่งตนเอง การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้ชุมชนแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ แล้วขั้นต่อไปก็คือการพัฒนาให้สามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม และสามารถ "**พึ่งตนเองได้**" ในที่สุด

พออยู่พอกิน ให้ประชาชนสามารถอยู่อย่าง "**พออยู่พอกิน**"เสียก่อน แล้วจึงค่อยขยับขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน เพราะผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

คำนึงถึงภูมิสังคม การพัฒนาต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ สังคมวิทยาตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น

บริการที่จุดเดียว การบริการรวมที่จุดเดียว เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่จะมาใช้บริการ จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการ ณ ที่แห่งเดียว

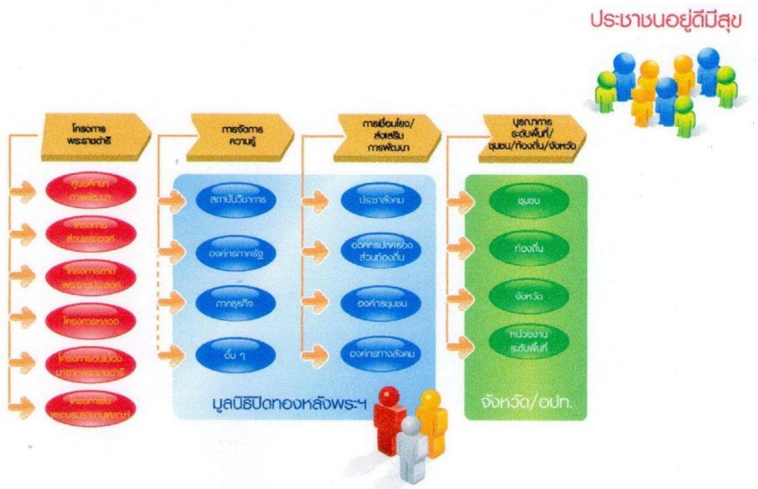

๓ แนวทางปฏิบัติ

แนวทางดำเนินงาน

ของปิดทองหลังพระจะยึดหลักการบริหารเชิงบูรณาการตั้งแต่ระดับ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ต้นน้ำ เป็นแหล่งองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ จะประกอบด้วยความรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา โครงการส่วนพระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์

กลางน้ำ จะเป็นส่วนที่ปิดทองหลังพระ มีบทบาทเป็นสะพานเชื่อมระหว่างต้นน้ำกับปลายน้ำ โดยมุ่งเน้นด้านการจัดการความรู้ การส่งเสริมการพัฒนา และการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ปลายน้ำ จะเป็นการบูรณาการระดับพื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อนำองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริเชื่อมโยง และปรับใช้ในแต่ละพื้นที่อย่างเหมาะสมกับภูมิสังคม และภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น โดยมุ่งเป้าหมายให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข

แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ๗ ขั้นตอน ซึ่งประยุกต์จากหลักการ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา คือ

๑. การสร้างความเข้าใจกับประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และภาคีความร่วมมือ

๒. การกำหนดพื้นที่ โดยพิจารณาจากภูมิสังคม และสภาพปัญหาแต่ละพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายปฏิบัติการพัฒนา

๓. การถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมกลุ่มเป้าหมายก่อนกระบวนการพัฒนา

๔. การลงมือปฏิบัติ คือ การที่ชุมชนและภาคีทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา และพัฒนาโดยเรียนรู้จากโครงการพระราชดำริ และนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับภูมิสังคม ศักยภาพชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

๕. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนที่เน้นการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติ เพื่อสรุปบทเรียน ข้อค้นพบ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๖. การให้คำปรึกษาและติดตามอย่างใกล้ชิด เป็นการจัดทีมสนับสนุน ให้คำปรึกษาแก่พื้นที่ที่มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ส่งเสริมการพัฒนา

๗. การวัดผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายเพื่อประเมินผลการดำเนินงานว่ามีผลสำเร็จ หรือมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

แนวทางการบริหารจัดการเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการ เน้นการบริหารจัดการเพื่อนำศักยภาพของพื้นที่และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา และให้ความสำคัญต่อการบูรณาการทุนการพัฒนาด้านต่าง ๆ ในจังหวัด ทั้งความรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา งบประมาณ และโครงการพระราชดำริ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ภาคผนวก ๕

องค์ความรู้ ๖ มิติ

องค์ความรู้สืบสานแนวพระราชดำริ เรื่อง น้ำ

แนวพระราชดำริเรื่อง "น้ำ"

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานคำจำกัดความของน้ำคือชีวิต ดั่งพระราชดำรัสว่า “หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้...” จากการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ทรงทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรเรื่องน้ำ จำแนกเป็น ๓ ด้านคือ น้ำแล้ง น้ำท่วม และน้ำเสีย จึงนำมาซึ่งแนวทางพระราชดำริในการแก้ปัญหาน้ำ ที่สำคัญดังนี้

๑. การแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำ
๒. การแก้ปัญหาน้ำท่วม
๓. การแก้ปัญหาคุณภาพน้ำ
๔. ประโยชน์ที่ได้รับจากแนวพระราชดำริ เรื่องน้ำ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติเป็นส่วนรวม ดังนี้

๑. ช่วยให้พื้นที่เพาะปลูกมีน้ำอย่างอุดมสมบูรณ์ ปลูกพืชได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง หรือทำการเพาะปลูกครั้งที่สองได้ อันเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตและทำให้ราษฎรมีรายได้มากขึ้น

๒. บางท้องที่ที่เคยมีน้ำท่วมขังจนไม่สามารถเพาะปลูก หรือปลูกแล้วไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร โครงการระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เช่น บริเวณขอบพรุ ทำให้พื้นดินแห้งลงจนสามารถจัดสรรพื้นที่ดังกล่าว ให้ราษฎรที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองเข้าไปทำกินได้ เพื่อไม่ให้พวกเขาเหล่านั้นไปบุกรุกทำลายป่าเพื่อหาที่ทำกิน เป็นการช่วยรักษาป่าไม้อันเป็นทรัพยากรของชาติไว้ได้

๓. เมื่อมีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดต่างๆ ไว้ ก็มีการปล่อยพันธุ์ปลาลงไป ทำให้ราษฎรตามหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงสามารถมีปลาบริโภคภายในครอบครัวหรือจับขายเพื่อเสริมรายได้ได้

๔. ช่วยให้ราษฎรมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างพอเพียงตลอดปี ทำให้ราษฎรมีสุขภาพพลานามัยดีขึ้น และยังช่วยให้มีแหล่งน้ำสำหรับการเลี้ยงสัตว์ด้วย

๕. บางโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาอุทกภัยในเขตชุมชนเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ และปริมณฑล ช่วยลดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ ทั้งกับภาคเอกชนและภาครัฐบาล

๖. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อผลิตไฟฟ้า ช่วยให้ราษฎรที่อยู่ในป่าเขาและในท้องที่ทุรกันดารได้มีไฟฟ้าไว้ใช้สำหรับแสงสว่างในครัวเรือน

๗. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการรักษาต้นน้ำลำธาร โดยการสร้างฝายเก็บกักน้ำบริเวณต้นน้ำเป็นชั้นๆ พร้อมระบบกระจายน้ำจากฝายต่างๆ ไปสู่พื้นที่สองฝั่งของลำธาร ส่งผลให้พื้นดินและป่าชุ่มชื้น มีลักษณะเป็นป่าเปียก ซึ่งจะช่วยป้องกันไฟป่าเป็นแนวกระจายไปทั่วบริเวณต้นน้ำลำธาร ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ต่อไป

ประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เรื่อง “น้ำ”

๑. โครงการฝนหลวง
๒. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
๓. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้า
๔. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการรักษาต้นน้ำลำธาร
๕. โครงการระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่ม
๖. โครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัย
๗. โครงการบรรเทาน้ำเน่าเสีย
๘. โครงการแก้มลิง

องค์ความรู้สืบสานแนวพระราชดำริ เรื่อง ดิน

แนวพระราชดำริเรื่อง "ดิน"

“ดิน” เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญอย่างหนึ่งเคียงคู่กับ “น้ำ” ในการทำเกษตร ต่อให้มีทรัพยากรน้ำอุดมสมบูรณ์ แต่มีดินที่เลว กล่าวคือ โครงสร้างแน่น อัดตัวเป็นก้อน ปราศจากซึ่งธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเติบโตของพืช ก็เป็นการยากต่อการปลูกพืชไม่ว่าพืชชนิดใดๆ ด้วยเหตุนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงเล็งเห็นความสำคัญของดิน โดยเฉพาะการปรับปรุงบำรุงดินและการจัดสรรที่ดิน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของประเทศที่ทำการเกษตรเป็นหลักอย่างไทยเราจึงนำมาซึ่งแนวพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาดินที่สำคัญดังนี้

๑. การแก้ปัญหาขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกร

ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกร เป็นปัญหาสำคัญยิ่งในช่วง ๔ ทศวรรษที่ผ่านมา งานจัดและพัฒนาที่ดินเป็นงานแรกๆ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญ ทรงเริ่มโครงการพัฒนาที่ดินหุบกะพง ตามพระราชประสงค์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยมุ่งแก้ไขปัญหาการไม่มีที่ดินทำกินของเกษตรกรเป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัสไว้ ณ สำนักงาน กปร. ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ว่า

"มีความเดือดร้อนอย่างยิ่งว่าประชาชนในเมืองไทยจะไร้ที่ดิน และถ้าไร้ที่ดินแล้วก็จะทำงานเป็นทาสเขา ซึ่งเราไม่ปรารถนาที่จะให้ประชาชนเป็นทาสคนอื่น แต่ถ้าเราสามารถที่จะขจัดปัญหานี้ โดยเอาที่ดินจำแนกจัดสรรอย่างยุติธรรม อย่างมีการจัดตั้งจะเรียกว่านิคม หรือจะเรียกว่าหมู่หรือกลุ่ม หรือสหกรณ์ก็ตาม ก็จะทำให้คนที่มีชีวิตแร้นแค้นสามารถที่จะพัฒนาตัวเองขึ้นมาได้"

พระราชดำริแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเรื่องดิน คือ ทรงนำเอาวิธีการปฏิรูปที่ดินมาใช้ในการจัดและพัฒนาที่ดินที่เป็นป่าเสื่อมโทรม รกร้าง ว่างเปล่า นำมาจัดสรรให้เกษตรกรที่ไร้ที่ทำกินได้ประกอบอาชีพในรูปของหมู่บ้านสหกรณ์ และโครงการจัดและพัฒนาที่ดินในรูปแบบอื่นๆ ทั้งนี้โดยให้สิทธิทำกินชั่วลูกชั่วหลาน แต่ไม่ให้กรรมสิทธิ์ในการถือครอง พร้อมกับจัดบริการพื้นฐานให้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการจัดพื้นที่ทำกินให้ราษฎรชาวไทยภูเขา สามารถดำรงชีพอยู่ได้เป็นหลักแหล่ง โดยไม่ต้องทำลายป่าอีกต่อไป

ในการจัดพื้นที่ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีหลักการว่าต้องมีการวางแผนการจัดการให้ดีเสียตั้งแต่ต้น โดยใช้แผนที่และภาพถ่ายทางอากาศช่วย ไม่ควรทำแผนผังที่ทำกินเป็นลักษณะตารางสี่เหลี่ยมโดยไม่คำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ แต่ควรจัดสรรพื้นที่ทำกินแนวพื้นที่รับน้ำจากโครงการชลประทาน นั่นคือ จะต้องดำเนินโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตรควบคู่ไปกับการพัฒนาแหล่งน้ำ เช่น โครงการนิคมสหกรณ์หุบกะพงในพระบรมราชูปถัมภ์ อ.ชะอำ จ. เพชรบุรี โครงการจัดพัฒนาที่ดินทุ่งลุยลาย

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ และโครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หนองพลับ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเหล่านี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ๑) เพื่อนำทรัพยากรธรรมชาติออกมาใช้ในด้านการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ๒) เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรมีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพและอยู่อาศัย ๓) เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรรู้จักพึ่งตนเอง และช่วยเหลือส่วนรวม ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม บางโครงการมีวัตถุประสงค์เฉพาะกิจในการบรรเทาความเดือดร้อนในเรื่องที่ทำกินของราษฎรที่ถูกอพยพออกจากพื้นที่

๒. การอนุรักษ์และฟื้นฟูดิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยและให้ความสำคัญมากขึ้นในงานอนุรักษ์และฟื้นฟูดิน ที่มีสภาพธรรมชาติและปัญหาที่แตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค โดยเขียนไว้ในเอกสารพระราชทานว่า *“ดินที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรม ต้องมีคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้ มีแร่ธาตุที่เรียกว่า ปุ๋ย ส่วนประกอบสำคัญคือ ๑) N (nitrogen) ในรูป nitrate ๒) P (phosphorus) ในรูป phosphate ๓) K (potassium) และแร่ธาตุ อื่นๆ O H Mg Fe มีระดับ เปรี้ยว ด่าง ใกล้เป็นกลาง (pH ๗) มีความเค็มต่ำ มีจุลินทรีย์ มีความชื้นพอเหมาะ (ไม่แห้ง ไม่แฉะ) มีความโปร่งพอเหมาะ (ไม่แข็ง)”* จึงมีพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาที่ดินที่เน้นเฉพาะเรื่องมากขึ้น เช่น การศึกษาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินทราย ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัญหาดินพรุในภาคใต้ และที่ดินชายฝั่งทะเล รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงและฟื้นฟูดินที่เสื่อมโทรมพังทลายจากการชะล้างหน้าดิน ตลอดจนการทำแปลงสาธิตการพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมในพื้นที่ที่มีปัญหาดินเสื่อมโทรม เพื่อให้พื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องดินจากหลายๆ สาเหตุ กลับมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อีก

ดังนั้น โครงการต่างๆ ในระยะหลัง จึงเป็นการรวบรวมความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติจากหลากหลายสาขา มาใช้ร่วมกันในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และที่ปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ แนวคิดและตัวอย่างการจัดการทรัพยากรดินในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ แห่ง ที่ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้นเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นตัวอย่างในการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน การขยายพันธุ์พืชเพื่ออนุรักษ์ดินและบำรุงดิน และสนับสนุนให้เกษตรกรเรียนรู้เข้าใจวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน สามารถนำไปปฏิบัติได้เอง ทรงมีพระราชดำริว่า “การปรับปรุงที่ดินนั้นต้องอนุรักษ์ผิวดิน ซึ่งมีความสมบูรณ์ไว้ไม่ให้ไถ หรือลอกหน้าดินทิ้งไป สงวนไม้ยืนต้น ที่ยังเหลืออยู่ เพื่อที่จะรักษาความชุ่มชื่นของผืนดิน”

แนวพระราชดำริในด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูดิน ที่สำคัญแบ่งเป็น ๔ ส่วน คือ ๑) แบบจำลองการพัฒนาพื้นที่ที่มีสภาพขาดความสมบูรณ์ ดินปนทราย และปัญหาการชะล้างพังทลาย ๒) การแก้ปัญหาดินเปรี้ยว โดยทฤษฎีแกล้งดิน ๓) การอนุรักษ์ดินโดยหญ้าแฝก ๔) การห่มดิน

๒.๑ แบบจำลองการฟื้นฟูบำรุงดินที่มีสภาพขาดความสมบูรณ์ ดินปนทราย และปัญหาการชะล้างพังทลาย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้จัดตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ แห่งทั่วประเทศ รวมทั้งพระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาวิจัยการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ ที่มีสภาพปัญหาต่างกันตามภูมิสังคม ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาดูงานและนำความรู้ไปปรับใช้ตามสภาพปัญหาพื้นที่ โดยทรงเขียนไว้ในเอกสารพระราชทาน ดังนี้

๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขาหินซ้อน : ดินทราย มีแร่ธาตุน้อย
๒. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ : หิน กรวด แห้งแล้ง
๓. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : ดินเปรี้ยวจัด
๔. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ : ดินทราย มีแร่ธาตุน้อย ดินดาน
๕. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ : ดินทราย ดินเค็ม ขาดน้ำ
๖. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ : ดินเค็ม
๗. โครงการเขาชะงุ้ม : ดินแข็ง ดิน-หินลูกรัง
๘. โครงการวัดมงคลชัยพัฒนา : ขาดน้ำ
๙. โครงการปากพนัง : น้ำเค็ม ดินเค็ม ดินเปรี้ยวจัด
๑๐. ที่ดิน ต.บ้านพริก อ.บ้านนา : ดินเปรี้ยว น้ำท่วม น้ำแล้ง
๑๑. โครงการ หนองพลับ-กลัดหลวง : ดินลูกรัง ดินดาน
๑๒. โครงการหุบกระพง-ดอนห้วยขุน : ดินทราย มีแร่ธาตุน้อย ดินดาน ขาดน้ำ
๑๓. โครงการ สหกรณ์สันกำแพง : ดินลูกรัง ขาดน้ำ

๒.๒ การแก้ปัญหาดินเปรี้ยวด้วย “ทฤษฎีแกล้งดิน”

ดินเปรี้ยวหรือดินพรุ เป็นสภาพธรรมชาติของดินที่เกิดจากอินทรียวัตถุสะสมจำนวนมาก เป็นเวลานานจนแปรสภาพเป็นดินอินทรีย์ที่มีความเป็นกรดกำมะถันสูง เมื่อดินแห้งกรดกำมะถันจะทำปฏิกิริยากับอากาศ ทำให้แปรสภาพเป็นดินเปรี้ยวจัด ทำการเกษตรได้ผลน้อยไม่คุ้มทุน พบมากในภาคตะวันออกและภาคใต้และบริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล ในการแก้ปัญหาดินเปรี้ยว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวพระราชดำริ “แกล้งดิน” โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดำเนินการสนองพระราชดำริโครงการแกล้งดินเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดิน เริ่มจากวิธีการแกล้งดินให้เปรี้ยว ด้วยการทำให้ดินแห้งและเปียกสลับกันไปเพื่อเร่งปฏิกิริยาทางเคมีของดิน ซึ่งจะไปกระตุ้นให้สารไพไรต์ (Pyrite หรือ FeS๒) ทำปฏิกิริยากับออกซิเจน (O๒) ในอากาศ ปลดปล่อยกรดกำมะถัน (sulphuric Acid) ออกมา ทำให้ดินเป็นกรดจัดจนถึงขั้น “แกล้งดินให้เปรี้ยวสุดขีด” จนกระทั่งถึงจุดที่พืชไม่สามารถเจริญงอกงามได้ จากนั้นจึงหาวิธีการปรับปรุงดินดังกล่าวให้สามารถปลูกพืชได้

วิธีการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัดตามแนวพระราชดำริ

๑. ควบคุมระดับน้ำใต้ดิน เพื่อป้องกันการเกิดกรดกำมะถัน จึงต้องควบคุมน้ำใต้ดินให้อยู่เหนือชั้นดินเลนที่มีสารไพไรต์อยู่ เพื่อไม่ให้สารไพไรต์ทำปฏิกิริยากับออกซิเจนหรือถูกออกซิไดซ์ (Oxidization)

๒. การปรับปรุงดินมี ๒ วิธีการ ตามสภาพของดินและความเหมาะสม ได้แก่

- ใช้น้ำชะล้างความเป็นกรด ดินจะเปรี้ยวจัดในช่วงดินแห้งหรือในฤดูแห้ง ดังนั้นการชะล้างควรเริ่มในฤดูฝนเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำชลประทาน การใช้น้ำชะล้างความเป็นกรดต้องกระทำต่อเนื่องและต้องหวังผลในระยะยาว มิใช่กระทำเพียง ๑ หรือ ๒ ครั้งเท่านั้น วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายที่สุด แต่จำเป็นต้องมีน้ำมากพอที่จะใช้ชะล้างดินควบคู่ไปกับการควบคุมระดับน้ำใต้ดิน ให้อยู่เหนือชั้นดินเลนที่มีสารประกอบไพไรต์มาก เมื่อดินคลายความเปรี้ยวลงแล้วจะมีค่า pH เพิ่มขึ้น อีกทั้งสารละลายเหล็กและอลูมินัมที่เป็นพิษก็เจือจางลงจนทำให้พืชสามารถเจริญเติบโตได้ดี ถ้าหากใช้ปุ๋ยไนโตรเจนและฟอสเฟตช่วย ก็สามารถเจริญเติบโตได้ดี ถ้าหากใช้ปุ๋ยในโตรเจนและฟอสเฟตช่วยก็สามารถทำการเกษตรได้

- ใช้ปูนผสมคลุกเคล้ากับหน้าดิน ปูนที่หาได้ง่ายในท้องที่ เช่น ใช้ปูนมาร์ล (mar) สำหรับภาคกลาง หรือปูนฝุ่น (lime dust) สำหรับภาคใต้ หว่านให้ทั่ว ๑-๔ ตันต่อไร่แล้วไถแปรหรือพลิกกลบคืน ข้อควรจำคือ ไม่มีสูตรตายตัว โดยปริมาณของปูนที่ใช้ขึ้นอยู่กับความรุนแรงในความเป็นกรดของดิน
- การใช้ปูนควบคู่ไปกับการใช้น้ำชะล้างและควบคุมระดับน้ำใต้ดิน เป็นวิธีการที่สมบูรณ์ที่สุดและใช้ได้ผลมา ในพื้นที่ซึ่งดินเป็นกรดจัดรุนแรงและถูกปล่อยทิ้งเป็นเวลานาน โดยเริ่มจากหว่านปูนให้ทั่วพื้นที่ ใช้ปูน ๑-๒ ตันต่อไร่ แล้วไถกลบ จากนั้นใช้น้ำชะล้างความเป็นกรดออกจากหน้าดิน และควบคุมน้ำใต้ดินให้อยู่เหนือชั้นดินเลนที่มีสารประกอบไพไรต์มากเพื่อป้องกันไม่ให้ทำปฏิกิริยากับออกซิเจน เพราะจะทำดินกลายเป็นกรด

๓. การปรับสภาพพื้นที่มีอยู่ ๒ วิธี ได้แก่

- **การปรับผิวหน้าดิน** โดยการทำให้ผิวหน้าดินลาดเอียงเพื่อให้น้ำไหลออกไปสู่คลองระบายน้ำได้หรือ ถ้าเป็นการทำนาก็จัดตกแต่งแปลงนาและคันนา ให้สามารถเก็บกักน้ำและสามารถระบายน้ำออกได้ถ้าต้องการ
- **การยกร่องปลูกพืช** วิธีนี้ใช้สำหรับพื้นที่ที่จะทำการปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผลหรือไม้ยืนต้น แต่วิธีนี้จำเป็นจะต้องมีแหล่งน้ำชลประทาน เพราะจะต้องขังน้ำไว้ในร่องเพื่อใช้ถ่ายเทเปลี่ยน เมื่อน้ำในร่องเป็นกรดจัด ในการขุดร่องนี้ เกษตรกรจะต้องทราบว่าในพื้นที่นั้นมีดินชั้นเลนซึ่งเป็นดินที่มีสารประกอบไพไรต์มากอยู่ลึกในระดับใด เพราะเมื่อขุดร่องจะให้ลึกเพียงระดับดินเลนนั้น โดยทั่วไปจะลึกไม่เกิน ๑๐๐ เซนติเมตร

ขั้นตอนการปรับปรุงดินเพื่อทำการเกษตรประเภทต่างๆ

ขั้นตอนการขุดร่องสวน
วิธีการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อการเกษตร
ขั้นตอนการปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อปลูกข้าว
ขั้นตอนการปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อปลูกพืชล้มลุก
ขั้นตอนการปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อปลูกไม้ผล

๒.๓ การอนุรักษ์ดินด้วยหญ้าแฝก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๔ ทรงตรัสว่าหญ้าแฝกเป็นหญ้าของไทยสามารถใช้อนุรักษ์ดินและน้ำได้ดี ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ในขณะนั้นยังไม่มีใครรู้จักหญ้าแฝก สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นพระองค์แรกที่ทำการทดลองเลี้ยงและปลูกหญ้าแฝกเป็นจำนวน ๑ ล้านถุงแรกที่ดอยตุง หลายหน่วยงานพยายามค้นหาหญ้าแฝกตามสถานที่ต่างๆ แต่ก็ล้มเหลว จนต้องเชิญ ดร.เต็ม สมิตินันท์ ปรมาจารย์ทางด้านพฤกษศาสตร์ ท่านก็ไปช่วยหาหญ้าแฝกทั่วประเทศ ในที่สุดก็เจอหญ้าแฝกที่เพชรบุรี เป็นหญ้าแฝกที่มีกอใหญ่มาก จากนั้นก็เริ่มรวบรวมหญ้าแฝก กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานแรกที่ทำการรวบรวมหญ้าแฝก โดยรวบรวมมาจากหลายจังหวัด ขณะนี้สามารถรวบรวมสายพันธุ์ของหญ้าแฝกได้กว่า ๑๐๐ สายพันธุ์ ถ้าพบที่สงขลาเรียกว่าสายพันธุ์สงขลา พบที่กำแพงเพชรเรียกว่าสายพันธุ์กำแพงเพชร พบที่อุดรก็เรียดว่าสายพันธุ์อุดร จากการสำรวจพบว่ามีกระจายอยู่ทั่วประเทศ กรมพัฒนาที่ดินได้นำเอาหญ้าแฝกมาป้องกันการชะล้างพังทลายหน้าดินตามลำคลอง อ่างเก็บน้ำ หญ้าแฝกช่วยกรองทำให้น้ำใส (ที่มา :จากการบรรยาย ดร.วีระชัย ณ นคร ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ ในการเสวนา “เกษตรยั่งยืน ฟื้นฟูภูมิปัญญา พัฒนาสู่สากล” ในงาน ทักษิณวิชาการ-เกษตรแฟร์ ครั้งที่ ๖ และงานนิทรรศการปิดทองหลังพระฯ)

ประโยชน์ของหญ้าแฝก

หญ้าแฝกมีรากยาวที่สุดในบรรดาพืชตระกูลหญ้าทั้งหมด ดินที่แข็งมากก็ทำให้ร่วนซุยด้วยหญ้าแฝก ภายใน ๖-๘ เดือน หญ้าแฝกจะหยั่งรากลึกชอนไชให้ดินเกิดรูพรุนทำให้ดินใช้ประโยชน์ได้ และสามารถฟื้นฟูดินที่เสื่อมสภาพให้ใช้ประโยชน์ได้ภายใน ๑ - ๒ ปี ประโยชน์ของหญ้าแฝกมีดังนี้

๑) ปรับปรุงฟื้นฟูความสมบูรณ์ของดิน

๒) ป้องกันการชะล้างพังทะลายของดินในพื้นที่เปิดใหม่ลาดชันหรือในพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก

๓) ช่วยป้องกันการสูญเสียหน้าดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตะกอนดินที่ถูกน้ำกัดเซาะและพัดพามา โดย จะถูกกอหญ้าแฝกดักไว้เมื่อเวลาผ่านไปหลาย ๆ ปีจะกลายเป็นขั้นบันไดดินตามธรรมชาติ

๔) ช่วยลดความรุนแรงและความเร็วของน้ำไหลบ่าเมื่อน้ำไหลมาปะทะแนวกอแฝก แล้วน้ำจะซึมลงสู่ดิน น้ำบางส่วนจะไหลผ่านแนวกอแฝกอย่างช้า ๆ

๕) ช่วยเสริมความมั่นคงแข็งแรงตามแนวตลิ่ง ฝายกั้นน้ำ ทางระบายน้ำ คลองส่งน้ำ ริมถนนสูง

๖) ใช้เป็นวัสดุคลุมดินรักษาความชุ่มชื้นและควบคุมวัชพืช

๗) สามารถนำไปทำเป็นอาหารสัตว์และปุ๋ยหมักได้เป็นอย่างดี

๘) สามารถนำรากหญ้าแฝกหอมมาสกัดเพื่อทำน้ำหอม และเครื่องหอม ได้แก่ ใช้อบเสื้อผ้า ทำสบู่ผสมกับสีผึ้ง และดินสอพอง

๙) สามารถนำไปทำเป็นสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์หัตถกรรมและเครื่องปั้นดินเผา

๑๐) นำใบใช้ทำตับหญ้ามุงหลังคา ใช้ทำเครื่องประดับ เครื่องใช้ เช่น กระเป๋า พัด ไม้แขวนเสือ ส่วนรากใช้ทำน้ำมันหอม สบู่ ยาสมุนไพรรักษาโรคบางชนิด เช่น รากบดละเอียดผสมน้ำแก้ไข้ แก้โรคเกี่ยวกับน้ำดี รากต้มดื่มช่วยละลายนิ่วในกระเพาะปัสสาวะ เป็นต้น

๑๑) เพื่อการฟื้นฟูสภาพดินในพื้นที่ที่เป็นดินเกลือ มีการทดลองปลูกหญ้าแฝกบนพื้นที่ดินเค็มเพื่อดูดเกลือ และปลูกด้านข้างของลำคลองที่เป็นดินเกลือ พบว่าหญ้าแฝกสามารถเติบโตได้

"หญ้าแฝกเป็นพืชที่ระบบรากลึก แผ่กระจายลงไปในดินตรง ๆ เป็นแผงเหมือนกำแพงช่วยกรองตะกอนดินและรักษาหน้าดินได้ดี จึงควรนำมาศึกษาและทดลองปลูกในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพื้นที่อื่น ๆ ที่เหมาะสมอย่างกว้างขวางโดยพิจารณาจากลักษณะของภูมิประเทศ คือ บนพื้นที่ภูเขา ให้ปลูกหญ้าแฝกตามแนวขวางความลาดชันและในร่องน้ำของภูเขา เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดินและช่วยเก็บความชื้นของดินไว้ด้วย บนพื้นที่ราบให้ปลูกหญ้าแฝกรอบแปลงพืชไร่ให้ปลูกตามร่องสลับกับพืชไร่เพื่อที่รากของหญ้าแฝกจะอุ้มน้ำไว้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความชุ่มชื้นในดิน" พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ความรู้เกี่ยวกับหญ้าแฝก

- ลักษณะของหญ้าแฝก
- การขยายพันธุ์หญ้าแฝก
- การดูแลรักษาหญ้าแฝก
- รูปแบบการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่เกษตรกรรม
- การปลูกหญ้าแฝกตามหลักวิชาการ

๒.๔ การห่มดิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริในการดูแลและรักษาดินอีกทางหนึ่ง นั่นคือ “การห่มดิน” เพื่อให้ดินมีความชุ่มชื้น จุลินทรีย์ทำงานได้ดี อันจะส่งผลให้ดินบริเวณนั้นทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและพัฒนาทรัพยากรดินให้เกิดแร่ธาตุ ทั้งนี้การห่มดินมีอยู่ด้วยกันหลายวิธีการ เช่น ใช้ฟางและเศษใบไม้มาห่มดินหรือวัสดุอื่นตามที่หาได้ตามสภาพทั่วไปของพื้นที่, การใช้พรมใยปาล์ม (wee drop) ซึ่งทำมาจากปาล์มที่ผ่านการรีดน้ำมันแล้ว เริ่มจากการนำทะลายปาล์มมาตะกุยให้เป็นเส้น ๆ ก่อนจะเอาไปอัดให้เป็นแผ่นเป็นผ้าห่มดิน นอกจากประโยชน์ที่กล่าวไปแล้ว การห่มดินยังจะช่วยคลุมหน้าดินไม่ให้วัชพืชขึ้นรบกวนต้นไม้/พืชหลักอีกด้วย

องค์ความรู้สืบสานแนวพระราชดำริ เรื่อง เกษตร

แนวพระราชดำริ เรื่อง "เกษตร"

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญในเรื่องเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลักของประเทศ ทรงใช้หลักการพัฒนาการเกษตรที่ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ โดยเฉพาะในด้านอาหารก่อนเป็นอันดับแรก เช่น ข้าว พืชผัก ผลไม้ ฯลฯ แนวทางที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การที่ทรงพยายาม เน้นมิให้เกษตรกรพึ่งพาอยู่กับพืชเกษตรแต่เพียงอย่างเดียว เพราะจะเกิดความเสียหายง่าย เนื่องจากความแปรปรวนของตลาด และความไม่แน่นอนของธรรมชาติ ทางออกก็คือเกษตรกรควรจะต้องมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือไปจากภาคเกษตร เช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งดำเนินงานสนับสนุนงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปัจจุบันสภาพของทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ ที่ดิน แหล่งน้ำ ฯลฯ ให้อยู่ในสภาพที่จะมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างมากที่สุด

จากแนวทางและเป้าหมายต่างๆ ซึ่งมีแนวพระราชดำริ ที่ถือเป็นหลักเกณฑ์หรือเทคนิควิธีการที่จะบรรลุถึง เป้าหมายนั้น มีอยู่หลายประการ ดังนี้

๑. การพัฒนาการเกษตรที่จะได้ผลจริงนั้น จะต้องลงมือทดลองค้นคว้า ต้องปฏิบัติอย่างค่อยเป็นค่อยไป ดังพระราชดำรัส ว่า "... เกษตรกรรมนี้ หรือ ความเป็นอยู่ของเกษตรนั้น ขอให้ปฏิบัติ ไม่ใช่ถือตำราเป็นสำคัญอย่างเดียว.."

- ให้มีการค้นคว้าทดลองทั้งก่อนการผลิตและหลังจากผลิตแล้ว คือ พิจารณาดูตั้งแต่เรื่องความเหมาะสมของพืช ความเหมาะสมของดิน พืชอย่างใดจะเหมาะกับดินประเภทใด
- การค้นคว้าเกี่ยวกับความต้องการของตลาด คือ การปลูกพืชที่ตลาดต้องการ ผลิตออกมาแล้วมีที่ขาย ส่วนการค้นคว้าวิจัยหลังการผลิต คือการดูเรื่องความสอดคล้องของตลาด เรื่องคุณภาพของผลผลิต

๒. ให้เกษตรกรได้มีความรู้เบื้องต้นในด้านการบัญชีและธุรกิจการเกษตร ในลักษณะที่พอจะทำธุรกิจแบบพึ่งตนเองได้ สำหรับในเรื่องนี้พระองค์ท่านทรงเห็นว่า การรวมกลุ่มกันของเกษตรกรเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยได้เป็นอย่างดี

๓. ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตนั้น พระองค์ท่านให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในระยะยาว เพื่อให้เกษตรกรมีความเจริญก้าวหน้าอย่างค่อยเป็นค่อยไป และมีสภาพชีวิตที่มีความสุข ไม่เคร่งเครียดกับการเร่งรัดให้เกิดความเจริญโดยรวดเร็ว นอกเหนือจากเรื่องที่ทรงเน้น ในเรื่องการผลิตอาหารให้เพียงพอแล้ว จะเห็นได้ชัดเจนจากพระราชดำรัสที่ว่า "...ไม่จำเป็นต้องส่งเสริมผลผลิตให้ ได้ปริมาณสูง

สุดแต่เพียงอย่างเดียว เพราะเป็นการสิ้นเปลืองค่าโสหุ้ย และทำลายคุณภาพดินแต่ควรศึกษาสภาวะตลาดการเกษตร ตลอดจนการควบคุมราคาผลิตผล ไม่ให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน..."

๔. สนับสนุนการทำเกษตรยั่งยืน

- โดยเน้นการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติให้มากที่สุด เช่น การใช้ที่ดินที่ทิ้งไว้เปล่าๆ ให้เป็นประโยชน์ หรือการมองหาประโยชน์จากธรรมชาติในสิ่งที่ผู้อื่นนึกไม่ถึง เช่น ครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนให้มี การทำครั่งจากต้นจามจุรีที่ขึ้นอยู่ริมทางหลวงที่จะเสด็จฯ ไปพระราชวังไกลกังวล มีพระราชดำริว่า "..เกิดจากความคิดที่จะเอาต้นก้ามปูมาทำให้ประชาชนมีงานทำ แล้วรวมเป็นกลุ่ม..." การมุ่งใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

- การประหยัด เน้นความจำเป็นที่จะลดค่าใช้จ่ายในการทำมาหากินของเกษตรกรลงให้เหลือน้อยที่สุด โดยอาศัยพึ่งพิงธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญ เช่น สนับสนุนให้เกษตรกรใช้โค กระบือ ในการทำนามากกว่าให้ใช้เครื่องจักร ให้มีการปลูกพืชหมุนเวียน โดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว เพื่อลดค่าใช้จ่ายเรื่องปุ๋ย หรือกรณีที่จำเป็นต้องใช้ปุ๋ยก็ใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมี ซึ่งมีราคาแพง มีผลกระทบต่อสภาพและคุณภาพของดินในระยะยาว นอกนี้ยังทรงแนะนำในเรื่องการผลิตก๊าซชีวภาพ อันจะมีผลดีทั้งในด้านเชื้อเพลิงและปุ๋ย รวมทั้งได้ทรงเน้นอยู่เสมอที่จะให้เกษตรกรมีรายได้เสริมหรือรายได้นอกการเกษตร จากการหาวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น ไผ่ ย่าน ลิเพา ปาหนัน ฯลฯ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจักสาน เพื่อเป็นอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ของตนเอง

ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในด้านการพัฒนาการเกษตร ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศนั้น ได้ส่งผลโดยตรงต่อความกินดีอยู่ดีของเกษตรกรเป็นอย่างมาก เนื่องจาก เป็นโครงการที่มุ่งแก้ปัญหาหลักด้านการพัฒนาการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้เกษตรกรได้มีโอกาสมากขึ้น ในการเข้าถึงแหล่งความรู้ในด้านเทคนิคและวิชาการเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งแต่เดิมเกษตรกรไม่เคยมีโอกาสเช่นนี้มาก่อน รวมทั้งยังได้มีโอกาสเรียนรู้และเห็นตัวอย่างของความสำเร็จของการผลิตในพื้นที่ต่าง ๆ และสามารถนำไปปรับใช้ในการเพาะปลูกของตนเองอย่างได้ผล ความเจริญของเกษตรกรและภาคเกษตรกรรมนี้ มิใช่มีจุดหมายในตัวเองเท่านั้น หากแต่ยังมีความหมายต่อความเจริญของภาคเศรษฐกิจแขนงอื่นๆ และของประเทศชาติโดยส่วนรวมด้วย มีดังนี้

๑. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านการพัฒนาการเกษตรในชนบท
๒. โครงการตามพระราชดำริด้านการพัฒนาชาวเขาและการเกษตรที่สูง
๓. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๔. โครงการเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริ
๕. แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาการปศุสัตว์

องค์ความรู้สืบสานแนวพระราชดำริ เรื่อง พลังงานทดแทน

แนวพระราชดำริ เรื่อง "พลังงานทดแทน"

“...ถ้าน้ำมันเชื้อเพลิงหมดแล้ว ก็ใช้เชื้อเพลิงอย่างอื่นได้ มี แต่ต้องขยัน หาวิธีที่ทำให้เชื้อเพลิงเกิดใหม่ เชื้อเพลิงที่เรียกว่าน้ำมันนั้นมันจะหมด ภายในไม่กี่ปีหรือไม่กี่สิบปีก็หมด... ถ้าไม่ได้ทำเชื้อเพลิงทดแทน เราก็เดือดร้อน...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตฯ วันอาทิตย์ที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๘

พลังงานทดแทนโดยทั่วไปหมายถึงพลังงานที่มีอยู่ทั่วไปตามธรรมชาติ และสามารถมีทดแทนได้อย่างไม่จำกัด (เมื่อเทียบกับพลังงานหลักในปัจจุบัน เช่น น้ำมันหรือถ่านหิน) ตัวอย่างพลังงานทดแทนที่สำคัญเช่น ไบโอฟิล พลังงานน้ำ พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำขึ้นน้ำลง พลังงานคลื่น และความร้อนจากใต้ผิวโลก และพลังงานจากกระบวนการชีวภาพ เช่น บ่อก๊าซชีวภาพ เป็นต้น

โครงการตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านการพัฒนาพลังงานทดแทนนั้นเกิดขึ้นด้วยพระปรีชาสามารถและสายพระเนตรอันยาวไกลที่ทรงเล็งเห็นและมีพระราชดำริให้เตรียมรับกับปัญหามากว่า ๔๐ ปีแล้ว (อ้างจากหนังสือ “๗๒ ปี แก้วขวัญ วัชรโรทัย เลขาธิการพระราชวัง”) ทั้งนี้นายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวังกล่าวไว้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีรับสั่งตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ ว่าค่ารถและน้ำมันจะแพง พระองค์จึงได้มีการศึกษา ค้นคว้า และทรงริเริ่มการพัฒนาพลังงานทดแทนโดยการนำเอาวัสดุเกษตรมาแปรรูปเป็นน้ำมันสำหรับเครื่องยนต์และรถยนต์ประเภทต่างๆ เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศมาตั้งแต่น้ำมันยังมีราคาลิตรละไม่กี่บาท โดยเป็นไปตามหลักการ “พึ่งตนเอง” คือการลดการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศ เพราะสามารถผลิตใช้เองได้บางส่วน ซึ่งสอดรับกับสถานการณ์ปัจจุบัน นับว่าเป็นโชคดีของชาวไทยทั้งชาติ ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการพระราชดำริของพระองค์ท่าน ดังนั้นจึงของกล่าวถึงเทคโนโลยีด้านพลังงานทดแทนในโครงการพระราชดำริ ดังนี้

๑. แก๊สโซฮอล์
๒. ดีโซฮอล์
๓. ไบโอดีเซล
๔. พลังงานน้ำ
๕. พลังงานลม
๖. พลังงานแสงอาทิตย์
๗. พลังงานความร้อนจากแกลบ
๘. แก๊สชีวภาพ

ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในด้านพลังงานทดแทน มีอยู่หลายแห่งกระจายทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชนในการนำไปปรับใช้ให้เข้ากับตนเอง ตัวอย่างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับพลังงานทดแทนด้านต่างๆ ในโครงการพระราชดำริ มีดังนี้

- ด้านไบโอดีเซล
  - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.นราธิวาส เป็นโรงงานต้นแบบขนาดเล็ก สาธิตกระบวนการผลิตน้ำมันปาล์ม และน้ำมันไบโอดีเซลอย่างง่าย
  - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ฉะเชิงเทรา ผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้ว
- แก๊สชีวภาพ
  - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เพชรบุรี: ทำแก๊สชีวภาพจากมูลวัว
  - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.นราธิวาส ระบบผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์

- สบู่ดำ
  - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ฉะเชิงเทรา ปลูกและสาธิตการทำน้ำมันจากสบู่ดำ
- เทคโนโลยีพลังงานทดแทน
  - ศูนย์ทดลองวิชาการการพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จ.ปทุมธานี: ชุดหลอดประหยัดพลังงาน เตาเศรษฐกิจขนาดเล็ก กระเบื้องแผ่นใส ลูกหมุนระบายอากาศ เตาเผาถ่าน เตา SME เตาชีวมวลขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ฝาครอบแก๊ส เตาเผาขยะ ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ ไบโอดีเซล
- ผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานธรรมชาติ
  - โครงการชั่งหัวมันตามพระราชดำริ อ. ท่ายาง จ. เพชรบุรี กังหันและโซลาร์เซลล์
  - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงใหม่ ระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์
  - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ระบบสูบน้ำเพื่อการเกษตรด้วยเซลล์แสงอาทิตย์
- ผลิตถ่านจากแกลบ
  - โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

องค์ความรู้สืบสานแนวพระราชดำริ เรื่อง ป่า

แนวพระราชดำริด้านป่าไม้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาป่าไม้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการพัฒนาด้านอื่นๆ ด้วยทรงตระหนักดีถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบในด้านระบบนิเวศน์ ทั้งดิน น้ำ ต้นไม้ พืช สัตว์ เนื่องจากองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนเป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพสกนิกรในด้านต่างๆ พระองค์ทรงคิดค้นนานาวิธีที่จะอนุรักษ์ป่าไม้ให้ยืนยง ทรงสร้างความตระหนักให้มีความรักป่าไม้ด้วย ***จิตสำนึกร่วมกัน (Awareness and Sharing Participation)*** มากกว่าวิธีการใช้อำนาจบังคับ ดังเช่นพระราชดำริที่ว่า “...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็พากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”

โดยหลักการพัฒนาป่าเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมและเชื่อมโยงกัน ดังนี้

๑. ปลูกป่าต้นน้ำลำธาร

การปลูกป่าธรรมชาติ มีแนวทางปฏิบัติที่ได้รับพระราชทานคือ การปลูกต้นไม้ที่ขึ้นอยู่เดิมโดยให้ศึกษาก่อนว่าพันธุ์ไม้ดั้งเดิมมีอะไรบ้างแล้วปลูกแซม ไม่นำไม้ผิดแผกจากถิ่นเดิมมาปลูกโดยไม่ศึกษาเสียก่อน

๒. ปลูกป่าในที่สูง

ทรงแนะนำวิธีการ “...ใช้ไม้จำพวกที่มีเมล็ดทั้งหลายขึ้นไปปลูกบนยอดที่สูง เมื่อโตแล้วออกฝักออกเมล็ดก็จะลอยตกลงมาแล้วงอกเองในที่ต่ำต่อไป เป็นการขยายพันธุ์โดยธรรมชาติ อาศัยหลักธรรมชาติ...”

๓. การปลูกไม้ ๓ อย่างประโยชน์ ๔ อย่าง

ป่าไม้ ๓ อย่างเป็นแนวคิดของการผสมผสานการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ควบคู่ไปกับเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือ เพื่อป้องกันมิให้เกษตรกรเข้าบุกรุกทำลายป่าไม้ จึงควรให้ดำเนินการปลูกป่า ๓ อย่าง เพื่อประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ป่าสำหรับไม้ใช้สอย ป่าสำหรับเป็นไม้ผล และป่าสำหรับเป็นเชื้อเพลิง ป่าหรือ

สวนป่าเหล่านี้นอกจากเป็นการเกื้อกูลและอำนวยประโยชน์ ๓ อย่างแล้ว ป่าไม้ก็จะอำนวยประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ และคงความชุ่มชื้นเอาไว้ อันเป็นประโยชน์อย่างที่ ๔ ซึ่งเป็นผลพลอยได้

โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปลูกป่าเพื่อใช้ทำฟืนว่า “...การปลูกป่าสำหรับใช้เป็นฟืนซึ่งราษฎรจำเป็นต้องใช้เป็นประจำ ในการนี้จะต้องคำนวณเนื้อที่ที่จะใช้ปลูก เปรียบเทียบกับจำนวนราษฎรตลอดจนการปลูกและตัดต้นไม้ไปใช้ จะต้องใช้ระบบหมุนเวียนและมีการปลูกทดแทน อันจะทำให้มีไม้ฟืนสำหรับใช้ตลอดเวลา...”

๔. การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก

ได้พระราชทานแนวคิดว่า บางครั้งป่าไม้ก็เจริญเติบโตขึ้นเองตามธรรมชาติ ขอเพียงอย่าเข้าไปรบกวนและทำลายโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หากปล่อยไว้ตามสภาพธรรมชาติชั่วระยะเวลาหนึ่งป่าไม้ก็จะสมบูรณ์เองการะดมปลูกป่าด้วยความไม่เข้าใจ เช่น ปอกเปลือกหน้าดินซึ่งมีคุณค่ามากออกไป และปลูกพันธุ์พืชซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและระบบนิเวศน์บริเวณนั้น นอกจากต้นไม้ที่ปลูกไว้จะตายโดยไม่ได้ประโยชน์แล้วยังทำลายสภาพแวดล้อมอีกด้วย

๕. ป่าเปียก: สร้างแนวป้องกันไฟเปียก (Wet Fire Break)

เป็นทฤษฎีการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าไม้โดยใช้ความชุ่มชื้นเป็นหลักสำคัญที่จะช่วยให้ป่าเขียวสดอยู่ตลอดเวลาไฟป่าจึงเกิดได้ยากการพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ที่สามารถทำได้ง่ายและได้ผลดียิ่ง

๖. การสร้างภูเขาป่า

ทฤษฎีการพัฒนาฟื้นฟูป่าไม้โดยใช้ความรู้ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมทั้งที่มีแหล่งน้ำและไม่มีแหล่งน้ำ

๗. การปลูกป่าทดแทน

การปลูกป่าทดแทนจะต้องทำอย่างมีแผนโดยการดำเนินการไปพร้อมกับการพัฒนาชาวเขา ในการนี้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ชลประทาน และฝ่ายเกษตรจะต้องร่วมมือกันสำรวจต้นน้ำในบริเวณพื้นที่รับผิดชอบเพื่อวางแผนปรับปรุงต้นน้ำและพัฒนาอาชีพได้อย่างถูกต้อง

๘. ฝายกั้นน้ำ (Check Dam) หรือ ฝายชะลอความชุ่มชื้น

ฝายชะลอความชุ่มชื้นที่ได้ทรงคิดค้นขึ้น เพื่อเป็นวิธีการในการสร้างความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ป่าด้วยวิธีการง่ายๆ ประหยัด และได้ผลดี นั่นคือ การสร้างฝายเล็กๆ ให้สอดคล้องไปกับสภาพธรรมชาติ โดยการใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น ฝายชะลอความชุ่มชื้นมีอยู่ ๒ ประเภทคือ ฝายต้นน้ำลำธาร สำหรับกักกระแสน้ำไว้ให้ไหลช้าลง และสามารถซึมลงใต้ผิวดินเพื่อสร้างความชุ่มชื้นในบริเวณนั้น และอีกประเภทหนึ่งคือ ฝายดักตะกอนดินและทรายมิให้ไหลลงสู่แหล่งน้ำเบื้องล่าง ฝายทั้งสองประเภทสามารถสร้างความชุ่มชื้น สร้างระบบวงจรน้ำที่อำนวยประโยชน์แก่การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่ง

ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านการพัฒนาป่าไม้กระจายอยู่ทั่วประเทศไทย เพื่อพัฒนาป่าเสื่อมโทรมที่ถูกบุกรุกทำลายให้กลับคืนสู่ความสมบูรณ์ ให้กลับมาเป็นแหล่งต้นน้ำ สร้างความชุ่มชื้นให้แก่ดินเป็นแหล่งป่าไม้เพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ชาวบ้าน ให้ชาวบ้านในพื้นที่สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านพัฒนาป่าไม้ มีดังนี้

- โครงการป่าไม้สาธิต
- โครงการป่าพระราชทานมูลนิธิชัยพัฒนา-มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง จังหวัดสงขลาและปัตตานี
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- โครงการหลวง
- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน ฯ จ.มุกดาหาร
- โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวง

องค์ความรู้สืบสานแนวพระราชดำริ เรื่อง สิ่งแวดล้อม

แนวพระราชดำริ เรื่อง "สิ่งแวดล้อม"

แนวพระราชดำริที่พระราชทานในด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเรื่องใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดคือ การแก้ไขปัญหาขยะ และน้ำเสีย ที่นับวันจะก่อตัวและทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมือง ที่มีกิจกรรมการผลิตหลากหลาย เช่น อาคาร ห้างร้าน โรงงานอุตสหกรรม บ้านเรือน ภาคการเกษตร ล้วนมีส่วนทำให้เกิดน้ำเสียและขยะจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ของหลายเมือง ทั้งในด้านของสถานที่กำจัดขยะ ความรู้และเทคโนโลยีการจัดการ รวมถึงงบประมาณที่ใช้ในปริมาณสูง

ศ.ดร.เกษม จันทร์แก้ว ผู้อำนวยการโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้บรรยายเรื่องน้ำเสียและขยะ ในการเสวนา “เกษตรยั่งยืน ฟื้นฟูภูมิปัญญา พัฒนาสู่สากล” ในงานทักษิณวิชาการ-เกษตรแฟร์ ครั้งที่ ๖ และนิทรรศการปิดทองหลังพระ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๔ ดังนี้

“น้ำเสีย" จริงๆ แล้วน้ำไม่ได้เสีย แต่มีสิ่งที่ปนเปื้อนอยู่ในโมเลกุลของน้ำ การบำบัดน้ำเสีย คือการขจัดสิ่งปนเปื้อนที่อยู่ในโมเลกุลของน้ำออกเสีย ซึ่งสามารถกระทำได้ ๓ วิธี คือ กระบวนการทางฟิสิกส์ เคมีและชีววิทยา ขึ้นอยู่กับว่าเริ่มต้นด้วยวิธีการไหน ซึ่งทางเราจะเน้นกระบวนการทางด้านชีววิทยาคือการใช้วิธีการทางธรรมชาติมาเยียวยาธรรมชาติมากที่สุด ทำอย่างไรให้แบคทีเรียสามารถย่อยสลายสารอินทรีย์ทั้งในน้ำเสียและในขยะ โดยการสร้างองค์ประกอบอย่างง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน เช่น ในน้ำเสียจะใช้พืชน้ำเข้ามาช่วยบำบัด จะเป็นจำพวกสาหร่ายเซลเดียว ธูปฤาษี พืชกึ่งบกกึ่งน้ำ หรือบางกรณีใช้พืชลอยน้ำ ในทางฟิสิกส์นั้นน้ำจะหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลาด้วยการเคลื่อนที่จากแนวตั้งไปแนวนอน เมื่อน้ำเกิดการระเหยจะทำให้เกิดสมดุล

"ขยะ" ขยะมีหลายประเภท หลักการคือทำอย่างไรให้ขยะอินทรีย์ถูกจุลินทรีย์ย่อยสลายให้หมดไป ซึ่งจุลินทรีย์ต้องการออกซิเจนเป็นพลังงานในการย่อยสลาย หากไม่มีออกซิเจน แบคทีเรียก็จะไปดึงออกซิเจนจากสารประกอบที่อยู่ในสารอินทรีย์มาใช้ ทำให้เกิดมีกลิ่นเหม็น การจัดการขยะตามแนวพระราชดำริ คือ การทำให้ขยะย่อยสลายและเป็นปุ๋ยโดยใช้อากาศ ทรงเน้นย้ำว่าทำอย่างไรคนไทยจึงจะแยกขยะ และนำขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยหมัก นำเอาส่วนที่เป็นขยะรีไซญเคิลมาประดิษฐ์เป็นวัสดุของใช้ และแปรสภาพขยะอันตรายให้ไม่มีพิษ”

กล่าวโดยสรุป แนวพระราชดำริด้านสิ่งแวดล้อม จะใช้แนวทาง “ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ” ซึ่งแยกเป็น ๒ ด้าน คือ การจัดการน้ำเสีย และการกำจัดขยะ

การจัดการน้ำเสีย

การจัดการน้ำเสียตามแนวพระราชดำริ ได้หลักการ "น้ำดีไล่น้ำเสีย" หลักการบัดน้ำเสียด้วยผักตบชวา ทฤษฎีการบำบัดน้ำเสียด้วยการผสมผสานระหว่างพืชน้ำกับระบบการเติมอากาศ ทฤษฎีการบำบัดน้ำเสียด้วยระบบบ่อบำบัดและวัชพืชบำบัด และ "กังหันน้ำชัยพัฒนา" ซึ่งมีสาระโดยสรุปดังนี้คือ

๑) การใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย ซึ่งเป็นการบำบัดน้ำเสียโดยการทำให้เจือจางและใช้หลักการตามธรรมชาติแห่งแรงโน้มถ่วงของโลก (Gravity Flow) หลักการคือ ใช้น้ำที่มีคุณภาพดีช่วยผลักดันน้ำเน่าเสียออกไป

และช่วยให้น้ำเน่าเสียมีสภาพเจือจางลง ยกตัวอย่างในกรุงเทพฯ ให้รับน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาหรือจากแหล่งน้ำภายนอกส่งไปตามคลองต่างๆ ดังพระราชดำรัสเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ในอำเภอธัญบุรี เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ "...แต่ ๓,๐๐๐ ไร่นั่นมันอยู่สูง จะนำน้ำโสโครกจากที่นี่ไปที่โน้นต้องสูบไปไม่ไหว แต่ว่าจะทำเป็นบึงใหญ่ที่จะเก็บน้ำได้สำหรับเวลาหน้าน้ำมีน้ำเก็บเอาไว้ หน้าแล้งก็ปล่อยลงมา ส่วนหนึ่งอาจปล่อยลงมาสำหรับล้างกรุงเทพ ได้เจือจางน้ำโสโครกในคลองต่างๆ..."

๒) เครื่องกรองน้ำธรรมชาติ เป็นการใช้ผักตบชวาในปริมาณที่เหมาะสมทำหน้าที่ดูดซับความสกปรก รวมทั้งสารพิษจากน้ำเน่าเสีย ตามหลัก “อธรรมปราบอธรรม” มีตัวอย่างการนำมาใช้ที่บึงมักกะสัน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปรียบเทียบบึงมักกะสันเป็นเสมือนไตของกรุงเทพฯ เป็นสถานที่กำจัดสิ่งสกปรกในน้ำเน่าเสียที่ไหลตามคลองสามเสนให้ผ่านการกรองโดยวิธีธรรมชาติ ก่อนระบายไปยังคลองสามเสนและคลองแสนแสบ

๓) สระเติมอากาศชีวภาพบำบัด เป็นการจัดการน้ำเสียโดยใช้เครื่องจักรกลเติมอากาศมาช่วยเพิ่มออกซิเจนละลายน้ำ ซึ่งใช้ออกซิเจนตามธรรมชาติจากพืชน้ำและสาหร่าย โดยได้นำมาทดลองใช้ที่บึงพระราม ๙ ด้วยการสูบน้ำจากคลองลาดพร้าวเข้าในบ่อเติมอากาศ เพื่อให้แบคทีเรียย่อยสลายสารอินทรีย์ในน้ำเสียโดยปฏิกิริยาแบบการให้ออกซิเจนอย่างต่อเนื่อง จากนั้นจะไหลไปยังบ่อกึ่งไร้อากาศเพื่อบำบัดสารอินทรีย์ที่หลงเหลือในบ่อน้ำ ก่อนปล่อยทิ้งในคลองลาดพร้าวเดิม ผลปรากฏว่าคุณภาพน้ำในคลองดีขึ้น

๔) การผสมผสานระหว่างพืชน้ำกับระบบเติมอากาศ โดยใช้ธรรมชาติผสมผสานกับเทคโนโลยีโดยการก่อสร้างบ่อดักสารแขวนลอย ปลูกต้นกกอียิปต์เพื่อใช้ดับกลิ่น และปลูกผักตบชวาเพื่อดูดสิ่งสกปรกและโลหะหนัก จากนั้นใช้กังหันชัยพัฒนาและแผงท่อเติมอากาศให้กับน้ำเสียตามความเหมาะสม ตลอดจนให้ตกตะกอนก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำ โดยนำมาทดลองที่หนองสนม จังหวัดสกลนคร ซึ่งพิสูจน์ได้ว่าคุณภาพน้ำในหนองสนมใสสะอาดยิ่งขึ้น

๕) หลักธรรมชาติบำบัดธรรมชาติ คือการบำบัดน้ำเสียด้วยระบบบ่อบำบัดและพืชน้ำ ประกอบด้วย ระบบบ่อบำบัดน้ำเสีย ระบบบ่อชีวภาพ ระบบหญ้ากรอง และระบบบำบัดน้ำเสียโดยป่าชายเลน ดังเช่น โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี นอกจากนี้ ทรงมีพระราชดำริให้ทำการศึกษาทดลองวิจัยดูว่า จะใช้ปลาบางชนิดกำจัดน้ำเสียได้หรือไม่ ปลาเหล่านี้น่าจะเข้าไปกินสารอินทรีย์ในบริเวณแหล่งน้ำเสีย ซึ่งปรากฏว่าปลาบางสกุลมีอวัยวะพิเศษในการหายใจ เช่น ปลากระดี่ ปลาสลิด เหมาะแก่การเลี้ยงในน้ำเสีย และชอบกินสารอินทรีย์ จึงช่วยลดมลภาวะในแหล่งน้ำ วิธีการนี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการกำจัดน้ำเสียได้ ซึ่งจะมีต้นทุนต่ำ และสามารถเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำได้อีกทางหนึ่ง

๖) การเติมอากาศโดยใช้กังหันน้ำชัยพัฒนา ซึ่งมีใบพัดเคลื่อนน้ำและซองรับน้ำไปสาดกระจายเป็นฝอย เพื่อให้สัมผัสกับอากาศได้อย่างทั่วถึง ทำให้ออกซิเจนในอากาศสามารถละลายเข้าไปในน้ำได้อย่างรวดเร็ว และในช่วงที่น้ำเสียถูกยกขึ้นมากระจายสัมผัสกับอากาศตกลงไปยังผิวน้ำ จะทำให้เกิดฟองอากาศจมตามลงไป ก่อให้เกิดการถ่ายเทออกซิเจนอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งกังหันน้ำชัยพัฒนาจะใช้ประโยชน์ได้ทั้งการเติมอากาศ การกวนแบบผสมผสานและการทำให้เกิดการไหลตามทิศทางที่กำหนด

การกำจัดขยะ

จากกระแสพระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงตรัสเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลว่า

“สิ่งโสโครกจากบ้านเรือนที่ให้เทศบาลสูบไป มักนำไปปล่อยลงคลอง ลงแม่น้ำ ถ้าหาที่แห่งหนึ่งนอกเมือง ทำถังหมักสิ่งโสโครกไว้ ๑๐ วัน สิ่งที่เป็นสิ่งโสโครกก็หายโสโครก เชื้อโรคอะไรก็หมดไป ถ้าให้ดีเอาไว้ ๒๘ วัน ให้มันจริงๆจังๆ พวกเชื้อที่ร้ายแรงที่ยังมีอยู่ก็หมด แม้แต่กลิ่นก็หายหมด เสร็จแล้วเอามาตากใช้ประโยชน์ได้ ทั้งส่วนที่เป็นของแข็งและส่วนที่เป็นน้ำเป็นปุ๋ยที่ไม่เหม็น เทศบาลต่างๆ ที่มีปัญหานี้ก็ต้องพยายามพิจารณาว่าจะทำอะไรต่อไป”

จากกระแสพระราชดำรัสดังกล่าวข้างต้น นายสาโรจน์ คัชมาตย์ ผู้ว่าราชการนนทบุรีในขณะนั้นจึงได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำแนวทางตามโครงการ พระราชดำริฯ มาดำเนินการต่อ เพื่อแก้ปัญหาการกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ยังไม่ถูกสุขลักษณะ อันเป็นสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

ด้วย สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๖ นนทบุรี ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ให้ออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง “บ่อหมักสิ่งปฏิกูล” ตามแนวพระราชดำริ ขนาดความจุ ๑๕ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๓๒ บ่อ ณ วัดสวนแก้ว จ. นนทบุรี ซึ่งพระอาจารย์พยอม กัลยาโณ ได้ให้ความอนุเคราะห์พื้นที่

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มูลนิธิชัยพัฒนา

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มิติ “สิ่งแวดล้อม”

- บ่อหมักสิ่งปฏิกูลวัดสวนแก้ว
- โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.แหลมผักเบี้ย อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
- ระบบบำบัดน้ำเสียแบบเครื่องกลเติมอากาศ
- เรือหางกุดกับการบำบัดน้ำ
- การบำบัดน้ำเสียโดยการทำให้เจือจาง (Dilution)
- โครงการกรองน้ำเสียด้วยผักตบชวา (Filtration) บึงมักกะสัน
- การบำบัดน้ำเสียด้วยการผสมผสานระหว่างพืชน้ำกับระบบทางเติมอากาศ ณ หนองสนม–หนองหาน
- การบำบัดน้ำเสียบึงพระราม ๙ โดยใช้กระบวนการทางชีวภาพวิทยาผสมผสานกับเครื่องกลเติมอากาศแบบสระเติมอากาศชีวภาพบำบัด ตามแนวพระราชดำริ

ที่มา: ทางเว็บไซต์ http://www.pidthong.org/index.php?lay=show&ac=article&Id...
จาก สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

ภาคผนวก ๖

พื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ๑๘ หมู่บ้าน ๑๐ จังหวัดทั่วประเทศไทย

การส่งเสริมการพัฒนาตามแนวทางโครงการพระราชดำริ นับเป็นภารกิจที่สำคัญของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศตามภูมิสังคม ตามแนวทางโครงการพระราชดำริ โดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดแนวทางที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

จากความสำเร็จของโครงการบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ "จังหวัดน่าน" ตามแนวพระราชดำริ และโครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนอ่างเก็บน้ำห้วยคล้าย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.กุดหมากไฟ อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี นำมาสู่การพัฒนาพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ๑๘ หมู่บ้าน ใน ๑๐ จังหวัดทั่วประเทศ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ วันพุธที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ ที่เห็นชอบการดำเนินงานพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระฯ โดยมอบหมายให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นพี่เลี้ยงในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในกระบวนการสร้างความเข้าใจ และ เข้าถึง ตามแนวทางขยายผลพื้นที่ปิดทองหลังพระฯ

พื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระฯ ๑๘ หมู่บ้าน ใน ๑๐ จังหวัด ประกอบด้วย

๑. จังหวัดตราด ได้แก่ บ้านท่าตะเภา ตำบลหนองเสม็ด อำเภอเมือง

๒. จังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ บ้านท่าลอบ ตำบลโพธิ์ทะเล อำเภอค่ายบางระจัน

๓. จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ บ้านโป่งลึก และ บ้านบางกลอย ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน

๔. จังหวัดเชียงราย ได้แก่ บ้านพญาพิภักดิ์ ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล และ บ้านแม่บง ตำบลโชคชัย อำเภอดอยหลวง

๕. จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ บ้านเจริญผล และ บ้านหนองพระ ตำบลหนองพระ อำเภอวังทอง ๖. จังหวัดยะลา ได้แก่ บ้านปิยะมิตร อำเภอเบตง

๗. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ บ้านห้วยเกรียบ และ บ้านโป่งโก ตำบลทองมงคล อำเภอบางสะพาน

๘. จังหวัดเลย ได้แก่ บ้านกลาง ตำบลบางบ่า อำเภอภูเรือ

๙. *จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ บ้านอมแรด ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม และ บ้านปาง ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ*

๑๐. จังหวัดน่าน ได้แก่ บ้านโป่งคำ ตำบลดู่พงษ์ อำเภอสันติสุข บ้านห้วยคำ ตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง บ้านห้วยปุก ตำบลสะเนียน อำเภอเมือง และบ้านสะเกิน ตำบลยอด อำเภอสองแคว

แนวทางขยายผลพื้นที่ปิดทองหลังพระฯ ประกอบด้วย

๑) หลักการดำเนินงาน

- ชาวบ้านในพื้นที่ต้องพร้อม ที่จะลุกขึ้นมาทำงานด้วยตนเอง ตามหลักการทรงงาน "ระเบิดจากข้างใน" และ เชื่อมั่นศรัทธาแนวพระราชดำริเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม แนวทางปิดทองหลังพระไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ ไม่เน้นแจกของ นอกจากการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำงาน และ โครงการจะร่วมทำเมื่อชาวบ้านมีความพร้อม เช่น ถ้าต้องการฝายหรือคลองส่งน้ำ ชาวบ้านต้องกำจัดวัชพืช ขุดลอกตะกอนดินและปรับพื้นที่ก่อน หรือ ต้องการเลี้ยงหมูชาวบ้านต้องสร้างเล้าหมูก่อน
- **ทำงานแบบองค์รวม** มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่เชื่อมโยงกันในทุกมิติครบวงจร ตั้งแต่การผลิตในระดับต้นน้ำ (การพัฒนาปัจจัยการผลิต) ระดับกลางน้ำ (การแปรรูป) และ ปลายน้ำ (การตลาด) เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำโดยทำฝายอนุรักษ์ บ่อพวงสันเขา ฝายเกษตร และการปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก ส่งเสริมการปลูกพืชก่อนนา ทำนา ปศุสัตว์ ประมง การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โรงสีข้าวชุมชน การปลูกป่าเศรษฐกิจ ซึ่งช่วยแก้ไขปัญหาในระดับของการอยู่รอด พอเพียง และ ยั่งยืน โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ และ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และ ภาคชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน
- **วัดผลที่ "ชาวบ้านได้อะไร"** เช่น การทำฝายเกษตร มีค่าใช้จ่ายเท่าไหร่ แต่หลังจากการสร้างฝายมีพื้นที่รับน้ำและรายได้จากข้าวและพืชหลังนาเพิ่มขึ้นเท่าไหร่ คุ้มค่าการลงทุนอย่างไร การส่งเสริมอาชีพปศุสัตว์ โดยการดูแลสุขภาพอนามัยของสัตว์และกรงสัตว์ การฉีดวัคซีน ทำให้อัตราการตามของสัตว์ลดลง และมีรายได้เพิ่มขึ้น

๒) ทีมทำงานในพื้นที่

- กำหนดผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละพื้นที่ ทีมทำงานในพื้นที่ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ที่ต้องอยู่และลงมือทำร่วมกับชาวบ้าน
- ค้นหาหน่วยงาน หรือ สถาบันการศึกษาที่ทำงานสืบสานแนวพระราชดำริในจังหวัด เพื่อช่วยเหลือในการกระบวนการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาทีมอาสาสมัคร

๓) การสร้างความเข้าใจ เข้าถึง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- การสร้างความเข้าใจ เพื่อสร้างให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในทุกระดับตั้งแต่ระดับนโยบายหน่วยงานภาครัฐในจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคชุมชน เกี่ยวกับแนวทางการทำงานของปิดทองหลังพระ
- การพัฒนาศักยภาพทีมทำงาน และ อาสาสมัครปิดทองหลังพระ (อสพ.) ในพื้นที่ที่จะต้องอยู่กับชาวบ้านตลอด ๒๔ ชั่วโมง เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ไปสู่ชาวบ้าน
- การเข้าถึงชาวบ้าน โดยเข้าพบพูดคุยกับชาวบ้าน เรียนรู้วิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ความเชื่อ ควบคู่กับการสร้างความพร้อมที่ให้ชาวบ้านเป็นผู้ลุกขึ้นมาทำงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเอง
- การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลที่เป็นจริงเชิงลึกทุกมิติของหมู่บ้าน รายบุคคล รายครัวเรือน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะกายภาพ (ดิน น้ำ ป่า) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ รายได้ รายจ่าย ปัญหา ความต้องการที่แท้จริงและสอดคล้องกับแนวพระราชดำริ ๖ มิติ (น้ำ ดิน เกษตร ป่า สิ่งแวดล้อม พลังงานทดแทน) โดยให้ปรับใช้แบบสอบถามของปิดทองหลังพระตามความเหมาะสมของพื้นที่

- การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจำแนกปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้าน และ กำหนดเป็นแผนการพัฒนาพื้นที่ ต่อไป

แนวทางการดำเนินงานปิดทองหลังพระฯ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ในพื้นที่ขยายผล ๑๐ จังหวัด

กระทรวงมหาดไทย พร้อมร่วมมือกับมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ดำเนินงานในพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระฯ เพื่อสนองแนวพระราชดำริอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน นำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนอย่างแท้จริง และสามารถบูรณาการทำงานทุกขั้นตอนตามภารกิจได้ โดยมีหลักการดังนี้

๑. แนวทางและขั้นตอนการทำงานมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ไม่ได้เป็นการเพิ่มงานแต่อย่างใด เพราะเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่ต้องนำแนวพระราชดำริมาทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

๒. พื้นที่ขยายผลตามโครงการปิดทองหลังพระฯ ๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน รวมทั้งองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ใน๖ มิติ น้ำ ดิน เกษตร ป่า สิ่งแวดล้อม พลังงานทดแทน ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวบ้านตามภูมิสังคม

๓. การทำงานทุกขั้นตอน ชาวบ้านร่วมคิด ร่วมทำ และเป็นเจ้าของ สามารถวัดผลสำเร็จตรงที่ชาวบ้านได้อะไร ในระดับอยู่รอด พอเพียง และยั่งยืน

ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้จัดประชุมชี้แจงแนวทางขยายผลพื้นที่ปิดทองหลังพระฯ ผ่านระบบวีดีทัศน์ทางไกล (VDO conference) โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในการประชุม รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายพระนาย สุวรรณรัฐ) ในฐานะคณะอนุกรรมการบูรณาการปิดทองหลังพระฯ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุรชัย บานพับทอง) และรองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายสุรพล ณ ปัตตานี) และผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองพร้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ชี้แจงข้อมูลปัญหาและความต้องการเบื้องต้นของหมู่บ้านขยายผลปิดทองหลังพระฯ โดยที่ประชุมแจ้งแนวทางปฏิบัติให้จังหวัดในพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระ รวม ๔ ข้อ ประกอบด้วย

๑. ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญในการดำเนินงานปิดทองหลังพระฯ โดยกำชับข้าราชการทุกคนตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัด ข้าราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานปิดทองหลังพระฯ ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และ ในพื้นที่ที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานปิดทองหลังพระตามแนวพระราชดำริ ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานปิดทองหลังพระฯ โดยถือเป็นงานสำคัญในลำดับแรก

๒. มุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งแนวดิ่งและแนวราบ

๓. หากจังหวัดมีงบประมาณเหลือจ่ายประจำปี๒๕๕๔ ขอให้จังหวัดพิจารณานำเงินเหลือจ่ายมาจัดทำโครงการตามแนวพระราชดำริ หรือ ต่อยอดโครงการตามแนวพระราชดำริ

๔. ขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาบรรจุโครงการตามแนวพระราชดำริไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วย

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือถึง ๑๐ จังหวัดพื้นที่ขยายผล ให้แต่งตั้งทีมปฏิบัติการพื้นที่หมู่บ้าน โดยให้พิจารณาคัดเลือกข้าราชการที่มีภารกิจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของประชาชน และมีความพร้อมในการทำงานร่วมกับชาวบ้านอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ประกอบด้วย นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เกษตรอำเภอ พัฒนากร และข้าราชการหรือบุคคลที่เห็นที่นายอำเภอเห็นสมควร เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับ และ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งกระทรวงมหาดไทย ได้ส่งขั้นตอนการทำงานของทีมปฏิบัติการพื้นที่หมู่บ้าน ในการเก็บข้อมูลตาม ***"แบบสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่เป้าหมายปิดทองหลังพระ"*** เพื่อรู้ปัญหาและความต้องการของชาวบ้านทุกมิติ" ให้จังหวัดในพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระฯ

ภาคผนวก ๗

แบบสำรวจสภาพเศรษฐกิจ-สังคม (อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่)

ภาคผนวก 3 แบบสอบถามสำหรับการสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมระดับหลังคาเรือน

แบบสำรวจสภาพเศรษฐกิจ — สังคม

ของประชากรหมู่บ้านเป้าหมายในเขต บ้านปาง หมู่ที่ 8
ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

สำรวจข้อมูลระหว่างวันที่ เดือน พ.ศ.

เฉพาะเจ้าหน้าที่สำนักงาน

☐☐ ☐☐☐/☐

ชื่อหมู่บ้าน...หลังคาเรือนที่....................

บ้านเลขที่......................หมู่ที่.....................ตำบล...............................

อำเภอ ไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

รหัสประจำบ้าน...

ชื่อเจ้าบ้าน...

หมายเลขโทรศัพท์ประจำบ้าน/โทรศัพท์มือถือ ....

☐

จำนวนครอบครัว.........................ครอบครัว

☐☐

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน...............คน แยกเป็น

☐☐☐☐

เด็กชาย............คน เด็กหญิง............คน ชาย..........คน หญิง..........คน

(เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ณ วันสำรวจข้อมูล)

☐☐

ลายมือชื่อผู้ให้ข้อมูล...

วัน/เดือน/ปี ที่สำรวจ........../................../2554

เริ่มสำรวจเวลา...................น. ใช้เวลา....................น.

ชื่อผู้สำรวจ 1..

2..

ลายมือชื่อผู้ตรวจสอบ..

วันที่........./............./2554

ลายมือชื่อผู้บันทึกข้อมูล..

วันที่........./............./2554

บันทึก ____

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตอนที่ 1 สภาพทางครัวเรือน

1.1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพครัวเรือน

1. ท่านและสมาชิกในครัวเรือนมีบ้านอยู่ในเขตปกครองบ้านปาง หรือไม่ (เลือกตอบได้หลายข้อ)

☐ 1. ไม่มี
☐ 2. มี และอาศัยอยู่ จำนวน...............หลัง
☐ 3. มี แต่ไม่ได้อาศัยอยู่ จำนวน...............หลัง
☐ 4. มี และให้คนอื่นเช่า จำนวน...............หลัง

2. ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้หรือไม่

☐ 1. ไม่มี ☐ 2. มี และมีหม้อมิเตอร์เอง ☐ 3. มี แต่มีการต่อพ่วงจากหลังคาเรือนอื่น

3. ประเภทของวัสดุที่ใช้ปลูกสร้างบ้าน ที่อยู่อาศัยอยู่ในประเภทใด

☐ 1. ปูน ☐ 2. ปูนกับไม้ ☐ 3. ไม้ / ไม้เทียม ☐ 4. วัสดุไม่ถาวร

4. ประเภทของวัสดุที่มุงหลังคา

☐ 1. หญ้าคา ☐ 2. สังกะสี ☐ 3. กระเบื้อง

5. ลักษณะของบ้าน จัดอยู่ในลักษณะ

☐ 1. บ้านชั้นเดียวติดพื้น ☐ 2. บ้านชั้นเดียวยกพื้น ☐ 3. บ้านชั้นครึ่ง
☐ 4. บ้านสองชั้น ☐ 5. ห้องแถว/เรือนแถว ☐ 6. ตึกแถว ☐ 99. อื่น ๆ ....

6. มูลค่าของตัวบ้านในปัจจุบันที่<u>อยู่อาศัย</u> คิดเป็นมูลค่าเท่าใด

☐ 1. กรณีเป็นบ้านของผู้อื่น มีมูลค่าบ้าน ....บาท
☐ 2. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 4. ระหว่าง 30,001 - 100,000 บาท
☐ 3. ระหว่าง 10,000 - 30,000 บาท ☐ 5. เกิน 100,000 บาท ขึ้นไป

7. ในครัวเรือนของท่านมีการใช้ส้วมอย่างไร (เลือกตอบได้หลายข้อ)

☐ 1. ส้วมหลุม ☐ มี ☐ ไม่มี ☐ มีแต่ไม่ได้ใช้ เพราะ..
☐ 2. ส้วมซึม (ราดน้ำ) ☐ มี ☐ ไม่มี ☐ มีแต่ไม่ได้ใช้เพราะ..
☐ 3. ส้วมชักโครก ☐ มี ☐ ไม่มี ☐ มีแต่ไม่ได้ใช้เพราะ..
☐ 4. ไม่มีส้วม ☐ ใช้ร่วมกับเพื่อนบ้าน ☐ เข้าป่า

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตอนที่ 2 สภาพทางเศรษฐกิจ

หน้า 3

2.1 พื้นที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเขตปกครองบ้านปาง จำนวน..................แปลง พื้นที่...........ไร่.............งาน..............ตารางวา

☐ 1. เป็นของตนเอง ☐ 2. เช่า หรืออาศัยคนอื่น จาก (นาย,นาง,น.ส.) ชื่อ...

☐ 3. มีพื้นที่อยู่อาศัยนอกเขตปกครองบ้านปาง

☐ 1. ไม่มี ☐ 2. มี จำนวน...............แปลง พื้นที่............ไร่...........งาน...............ตารางวา

2.2 พื้นที่ทำกิน 1. มีในเขตปกครองบ้านปาง จำนวน................แปลง พื้นที่.............ไร่...........งาน...............ตารางวา

2. มีอยู่นอกเขตปกครองบ้านปาง จำนวน................แปลง พื้นที่.............ไร่...........งาน..............ตารางวา

2.3 การทำการเกษตรในครัวเรือน (หากไม่มีข้ามไปทำข้อถัดไป)

1. มีพื้นที่ทำกินในเขตเป้าหมายปกครองบ้านปาง (กรณีปลูกพืชหลายชนิดในแปลงเดียวกันให้ถือตามจำนวนพื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชแต่ละชนิด)

1. พื้นที่นา ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
2. พื้นที่ไร่ข้าว ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
3. พื้นที่ไร่ข้าวโพด ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
4. พื้นที่สวนลำไย ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
5. พื้นที่สวนมะม่วง ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
6. พื้นที่สวนลิ้นจี่ ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
7. พื้นที่สวนไผ่ตง ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
8. พื้นที่สวนส้ม ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
9. พื้นที่สวนกะหล่ำปลี........ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
10. พื้นที่สวนกระเทียม........ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
11. อื่นๆ ระบุ ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.

รวมมีรายได้ทั้งหมด...บาท

2. มีพื้นที่ทำกินนอกเขตปกครองบ้านปาง

1. พื้นที่นา ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
2. พื้นที่ไร่ข้าว ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
3. พื้นที่ไร่ข้าวโพด ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
4. พื้นที่สวนลำไย ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
5. พื้นที่สวนมะม่วง ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
6. พื้นที่สวนลิ้นจี่ ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
7. พื้นที่สวนไผ่ตง ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
8. พื้นที่สวนส้ม ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
9. พื้นที่สวนกะหล่ำปลี........ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
10. พื้นที่สวนกระเทียม........ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
11. อื่นๆ ระบุ ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต.........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.

รวมมีรายได้ทั้งหมด...บาท

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

3. ค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรกรรมในเขตปกครอง / นอกเขตปกครองบ้านปาง

- ค่าพันธุ์พืชเฉพาะที่มีในรอบปี ....บาท - ค่าเช่าที่, อุปกรณ์เกษตร ....บาท
- ค่าแรงงาน ....บาท - ค่าขนส่ง ....บาท
- ค่าปุ๋ย, ยาฆ่าแมลง ....บาท - ค่าอื่นๆ ....บาท

รวมมีรายได้ทั้งหมด..บาท

2.4 ในครัวเรือนของท่านมีการทำหัตถกรรมในครัวเรือนหรือไม่

รายละเอียดของการทำหัตถกรรมในรอบปีที่ผ่านมา (ระหว่างวันที่ เดือน พ.ศ.)

1. ได้ทำ..................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน...........................บาท ขายได้เป็นเงิน.........................บาท
2. ได้ทำ..................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน...........................บาท ขายได้เป็นเงิน.........................บาท
3. ได้ทำ..................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน...........................บาท ขายได้เป็นเงิน.........................บาท
4. ได้ทำ..................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน...........................บาท ขายได้เป็นเงิน.........................บาท
5. ได้ทำ..................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน...........................บาท ขายได้เป็นเงิน.........................บาท

รวมค่าใช้จ่ายเป็นเงิน...........................บาท รวมขายได้เป็นเงิน.........................บาท

2.5 ในครัวเรือนของท่านมีการค้าขายในลักษณะที่ซื้อมาขายไปหรือไม่ ☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี

ประเภทการค้าขาย	สถานที่ขาย	จำนวนที่ขาย	รายได้ต่อเดือน (บาท)	ต้นทุนต่อเดือน (บาท)	กำไรต่อเดือน (บาท)	กำไรสุทธิต่อปี (บาท)
1.						
2.						
3.						

2.6 ในครัวเรือนของท่านมีการเลี้ยงสัตว์ทางธุรกิจที่สร้างรายได้หรือไม่ ☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี

1. ได้เลี้ยง.................จำนวน...........ตัว ได้ขายไป...........ตัว ขายได้เป็นเงิน...........บาท ปัจจุบันเหลือ...........ตัว
2. ได้เลี้ยง.................จำนวน...........ตัว ได้ขายไป...........ตัว ขายได้เป็นเงิน...........บาท ปัจจุบันเหลือ...........ตัว
3. ได้เลี้ยง.................จำนวน...........ตัว ได้ขายไป...........ตัว ขายได้เป็นเงิน...........บาท ปัจจุบันเหลือ...........ตัว
4. ได้เลี้ยง.................จำนวน...........ตัว ได้ขายไป...........ตัว ขายได้เป็นเงิน...........บาท ปัจจุบันเหลือ...........ตัว
5. ได้เลี้ยง.................จำนวน...........ตัว ได้ขายไป...........ตัว ขายได้เป็นเงิน...........บาท ปัจจุบันเหลือ...........ตัว

รวมรายได้จากการขายทั้งหมดเป็นเงิน...................................บาท

มีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสัตว์ ที่จ่ายไปในรอบปีสำรวจ

- ค่าซื้อพันธุ์สัตว์ในรอบปีสำรวจ ....บาท
- ค่าซื้ออาหารสัตว์ ....บาท
- ค่าซื้อยาเวชภัณฑ์ ....บาท
- อื่นๆ ....บาท

รวมค่าใช้จ่ายเป็นเงิน...บาท

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

2.7 สภาพทางประชากร อาชีพและรายได้ในครัวเรือน **หน้า 5**

1 รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือน (ให้นำหมายเลขที่เลือกตอบใส่ลงในช่อง ☐) หากมีคำตอบอื่นให้ระบุ

บุคคลที่	ชื่อ—นามสกุล เลขประจำตัว	ครอบครัวที่	อายุ (ปี)	ความสัมพันธ์กับเจ้าบ้าน	ทะเบียนราษฎร์	สถานภาพสมรส	ประเภทประกันสุขภาพ	ศาสนา/ความเชื่อ	สถานภาพทางการศึกษา	การศึกษา
				ให้ระบุ: 1.เจ้าบ้าน 2.[illegible] 3.สามี/ภรรยา 4.บุตร 5.บิดา/มารดา 6.พี่,น้อง 7.หลาน 8.เขย/สะใภ้ 9.ผู้อาศัย 99.อื่น ๆ	ให้ระบุ: 1.ทร.14 2.ทร.14/ต่างด้าว 3.ทร 13/ท.2 4.ทร 13 5.[illegible] 6.ที่สูง(ฟ้า) 7.บุคคลไม่[illegible] 9.ที่สูง(เขียว) 0.ไม่มีบัตรใดๆ	ให้ระบุ: 1.โสด 2.สมรส 3.ม่าย 4.หย่า 5.แยกกันอยู่ 6.สมรส แต่ไม่ได้จดทะเบียน	ให้ระบุ: 1.ประกันสังคม 2.บัตรทอง 3.สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 4.ประกันสุขภาพ(ประกันชีวิตเอกชน) 96 ไม่ทราบ	ให้ระบุ: 1.พุทธ 2.คริสต์(โป[illegible]) 3.คริสต์(คา) 4.อิสลาม 5.[illegible] 6.อื่น ๆ(ระบุ)	ให้ระบุ 1. ยังไม่ถึงวัยศึกษา (อายุต่ำกว่า 5 ปี) 2.กำลังศึกษาอยู่ 3.จบการศึกษา 4. ไม่มีการศึกษา 96 ไม่ทราบ	ให้ระบุ ระดับการศึกษาหรือชั้นเรียนสูงสุดที่เรียน
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ นางละเอียด นามละออ	2	48	1	1	2	2	2	4	-
กรุณา ◯ เฉพาะผู้ที่มาให้ข้อมูล ในช่องบุคคลที่ด้วย										
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

การใช้ภาษาไทย **ให้ระบุ** 1. ได้ 2.ไม่ได้				ประเภทบุคคลที่ไม่เป็นกำลังแรงงาน	การมีงานทำ	ระยะเวลาที่ทำงาน	อาชีพและรายได้ในปีที่ผ่านมา					
							อาชีพหลักและอาชีพรอง	ที่ตั้งสถานที่ทำงาน	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)
กรณี อายุ ≤ 5 ปี หรือพิการ ให้ระบุ 97		กรณี อายุ ≤ 7 ปี หรือพิการ ให้ระบุ 97		**ให้ระบุ :** 01.ยังไม่ถึงวัยศึกษา 02 นักเรียน/ นักศึกษา 03 ทำงานบ้าน(แม่/พ่อบ้าน) 04 ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ,เอกชน 05 มีรายได้จากเงินลงทุน/ค่าเช่า/บำเหน็จ/บำนาญ 06 ผู้สูงอายุ,เกษียณอายุ(อายุ>60 ปี) 07 พิการ 08 เจ็บป่วย/เจ็บป่วยเรื้อรัง 09นักบวช/นักสอนศาสนา 10 จำคุก 11.ตาย 99.อื่นๆ	**ให้ระบุ :** 1 ทำงาน 2 ว่างงาน	**ให้ระบุ :** 01ต่อเนื่องทั้งปี 02มากกว่า 6 เดือน 03น้อยกว่า 6 เดือน	**ให้กรอก** อาชีพหลักและอาชีพรอง		รับจ้างวันละหรือเดือนละ (บาท)	เฉลี่ยทำงานเดือนละกี่วัน (บาท)	เฉลี่ยทำงานปีละกี่เดือน (บาท)	รายได้ต่อปี (บาท) (ก)x(ข)x(ค)=(ง) หรือ (ก)x(ค)=(ง)
ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน									
1	1	2	2									
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

2.8 สรุปรายจ่ายในรอบปีที่ผ่านมาของครัวเรือน

ประเภทค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	
1.1 ค่าข้าวสาร และอื่นๆ ที่ซื้อมาประกอบทำอาหารแต่มื้อ	
1.2 ค่าสุรา บุหรี่และสิ่งทำลายสุขภาพ	
1.3 ค่าเครื่องแต่งกาย และของใช้ส่วนตัว	
1.4 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน	
1.5 ค่าตรวจ รักษาพยาบาล และค่ายา	
1.6 ค่าพาหนะ/ การเดินทาง/ การสื่อสาร	
1.7 ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา	
1.8 ค่าใช้จ่ายด้านพิธีกรรม	
1.9 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	
2. ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคและบริโภค 2.1 ค่าภาษี เช่น ค่าภาษีเงินได้ส่วนบุคคล ที่ดิน โรงเรือน อื่นๆ	
3. ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ 3.1 เงินลงทุนด้านการปลูกพืช	
3.2 เงินลงทุนด้านการเลี้ยงสัตว์	
3.3 เงินลงทุนด้านหัตถกรรม	
4. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด อื่นๆ	
รวมรายจ่ายในรอบปีทั้งหมด (บาท)	

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

2.9 สรุปรายได้ในรอบปีที่ผ่านมาของครัวเรือน

ประเภทรายได้	รายได้ปีที่ผ่านมา (บาท)
1. รายได้จากการเกษตรกรรม	
1.1 เกษตรกรรมในเขตปกครองบ้านปาง	
1.2 เกษตรกรรมนอกเขตปกครองบ้านปาง	
1.3 เลี้ยงสัตว์ในเขตปกครองบ้านปาง	
1.4 เลี้ยงสัตว์นอกเขตปกครองบ้านปาง	
2. รายได้จากการรับจ้าง	
2.1 รับจ้างในเขตปกครองบ้านปาง	
2.2 รับจ้างนอกเขตปกครองบ้านปาง	
2.3 ส่งมาจากนอกพื้นที่	
2.4 รับราชการ	
3. รายได้จากการค้าขาย	
3.1 ค้าขายในพื้นที่ (กำไรสุทธิ)	
3.2 ค้าขายนอกพื้นที่ (กำไรสุทธิ)	
3.3 เก็บของป่า	
4. รายได้จากการทำธุรกิจส่วนตัว/ตัวแทน	
5. รายได้จากหัตถกรรม,อุตสาหกรรม	
5.1 หัตถกรรม,อุตสาหกรรมในพื้นที่	
5.2 หัตถกรรม,อุตสาหกรรมนอกพื้นที่	
6. รายได้จากเงินให้กู้,ค่าเช่า,ดอกเบี้ยเงินฝาก	
6.1 เงินให้กู้	
6.2 ค่าเช่า	
6.3 ดอกเบี้ยเงินฝาก	
7. รายได้อื่นๆ	
7.1 ขายทรัพย์สิน (เช่น ขายมอเตอร์ไซค์, ขายที่ดิน ฯลฯ)	
7.2 อื่นๆ	
รวมรายได้ทั้งหมด (บาท)	

2.10 ปัจจุบันในครัวเรือนของท่านมีทรัพย์สินมีค่าอะไรบ้าง
(ช่องมูลค่าปัจจุบัน ให้คิดตามมูลค่าการซื้อขายในปัจจุบัน)

รายการ ทรัพย์สินที่มีอยู่ปัจจุบัน	จำนวน	มูลค่าปัจจุบัน (บาท)
1. ที่ดินอยู่นอกเขต คพต.	แปลง	
2. สัตว์เลี้ยง		
3. บ้านอยู่อาศัย (ทั้งในและนอกเขตปลูกป่า)	หลัง	
4. บ้านให้ผู้อื่นเช่า (ทั้งในและนอกเขตปลูกป่า)	หลัง	
5. ยุ้งฉาง	หลัง	
6. เครื่องปรับอากาศ	เครื่อง	
7. โทรศัพท์ / โทรศัพท์มือถือ	เครื่อง	
8. โทรทัศน์	เครื่อง	
9. วีดีโอ	เครื่อง	
10. วิทยุ / วิทยุเทป / แอมป์ / ไฟฟ้า	เครื่อง	
11. พัดลม	เครื่อง	
12. ตู้เย็น	ตู้	
13. เตาแก๊ส	เตา	
14. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	เครื่อง	
15. เตารีดไฟฟ้า	เครื่อง	
16. จักรเย็บผ้า	คัน	
17. เครื่องทอผ้า	เครื่อง	
18. เครื่องซักผ้า	เครื่อง	
19. จักรยาน 2 ล้อ	คัน	
20. จักรยานยนต์ (มอเตอร์ไซค์)	คัน	
21. รถยนต์บรรทุก (ปิ๊กอัพ)	คัน	
22. รถยนต์เก๋ง	คัน	
23. รถไถเดินตาม	คัน	
24. เครื่องพ่นยาฆ่าแมลง	เครื่อง	
25. เครื่องจักร/เครื่องกลที่ใช้ในการเกษตรอื่น	เครื่อง	
26. มุ้ง	หลัง	
27. ผ้าห่ม	ผืน	
28. เครื่องประดับของมีค่า	ชิ้น	
29. คอมพิวเตอร์	เครื่อง	
30. จานดาวเทียม	อัน	
31. อื่น ๆ (ระบุ)...		
รวมมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด (บาท)		

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตอนที่ 3 สภาพทางสังคม สุขอนามัย ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อม

1. หากสมาชิกในครัวเรือนเกิดเจ็บป่วย ท่านมีวิธีการรักษาอย่างไร (ให้กรอกหมายเลข 1 - 3 เรียงตามลำดับ)

☐ 1. หาสมุนไพรทานเอง ☐ 2. ซื้อยาทานเอง ☐ 3. รักษาโดยหมอพื้นบ้าน
☐ 4. รักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน ☐ 5. อื่น ๆ ....

2. สถานบริการที่สมาชิกในครัวเรือนนิยมไปใช้บริการเมื่อเกิดเจ็บป่วย (ให้กรอกหมายเลข 1 - 3 เรียงตามลำดับ)

☐ 1. สถานีอนามัย ☐ 2. โรงพยาบาลของรัฐ ☐ 3. โรงพยาบาลของเอกชน
☐ 4. คลินิก ☐ 5. หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของราชการ ☐ 6. อื่น ๆ ....

3. ครัวเรือนของท่านใช้น้ำอุปโภคจากแหล่งใด<u>เป็นส่วนใหญ่ และพอเพียงหรือไม่</u> ☐ 1.พอ ☑ 2.ไม่พอ

☐ 1. แม่น้ำลำธาร ลำห้วย ☐ 2. น้ำประปาภูเขา ☐ 3. บ่อน้ำตื้น หรือบ่อบาดาล ☐ 4. น้ำฝน

4. วิธีนำน้ำมาอุปโภคมาใช้ในหมู่บ้าน

☐ 1. ใช้ ณ แหล่งน้ำ ☐ 2. ตักจากแหล่งน้ำมาใช้ในหมู่บ้าน ☐ 3. ตักจากบ่อพักน้ำของหมู่บ้าน
☐ 4. เดินท่อจากแหล่งน้ำถึงหมู่บ้าน ☐ 5. อื่น ๆ ....

5. ครัวเรือนของท่านใช้น้ำบริโภคจากแหล่งใด<u>เป็นส่วนใหญ่และพอเพียงหรือไม่</u> ☑ 1.พอ ☐ 2.ไม่พอ

☐ 1. แม่น้ำลำธาร ลำห้วย ☐ 2. น้ำประปาภูเขา ☐ 3. บ่อน้ำตื้น หรือบ่อบาดาล ☐ 4. น้ำฝน
☐ 5. ซื้อจากร้านค้า ราคาขวดละ.........บาท ☐ 6. ซื้อจากโรงงานน้ำดื่มมาส่งที่บ้าน ราคาขวดละ / ถังละ..........บาท

6. ครัวเรือนของท่านดื่มน้ำโดยผ่านวิธีการอย่างไร

☐ 1. ต้ม ☐ 2. กรอง ☑ 3. แกว่งสารส้ม
☐ 4. ใส่คลอรีน ☐ 5. ไม่ผ่านวิธีการใด ☑ 6. ซื้อจากร้านค้า/โรงงาน ☐ 7.อื่นๆ.............

7. ครัวเรือนของท่านใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากแหล่งใด

☐ 1. รูบนมีน้ำใช้ตลอดปี ☐ 2. รูล่างมีน้ำใช้ตลอดปี ☐ 3.สระน้ำส่วนตัว ☐ 4. สระน้ำสาธารณะ ☐ 5.อื่นๆ

8. อาหารประเภทผักที่นำมาประกอบอาหารมาจากที่ใด (เลือกตอบได้หลายข้อ)

☐ 1. ปลูกเองในสวนครัว ☐ 2. เก็บมาจากบริเวณรอบ ๆ หมู่บ้าน ☐ 3. ซื้อจากพ่อค้าเร่
☐ 4. ซื้อในเมืองพื้นราบ ☑ 5. ซื้อจากร้านค้าหรือตลาดประจำหมู่บ้าน ☐ 6. ซื้อจากเพื่อนบ้าน ☐ 7. อื่น ๆ

9. อาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่นำมาประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน มาจากไหน (เลือกตอบได้หลายข้อ)

☐ 1. เลี้ยงเอง ☐ 2. ไปจับ/หามาจากบริเวณรอบ ๆ หมู่บ้าน ☐ 3. ซื้อจากพ่อค้าเร่
☐ 4. ซื้อในเมืองพื้นราบ ☐ 5. ซื้อจากร้านค้าหรือตลาดประจำหมู่บ้าน ☐ 6. ซื้อจากเพื่อนบ้าน ☐ 7. อื่น ๆ

10. ในรอบปีสำรวจที่ผ่านมา สมาชิกในครัวเรือนของท่านได้รับเงินทุนช่วยเหลืออะไรแล้วบ้าง

☐ 1. ไม่ได้รับ
☐ 2. ได้รับเบี้ยยังชีพ หรือเงินช่วยผู้ติดเชื้อเอดส์ จำนวน...........คน รวมเป็นเงิน. ....บาท จาก.........................
☐ 3. ได้รับเบี้ยยังชีพ หรือเงินช่วยเหลือผู้สูงอายุ จำนวน...........คน รวมเป็นเงิน. ....บาท จาก.........................
☐ 4. ได้รับเงินหรือกองทุนช่วยเหลืออื่น ๆ จำนวน...........คน รวมเป็นเงิน. ....บาท จาก.........................

11. ครัวเรือนท่านเคยทำนาขั้นบันไดหรือไม่

☐ 1. เคย ☐ 2. ไม่เคย ☐ 3.อื่นๆ

12. ครัวเรือนท่านเคยขุดนาขั้นบันไดหรือไม่

☐ 1. เคยขุด ☐ 2. ไม่เคยขุด ☐ 3.อื่นๆ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

13. ในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ใช้เชื้อเพลิงใดในการประกอบการหุงต้ม (ให้กรอกหมายเลข 1—3 เรียงตามลำดับเฉพาะที่ใช้จริง)

☐ 1. ฟืน ☐ 2. แก๊ส ☐ 3. ไฟฟ้า
☐ 4. ถ่าน ☐ 5. ไม่ประกอบอาหาร ☐ 6. ไม่ทราบ
☐ 7. อื่น ๆ ระบุ...

14. หากครัวเรือนท่านใช้ฟืนในการประกอบการหุงต้ม ให้ตอบข้อ 12.1-12.4

14.1 วิธีการเก็บไม้ที่ใช้เป็นฟืน (ให้กรอกหมายเลข 1—3 เรียงตามลำดับ เฉพาะที่ใช้จริง)

☐ 1. ลิดกิ่งไม้ในป่า ☐ 2. ลิดกิ่งไม้ในสวนของตนเอง ☐ 3. ใช้จากต้นไม้ที่ตายแล้ว
☐ 4. ตัดต้นไม้ในป่า (ต้นที่ยังไม่ตาย) ☐ 5. อื่น ๆ...

14.2 วิธีการสะสมฟืน (ให้กรอกหมายเลข 1—3 เรียงตามลำดับ เฉพาะที่ใช้จริง)

☐ 1. ตัดและขนมาเก็บที่บ้านทันที ☐ 2. ตัดและตากทิ้งไว้แล้วจึงขนมาเก็บ ☐ 3. อื่น ๆ.........................

14.3 ความถี่ในการจัดเก็บ

☐ 1. ทยอยเก็บเรื่อง ๆ ตลอดปี ☐ 2. ระดมเก็บเป็นช่วงเวลาปีละครั้ง ☐ 3. อื่น ๆ

14.4 ปริมาณการใช้ฟืนต่อวัน **จำนวน.........................ท่อนต่อวัน**

15. สมาชิกในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ ทราบโครงการปิดทองหลังพระหรือไม่

☐ 1. ไม่ทราบเลย ☐ 2. ทราบเล็กน้อย ☐ 3. ทราบปานกลาง ☐ 4. ทราบดี ☐ 5. อื่นๆ...............

16. สมาชิกในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ เคยมาเที่ยวโครงการพัฒนาดอยตุง (พระตำหนักดอยตุง)

☐ 1. เคยมาเที่ยว เพราะ...................... ☐ 2. ไม่เคยมาเที่ยวเพราะ....................... ☐ 3. อื่นๆ.......................

17. สมาชิกในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ พึงพอใจที่มีโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยวิธีการปลูกป่าหรือไม่

☐ 1. ไม่พอใจเนื่องจาก..
☐ 2. เฉยๆ เนื่องจาก..
☐ 3. พึงพอใจเนื่องจาก..

18. ท่านมีความคิดเห็น / ความต้องการอะไร ที่จะให้หมู่บ้านของท่านมีการพัฒนาที่ดีขึ้น มีความเจริญขึ้น

....
....
....
....

19. สภาพหนี้สินในครัวเรือน

☐ กู้จากโครงการแก้ไขความยากจน(กข.คจ.)	จำนวน.....................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)...............ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี
☐ กู้จากกองทุนหมู่บ้าน/กองทุนเงินล้าน	จำนวน.....................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)...............ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี
☐ กู้จากธนาคาร / ธกส.	จำนวน.....................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)...............ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี
☐ กู้จากสหกรณ์การเกษตร	จำนวน.....................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)...............ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี
☐ กู้จากสหกรณ์ออมทรัพย์	จำนวน.....................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)...............ใช้เงินคืนภายใน., ...ปี
☐ อื่นๆ	จำนวน.....................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)...............ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ภาคผนวก ๘

แบบสำรวจสภาพเศรษฐกิจ-สังคม (อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่)

แบบสำรวจสภาพเศรษฐกิจ — สังคม

ของประชากรหมู่บ้านเป้าหมายในเขต บ้าน.........อมแรด...................หมู่ที่ ....8.............

ตำบล.........บ้านทับ............... อำเภอ..............แม่แจ่ม....................... จังหวัดเชียงใหม่

สำรวจข้อมูลระหว่างวันที่ เดือน พ.ศ.

เฉพาะเจ้าหน้าที่สำนักงาน

□□ □□□/□

ชื่อคุ้มบ้าน......................................ชื่อหมู่บ้าน...

หลังคาเรือนที่.........บ้านเลขที่..................หมู่ที่..........ตำบล...............................

อำเภอ .... จังหวัดเชียงใหม่

รหัสประจำบ้าน...

ชื่อเจ้าบ้าน..

หมายเลขโทรศัพท์ประจำบ้าน/โทรศัพท์มือถือ ....

จำนวนครอบครัว.............................ครอบครัว □

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน................คน แยกเป็น □□

เด็กชาย.............คน เด็กหญิง.............คน ชาย............คน หญิง............คน □□□□

(เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ณ วันสำรวจข้อมูล)

ลายมือชื่อผู้ให้ข้อมูล.. □□

วัน/เดือน/ปี ที่สำรวจ........../...................../2554

เริ่มสำรวจเวลา....................น. เสร็จเวลา....................น.

ชื่อผู้สำรวจ 1……………..…………………………..

2……………..…………………………..

ลายมือชื่อผู้ตรวจสอบ..

วันที่........./............./2554

ลายมือชื่อผู้บันทึกข้อมูล..

วันที่........./............./2554

บันทึก ....
....
....
....
....
....
....
....
....

ตอนที่ 1 สภาพทางครัวเรือน

1.1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพครัวเรือน

1. ท่านและสมาชิกในครัวเรือนมีบ้านอยู่ในเขตปกครองบ้านปาง หรือไม่ (เลือกตอบได้หลายข้อ)

1. ไม่มี
2. มี และอาศัยอยู่ จำนวน................หลัง
3. มี แต่ไม่ได้อาศัยอยู่ จำนวน................หลัง
4. มี และให้คนอื่นเช่า จำนวน................หลัง

2. ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้หรือไม่

1. ไม่มี
2. มี และมีหม้อมิเตอร์เอง
3. มี แต่มีการต่อพ่วงจากหลังคาเรือนอื่น

3. ประเภทของวัสดุที่ใช้ปลูกสร้างบ้าน ที่อยู่อาศัยอยู่ในประเภทใด

1. ปูน
2. ปูนกับไม้
3. ไม้ / ไม้เทียม
4. วัสดุไม่ถาวร

4. ประเภทของวัสดุที่มุงหลังคา

1. หญ้าคา
2. สังกะสี
3. กระเบื้อง

5. ลักษณะของบ้าน จัดอยู่ในลักษณะ

1. บ้านชั้นเดียวติดพื้น
2. บ้านชั้นเดียวยกพื้น
3. บ้านชั้นครึ่ง
4. บ้านสองชั้น
5. ห้องแถว/เรือนแถว
6. ตึกแถว
7. อื่น ๆ ....

6. มูลค่าของตัวบ้านในปัจจุบันที่<u>อยู่อาศัย</u> คิดเป็นมูลค่าเท่าใด

1. กรณีเป็นบ้านของผู้อื่น มีมูลค่าบ้าน ....บาท
2. ต่ำกว่า 10,000 บาท
3. ระหว่าง 10,000 - 30,000 บาท
4. ระหว่าง 30,001 - 100,000 บาท
5. เกิน 100,000 บาท ขึ้นไป

7. ในครัวเรือนของท่านมีการใช้ส้วมอย่างไร (เลือกตอบได้หลายข้อ)

1. ส้วมหลุม	มี	ไม่มี	มีแต่ไม่ได้ใช้ เพราะ..
2. ส้วมซึม (ราดน้ำ)	มี	ไม่มี	มีแต่ไม่ได้ใช้เพราะ..
3. ส้วมชักโครก	มี	ไม่มี	มีแต่ไม่ได้ใช้เพราะ..
4. ไม่มีส้วม	ใช้ร่วมกับเพื่อนบ้าน		เข้าป่า

ตอนที่ 2 สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 พื้นที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเขตปกครองบ้านปาง จำนวน..................แปลง พื้นที่...........ไร่.............งาน..............ตารางวา

☐ 1. เป็นของตนเอง ☐ 2. เช่า หรืออาศัยคนอื่น จาก (นาย,นาง,น.ส.) ชื่อ..

☐ 3. มีพื้นที่อยู่อาศัยนอกเขตปกครองบ้านปาง

☐ 1. ไม่มี ☐ 2. มี จำนวน................แปลง พื้นที่.............ไร่...........งาน...............ตารางวา

2.2 พื้นที่ทำกิน 1. มีในเขตปกครองบ้านปาง จำนวน................แปลง พื้นที่.............ไร่...........งาน...............ตารางวา

2. มีอยู่นอกเขตปกครองบ้านปาง จำนวน................แปลง พื้นที่.............ไร่...........งาน...............ตารางวา

2.3 การทำการเกษตรในครัวเรือน (หากไม่มีข้ามไปทำข้อถัดไป)

1. มีพื้นที่ทำกินในเขตเป้าหมายปกครองบ้านปาง **(กรณีปลูกพืชหลายชนิดในแปลงเดียวกันให้ถือตามจำนวนพื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชแต่ละชนิด)**

1. พื้นที่นา ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
2. พื้นที่ไร่ข้าว ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
3. พื้นที่ไร่ข้าวโพด ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
4. พื้นที่สวนลำไย ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
5. พื้นที่สวนมะม่วง ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
6. พื้นที่สวนลิ้นจี่ ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
7. พื้นที่สวนไผ่ตง ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
8. พื้นที่สวนส้ม ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
9. พื้นที่สวนกะหล่ำปลี........ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
10. พื้นที่สวนกระเทียม........ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
11. อื่นๆ ระบุ ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.

รวมมีรายได้ทั้งหมด..บาท

2. มีพื้นที่ทำกินนอกเขตปกครองบ้านปาง

1. พื้นที่นา ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
2. พื้นที่ไร่ข้าว ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
3. พื้นที่ไร่ข้าวโพด ....ไร่..........งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..........บาท/ถัง ขาย..........ถัง บริโภค..........ถัง
4. พื้นที่สวนลำไย ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
5. พื้นที่สวนมะม่วง ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
6. พื้นที่สวนลิ้นจี่ ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
7. พื้นที่สวนไผ่ตง ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
8. พื้นที่สวนส้ม ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
9. พื้นที่สวนกะหล่ำปลี........ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
10. พื้นที่สวนกระเทียม........ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.
11. อื่นๆ ระบุ ....ไร่.........งาน ได้ผลผลิต..........ก.ก.ต่อปี ราคา.........บาท/ก.ก. ขาย........ก.ก. บริโภค.........ก.ก.

รวมมีรายได้ทั้งหมด..บาท

3. <u>ค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรกรรมในเขตปกครอง / นอกเขตปกครองบ้านปาง</u>

- ค่าพันธุ์พืชเฉพาะที่มีในรอบปี ....บาท - ค่าเช่าที่, อุปกรณ์เกษตร ....บาท
- ค่าแรงงาน ....บาท - ค่าขนส่ง ....บาท
- ค่าปุ๋ย, ยาฆ่าแมลง ....บาท - ค่าอื่นๆ ....บาท

รวมมีรายได้ทั้งหมด...บาท

2.4 ในครัวเรือนของท่านมีการทำหัตถกรรมในครัวเรือนหรือไม่

รายละเอียดของการทำหัตถกรรมในรอบปีที่ผ่านมา (ระหว่างวันที่ เดือน พ.ศ.)

1. ได้ทำ......................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน.............................บาท ขายได้เป็นเงิน.............................บาท
2. ได้ทำ......................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน.............................บาท ขายได้เป็นเงิน.............................บาท
3. ได้ทำ......................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน.............................บาท ขายได้เป็นเงิน.............................บาท
4. ได้ทำ......................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน.............................บาท ขายได้เป็นเงิน.............................บาท
5. ได้ทำ......................................มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน.............................บาท ขายได้เป็นเงิน.............................บาท

รวมค่าใช้จ่ายเป็นเงิน...............................บาท รวมขายได้เป็นเงิน.................................บาท

2.5 ในครัวเรือนของท่านมีการค้าขายในลักษณะที่ซื้อมาขายไปหรือไม่ ☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี

ประเภทการค้าขาย	สถานที่ขาย	จำนวนที่ขาย	รายได้ต่อเดือน (บาท)	ต้นทุนต่อเดือน (บาท)	กำไรต่อเดือน (บาท)	กำไรสุทธิต่อปี (บาท)
1.						
2.						
3.						

2.6 ในครัวเรือนของท่านมีการเลี้ยง*<u>สัตว์เศรษฐกิจที่สร้างรายได้</u>*หรือไม่ ☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี

1. ได้เลี้ยง.................จำนวน............ตัว ได้ขายไป............ตัว ขายได้เป็นเงิน............บาท ปัจจุบันเหลือ............ตัว
2. ได้เลี้ยง.................จำนวน............ตัว ได้ขายไป............ตัว ขายได้เป็นเงิน............บาท ปัจจุบันเหลือ............ตัว
3. ได้เลี้ยง.................จำนวน............ตัว ได้ขายไป............ตัว ขายได้เป็นเงิน............บาท ปัจจุบันเหลือ............ตัว
4. ได้เลี้ยง.................จำนวน............ตัว ได้ขายไป............ตัว ขายได้เป็นเงิน............บาท ปัจจุบันเหลือ............ตัว
5. ได้เลี้ยง.................จำนวน............ตัว ได้ขายไป............ตัว ขายได้เป็นเงิน............บาท ปัจจุบันเหลือ............ตัว

รวมรายได้จากการขายทั้งหมดเป็นเงิน.....................................บาท

มีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสัตว์ <u>ที่จ่ายไปในรอบปีสำรวจ</u>

- ค่าซื้อพันธุ์สัตว์ในรอบปีสำรวจ ....บาท
- ค่าซื้ออาหารสัตว์ ....บาท
- ค่าซื้อยาเวชภัณฑ์ ....บาท
- อื่นๆ ....บาท

รวมค่าใช้จ่ายเป็นเงิน..บาท

2.7 สภาพทางประชากร อาชีพและรายได้ในครัวเรือน

1 รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือน (ให้นำหมายเลขที่เลือกตอบใส่ลงในช่อง ☐) หากมีคำตอบอื่นให้ระบุ

บุคคลที่	ชื่อ—นามสกุล เลขประจำตัว	ครอบครัวที่	อายุ (ปี)	ความสัมพันธ์กับเจ้าบ้าน ให้ระบุ : 1.เจ้าบ้าน 2.หน.ครอบครัว 3.สามี/ภรรยา 4.บุตร 5.บิดา/ มารดา 6.พี่,น้อง 7.หลาน 8.เขย/สะใภ้ 9.ผู้อาศัย 99.อื่น ๆ	ทะเบียนราษฎร์ ให้ระบุ : 1.ทร.14 2.ทร.14/ ต่างด้าว 3.ทร.13/จ.2 4.ทร.13 5.ทบน.จ.2 6.ที่สูง(ฟ้า) 7.บุคคลในบ้าน 9.ที่สูง (เขียว) 0.ไม่มีบัตรใดๆ	สถานภาพสมรส ให้ระบุ : 1.โสด 2.สมรส 3.ม่าย 4.หย่า 5.แยกกันอยู่ 6.สมรส แต่ไม่ได้จดทะเบียน	ประเภทประกันสุขภาพ ให้ระบุ : 1. ประกันสังคม 2. บัตรทอง 3. สวัสดิการข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ 4.ประสุขภาพ / ประกันชีวิตเอกชน 98.ไม่ทราบ	ศาสนา/ความเชื่อ ให้ระบุ : 1.พุทธ 2.คริสต์(โป) 3.คริสต์(คา) 4.อิสลาม 5.ผี(บรรพ) 9.อื่น ๆ(ระบุ)	สถานภาพทางการศึกษา ให้ระบุ 1. ยังไม่ถึงวัยศึกษาอายุ (อายุต่ำกว่า 5 ปี) 2. กำลังศึกษาอยู่ 3. จบการศึกษา 4. ไม่มีการศึกษา 98. ไม่ทราบ	การศึกษา ให้ระบุ ระดับการศึกษาหรือชั้นเรียนสูงสุดที่เรียน
	นางละเอียด นามละออ	2	48	1	1	2	2	2	4	-
กรุณา ◯ เฉพาะผู้ที่มาให้ข้อมูล ในช่องบุคคลที่ด้วย										

การใช้ภาษาไทย <u>ให้ระบุ</u> 1. ได้ 2.ไม่ได้				ประเภทบุคคลที่ไม่เป็นกำลังแรงงาน	การมีงานทำ	ระยะเวลาที่ทำงาน	อาชีพและรายได้ในปีที่ผ่านมา					
							อาชีพหลักและอาชีพรอง	ที่ตั้งสถานที่ทำงาน	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)
กรณี อายุ ≤ 5 ปี หรือพิการ ให้ระบุ 97		กรณี อายุ ≤ 7 ปี หรือพิการ ให้ระบุ 97		<u>ให้ระบุ :</u> 01 ยังไม่ถึงวัยศึกษา 02 นักเรียน/ นักศึกษา 03 ทำงานบ้าน(แม่/พ่อบ้าน) 04 ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ,เอกชน 05 มีรายได้จากเงินลงทุน/ค่าเช่า/บำเหน็จ/บำนาญ 06 ผู้สูงอายุ,เกษียณอายุ(อายุ>60 ปี) 07 พิการ 08 เจ็บป่วย/เจ็บป่วยเรื้อรัง 09นักบวช/นักสอนศาสนา 10 จำคุก 11.ตาย 99.อื่นๆ	<u>ให้ระบุ :</u> 1 ทำงาน 2 ว่างงาน	<u>ให้ระบุ :</u> 01ต่อเนื่องทั้งปี 02มากกว่า 6 เดือน 03น้อยกว่า 6 เดือน	<u>ให้กรอก</u> อาชีพหลักและอาชีพรอง		รับจ้างวันละหรือเดือนละ (บาท)	เฉลี่ยทำงานเดือนละกี่วัน (บาท)	เฉลี่ยทำงานปีละกี่เดือน (บาท)	รายได้ต่อปี (บาท) (ก)x(ข)x(ค)=(ง) หรือ (ก)x (ค)=(ง)
ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน									
1	1	2	2									
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						
				☐	☐	☐						

2.8 สรุปรายจ่ายในรอบปีที่ผ่านมาของครัวเรือน	
ประเภทค่าใช้จ่าย	**จำนวนเงิน (บาท)**
1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	
1.1 ค่าข้าวสาร และอื่นๆ ที่ซื้อมาประกอบทำอาหารแต่มื้อ	
1.2 ค่าสุรา บุหรี่และสิ่งทำลายสุขภาพ	
1.3 ค่าเครื่องแต่งกาย และของใช้ส่วนตัว	
1.4 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน	
1.5 ค่าตรวจ รักษาพยาบาล และค่ายา	
1.6 ค่าพาหนะ/ การเดินทาง/ การสื่อสาร	
1.7 ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา	
1.8 ค่าใช้จ่ายด้านพิธีกรรม	
1.9 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	
2. ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคและบริโภค 2.1 ค่าภาษี เช่น ค่าภาษีเงินได้ส่วนบุคคล ที่ดิน โรงเรือน อื่นๆ	
3. ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ 3.1 เงินลงทุนด้านการปลูกพืช	
3.2 เงินลงทุนด้านการเลี้ยงสัตว์	
3.3 เงินลงทุนด้านหัตถกรรม	
4. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด อื่นๆ	
รวมรายจ่ายในรอบปีทั้งหมด (บาท)	

2.9 สรุปรายได้ในรอบปีที่ผ่านมาของครัวเรือน

ประเภทรายได้	รายได้ ปีที่ผ่านมา (บาท)
1. รายได้จากการเกษตรกรรม	
1.1 เกษตรกรรมในเขตปกครองบ้านปาง	
1.2 เกษตรกรรมนอกเขตปกครองบ้านปาง	
1.3 เลี้ยงสัตว์ในเขตปกครองบ้านปาง	
1.4 เลี้ยงสัตว์นอกเขตปกครองบ้านปาง	
2. รายได้จากการรับจ้าง	
2.1 รับจ้างในเขตปกครองบ้านปาง	
2.2 รับจ้างนอกเขตปกครองบ้านปาง	
2.3 ส่งมาจากนอกพื้นที่	
2.4 รับราชการ	
3. รายได้จากการค้าขาย	
3.1 ค้าขายในพื้นที่ (กำไรสุทธิ)	
3.2 ค้าขายนอกพื้นที่ (กำไรสุทธิ)	
3.3 เก็บของป่า	
4. รายได้จากการทำธุรกิจส่วนตัว/ตัวแทน	
5. รายได้จากหัตถกรรม,อุตสาหกรรม	
5.1 หัตถกรรม,อุตสาหกรรมในพื้นที่	
5.2 หัตถกรรม,อุตสาหกรรมนอกพื้นที่	
6. รายได้จากเงินให้กู้,ค่าเช่า,ดอกเบี้ยเงินฝาก	
6.1 เงินให้กู้	
6.2 ค่าเช่า	
6.3 ดอกเบี้ยเงินฝาก	
7. รายได้อื่นๆ	
7.1 ขายทรัพย์สิน (เช่น ขายมอเตอร์ไซด์, ขายที่ดิน ฯลฯ)	
7.2 อื่นๆ	
รวมรายได้ทั้งหมด (บาท)	

2.10 ปัจจุบันในครัวเรือนของท่านมีทรัพย์สินมีค่าอะไรบ้าง
(ช่องมูลค่าปัจจุบัน ให้คิดตามมูลค่าการซื้อขายในปัจจุบัน)

รายการ ทรัพย์สินที่มีอยู่ปัจจุบัน	จำนวน	มูลค่าปัจจุบัน (บาท)
1. ที่ดินอยู่นอกเขต คพต.	แปลง	
2. สัตว์เลี้ยง		
3. บ้านอยู่อาศัย (ทั้งในและนอกเขตปลูกป่า)	หลัง	
4. บ้านให้ผู้อื่นเช่า (ทั้งในและนอกเขตปลูกป่า)	หลัง	
5. ยุ้งฉาง	หลัง	
6. เครื่องปรับอากาศ	เครื่อง	
7. โทรศัพท์ / โทรศัพท์มือถือ	เครื่อง	
8. โทรทัศน์	เครื่อง	
9. วีดีโอ	เครื่อง	
10. วิทยุ / วิทยุเทป / แอมพริไฟฟ์	เครื่อง	
11. พัดลม	เครื่อง	
12. ตู้เย็น	ตู้	
13. เตาแก๊ส	เตา	
14. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	เครื่อง	
15. เตารีดไฟฟ้า	เครื่อง	
16. จักรเย็บผ้า	คัน	
17. เครื่องทอผ้า	เครื่อง	
18. เครื่องซักผ้า	เครื่อง	
19. จักรยาน 2 ล้อ	คัน	
20. จักรยานยนต์ (มอเตอร์ไซด์)	คัน	
21. รถยนต์บรรทุก (ปิ๊กอัพ)	คัน	
22. รถยนต์เก๋ง	คัน	
23. รถไถเดินตาม	คัน	
24. เครื่องพ่นยาฆ่าแมลง	เครื่อง	
25. เครื่องจักร/เครื่องกลที่ใช้ในการเกษตรอื่น	เครื่อง	
26. มุ้ง	หลัง	
27. ผ้าห่ม	ผืน	
28. เครื่องประดับของมีค่า	ชิ้น	
29. คอมพิวเตอร์	เครื่อง	
30. จานดาวเทียม	อัน	
31. อื่น ๆ (ระบุ)...		
รวมมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด (บาท)		

ตอนที่ 3 สภาพทางสังคม สุขอนามัย ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อม

1. หากสมาชิกในครัวเรือนเกิดเจ็บป่วย ท่านมีวิธีการรักษาอย่างไร (ให้กรอกหมายเลข 1 - 3 เรียงตามลำดับ)

☐ 1. หาสมุนไพรทานเอง ☐ 2. ซื้อยาทานเอง ☐ 3. รักษาโดยหมอพื้นบ้าน
☐ 4. รักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน ☐ 5. อื่น ๆ ....

2. สถานบริการที่สมาชิกในครัวเรือนนิยมไปใช้บริการเมื่อเกิดเจ็บป่วย (ให้กรอกหมายเลข 1 - 3 เรียงตามลำดับ)

☐ 1. สถานีอนามัย ☐ 2. โรงพยาบาลของรัฐ ☐ 3. โรงพยาบาลของเอกชน
☐ 4. คลินิก ☐ 5. หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของราชการ ☐ 6. อื่น ๆ ....

3. ครัวเรือนของท่านใช้น้ำอุปโภคจากแหล่งใด<u>เป็นส่วนใหญ่ และพอเพียงหรือไม่</u> ☐ 1.พอ ☐ 2.ไม่พอ

☐ 1. แม่น้ำลำธาร ลำห้วย ☐ 2. น้ำประปาภูเขา ☐ 3. บ่อน้ำตื้น หรือบ่อบาดาล ☐ 4. น้ำฝน

4. วิธีนำน้ำมาอุปโภคมาใช้ในหมู่บ้าน

☐ 1. ใช้ ณ แหล่งน้ำ ☐ 2. ตักจากแหล่งน้ำมาใช้ในหมู่บ้าน ☐ 3. ตักจากบ่อพักน้ำของหมู่บ้าน
☐ 4. เดินท่อจากแหล่งน้ำถึงหมู่บ้าน ☐ 5. อื่น ๆ ....

5. ครัวเรือนของท่านใช้น้ำบริโภคจากแหล่งใด<u>เป็นส่วนใหญ่และพอเพียงหรือไม่</u> ☐ 1.พอ ☐ 2.ไม่พอ

☐ 1. แม่น้ำลำธาร ลำห้วย ☐ 2. น้ำประปาภูเขา ☐ 3. บ่อน้ำตื้น หรือบ่อบาดาล ☐ 4. น้ำฝน
☐ 5. ซื้อจากร้านค้า ราคาขวดละ.........บาท ☐ 6. ซื้อจากโรงงานน้ำดื่ม/มาส่งที่บ้าน ราคาขวดละ / ถังละ.........บาท

6. ครัวเรือนของท่านดื่มน้ำโดยผ่านวิธีการอย่างไร

☐ 1. ต้ม ☐ 2. กรอง ☐ 3. แกว่งสารส้ม
☐ 4. ใส่คลอรีน ☐ 5. ไม่ผ่านวิธีการใด ☐ 6. ซื้อจากร้านค้า/โรงงาน ☐ 7.อื่นๆ............

7. ครัวเรือนของท่านใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากแหล่งใด

☐ 1. รูบนมีน้ำใช้ตลอดปี ☐ 2. รูล่างมีน้ำใช้ตลอดปี ☐ 3.สระน้ำส่วนตัว ☐ 4. สระน้ำสาธารณะ ☐ 5.อื่นๆ

8. อาหารประเภทผักที่นำมาประกอบอาหารมาจากที่ใด (เลือกตอบได้หลายข้อ)

☐ 1. ปลูกเองในสวนครัว ☐ 2. เก็บมาจากบริเวณรอบ ๆ หมู่บ้าน ☐ 3. ซื้อจากพ่อค้าเร่
☐ 4. ซื้อในเมืองพื้นราบ ☐ 5. ซื้อจากร้านค้าหรือตลาดประจำหมู่บ้าน ☐ 6. ซื้อจากเพื่อนบ้าน ☐ 7. อื่น ๆ

9. อาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่นำมาประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน มาจากไหน (เลือกตอบได้หลายข้อ)

☐ 1. เลี้ยงเอง ☐ 2.ไปจับ/หามาจากบริเวณรอบ ๆ หมู่บ้าน ☐ 3. ซื้อจากพ่อค้าเร่
☐ 4. ซื้อในเมืองพื้นราบ ☐ 5. ซื้อจากร้านค้าหรือตลาดประจำหมู่บ้าน ☐ 6. ซื้อจากเพื่อนบ้าน ☐ 7. อื่น ๆ

10. ในรอบปีสำรวจที่ผ่านมา สมาชิกในครัวเรือนของท่านได้รับเงินทุนช่วยเหลืออะไรแล้วบ้าง

☐ 1. ไม่ได้รับ
☐ 2. ได้รับเบี้ยยังชีพ หรือเงินช่วยผู้ติดเชื้อเอดส์ จำนวน...........คน รวมเป็นเงิน. ....บาท จาก.........................
☐ 3. ได้รับเบี้ยยังชีพ หรือเงินช่วยเหลือผู้สูงอายุ จำนวน...........คน รวมเป็นเงิน. ....บาท จาก.........................
☐ 4. ได้รับเงินหรือกองทุนช่วยเหลืออื่น ๆ จำนวน...........คน รวมเป็นเงิน. ....บาท จาก.........................

11. ครัวเรือนท่านเคยทำนาขั้นบันไดหรือไม่

☐ 1. เคย ☐ 2.ไม่เคย ☐ 3.อื่นๆ

12. ครัวเรือนท่านเคยขุดนาขั้นบันไดหรือไม่

☐ 1. เคยขุด ☐ 2.ไม่เคยขุด ☐ 3.อื่นๆ

13. ในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ใช้เชื้อเพลิงใดในการประกอบการหุงต้ม (ให้กรอกหมายเลข 1—3 เรียงตามลำดับเฉพาะที่ใช้จริง)

☐ 1. ฟืน ☐ 2. แก๊ส ☐ 3. ไฟฟ้า
☐ 4. ถ่าน ☐ 5. ไม่ประกอบอาหาร ☐ 6. ไม่ทราบ
☐ 7. อื่น ๆ ระบุ..

14. หากครัวเรือนท่านใช้ฟืนในการประกอบการหุงต้ม ให้ตอบข้อ 12.1-12.4

14.1 วิธีการเก็บไม้ที่ใช้เป็นฟืน (ให้กรอกหมายเลข 1— 3 เรียงตามลำดับ เฉพาะที่ใช้จริง)

☐ 1. ลิดกิ่งไม้ในป่า ☐ 2. ลิดกิ่งไม้ในสวนของตนเอง ☐ 3. ใช้จากต้นไม้ที่ตายแล้ว
☐ 4. ตัดต้นไม้ในป่า (ต้นที่ยังไม่ตาย) ☐ 5. อื่น ๆ...

14.2 วิธีการสะสมฟืน (ให้กรอกหมายเลข 1— 3 เรียงตามลำดับ เฉพาะที่ใช้จริง)

☐ 1. ตัดและขนมาเก็บที่บ้านทันที ☐ 2. ตัดและตากทิ้งไว้แล้วจึงขนมาเก็บ ☐ 3. อื่น ๆ.................................

14.3 ความถี่ในการจัดเก็บ

☐ 1. ทยอยเก็บเรื่อง ๆ ตลอดปี ☐ 2. ระดมเก็บเป็นช่วงเวลาปีละครั้ง ☐ 3. อื่น ๆ

14.4 ปริมาณการใช้ฟืนต่อวัน จำนวน.................................ท่อนต่อวัน

15. สมาชิกในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ ทราบโครงการคุ้มบ้านพัฒนาประชาเป็นสุขหรือไม่

☐ 1. ไม่ทราบเลย ☐ 2. ทราบเล็กน้อย ☐ 3. ทราบปานกลาง ☐ 4. ทราบดี ☐ 5.อื่นๆ................

16. สมาชิกในครัวเรือนท่านส่วนใหญ่ พึงพอใจที่มีโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่

☐ 1. ไม่พอใจเนื่องจาก...
☐ 2. เฉยๆ เนื่องจาก...
☐ 3. พึงพอใจเนื่องจาก...

17. ท่านมีความคิดเห็น / ความต้องการอะไร ที่จะให้หมู่บ้านของท่านมีการพัฒนาที่ดีขึ้น มีความเจริญขึ้น

....
....
....
....

18. สภาพหนี้สินในครัวเรือน

☐ กู้จากโครงการแก้ไขความยากจน(กข.คจ.) จำนวน......................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)................ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี
☐ กู้จากกองทุนหมู่บ้าน/กองทุนเงินล้าน จำนวน......................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)................ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี
☐ กู้จากธนาคาร / ธกส. จำนวน......................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)................ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี
☐ กู้จากสหกรณ์การเกษตร จำนวน......................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)................ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี
☐ กู้จากสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน......................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)................ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี
☐ อื่นๆ จำนวน......................บาท (ปีพ.ศ.ที่กู้)................ใช้เงินคืนภายใน.. ......ปี

ภาคผนวก ๙

แบบสำรวจสภาพเศรษฐกิจ-สังคม (อ.ขุนตาล จ.เชียงราย)

แบบสำรวจสภาพเศรษฐกิจ - สังคม

ของประชากรหมู่บ้านเป้าหมายในเขตโครงการปิดทองหลังพระ ตามแนวพระราชดำริ
บ้านพญาพิภักดิ์ ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ประจำปี 2554

กำหนดสำรวจข้อมูลระหว่างวันที่.......................ถึงวันที่................. 2554

ชื่อหมู่บ้าน พญาพิภักดิ์ หลังคาเรือนที่....................

บ้านเลขที่.............หมู่ที่ 13 ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย

รหัสประจำบ้าน...

ชื่อเจ้าของบ้าน..

หมายเลขโทรศัพท์ประจำบ้าน ....

หมายเลขโทรศัพท์มือถือ..

จำนวนครอบครัว...................ครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน........................คน แยกเป็น

เด็กชาย...........คน เด็กหญิง...........คน ชาย............คน หญิง............คน

(เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ณ วันที่สำรวจข้อมูล)

จำนวนผู้ให้ข้อมูล...........คน

ลายมือชื่อผู้ให้ข้อมูล..

วันเดือนปี ที่สำรวจข้อมูล......../......................./ 2554

เริ่มสำรวจเมื่อเวลา......................น. เสร็จเวลา.....................

ชื่อผู้สำรวจ

1

เฉพาะเจ้าหน้าที่

☐☐ ☐☐☐/

☐

☐

☐☐

☐☐☐☐

☐☐

ลายมือชื่อผู้ตรวจสอบ

....

วันที่..........พฤษภาคม 2554

ลายมือชื่อผู้บันทึกข้อมูล

ตอนที่ 1 สภาพทางครัวเรือน

1.1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพครัวเรือน

1. ท่านและสมาชิกในครัวเรือนมีบ้านอยู่ในเขตพื้นที่โครงการปิดทองหลังพระ ฯ หรือไม่

☐ 1) ไม่มี จำนวน............หลัง

☐ 2) มีและอาศัยอยู่ จำนวน............หลัง

☐ 3) มีและให้คนอื่นเช่า จำนวน............หลัง

2. ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้หรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มีและมีหม้อมิเตอร์เอง ☐ 3) มีจากการต่อพ่วงจากบ้านของ.......................................

3. ประเภทของวัสดุที่ใช้ปลูกสร้างบ้าน ที่อยู่อาศัยจัดอยู่ในประเภทใด

☐ 1) ปูน ☐ 2) ปูนกับไม้ ☐ 3) ไม้ + ไม้เทียม ☐ 4) วัสดุไม่ถาวร

4. ประเภทวัสดุที่ใช้มุงหลังคา

☐ 1) หญ้าคา หญ้าแฝก ☐ 2) สังกะสี ☐ 3) กระเบื้อง ☐ 4) หลังคาไม้(ไม้เกล็ด)

5. ลักษณะของบ้าน

☐ 1) บ้านชั้นเดียวติดพื้น ☐ 2) บ้านชั้นเดียวยกพื้น ☐ 3) บ้านชั้นครึ่ง

☐ 4) บ้านสองชั้น ☐ 5) ห้องแถว / เรือนแถว ☐ 6) ตึกแถว ☐ 7) อื่น ๆ.....................

6. มูลค่าของตัวบ้านในปัจจุบันที่อยู่อาศัยในเขตโครงการปิดทองหลังพระฯ คิดเป็นมูลค่าเท่าใด

☐ 1) กรณีเป็นบ้านของผู้อื่น มีมูลค่าของบ้าน.................................บาท

☐ 2) ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 4) ระหว่าง 30,001 – 100,000 บาท

☐ 3) ระหว่าง 10,000 -30,000 บาท ☐ 5) เกิน 100,000 บาท ขึ้นไป

7. ในครัวเรือนของท่านมีการใช้ส้วมอย่างไร (เลือกตอบได้หลายข้อ)

1) ส้วมหลุม ☐ มี ☐ ไม่มี ☐ มี แต่ไม่ได้ใช้ เพราะ..

2) ส้วมซึม (ส้วมราดน้ำ ☐ มี ☐ ไม่มี ☐ มี แต่ไม่ได้ใช้ เพราะ.....................................

3) ส้วมชักโครก ☐ มี ☐ ไม่มี ☐ มี แต่ไม่ได้ใช้ เพราะ..

4) ไม่มีส้วม ☐ เข้าป่า ☐ ใช้ส้วมร่วมกับเพื่อนบ้าน

ตอนที่ 2 สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 **พื้นที่อยู่อาศัย** ปัจจุบันในเขตโครงการปิดทองหลังพระฯ จำนวน...........แปลง พื้นที่.........ไร่.........งาน............ตารางวา

☐ 1) เป็นของตนเอง ☐ 2) อาศัยอยู่กับคนอื่น ชื่อ (นาย นาง น.ส.).......................................

พื้นที่อยู่อาศัยนอกเขตโครงการปิดทองหลังพระฯ

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน ....แปลง พื้นที่.........ไร่.........งาน............ตารางวา

2.2 **พื้นที่ทำกิน**

☐ 1) มีอยู่ในเขตโครงการปิดทองหลังพระ จำนวน ....แปลง พื้นที่........ไร่........งาน.........ตารางวา

มีพื้นที่ทำกินในเขตโครงการปิดทองหลังพระฯ (กรณีปลูกพืชหลายชนิดในแปลงเดียวกันให้ถือตามจำนวนพื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชแต่ละชนิด))

1) พื้นที่นา..........ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา................บาท/ถัง ขาย.............ถัง บริโภค..........ถัง

2) พื้นที่.............ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

3) พื้นที่.............ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

4) พื้นที่.............ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

5) พื้นที่............. ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

6) พื้นที่.............ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

7) พื้นที่............. ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

8) พื้นที่............. ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

9) พื้นที่............ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

ให้ระบุว่าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับใครที่ไหน........................ **รวมมีรายได้ทั้งหมด**...............................บาท

☐ 2) มีอยู่นอกเขตโครงการปิดทองหลังพระฯ จำนวน ....แปลง พื้นที่........ไร่........งาน.........ตารางวา

1) พื้นที่นา..........ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ถังต่อปี ราคา..............บาท/ถัง ขาย.............ถัง บริโภค..........ถัง

2) พื้นที่.... ....ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

3) พื้นที่...........ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

4) พื้นที่...........ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

5) พื้นที่. ....ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

6) พื้นที่. ....ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

7) พื้นที่. ....ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

8) พื้นที่.. ....ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

9) พื้นที่.. ....ไร่.......งาน ได้ผลผลิต...........ก.ก.ต่อปี ราคา...............บาท/ก.ก. ขาย.........ก.ก. บริโภค..........ก.ก.

ให้ระบุว่าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับใครที่ไหน............................ **รวมมีรายได้ทั้งหมด**...............................บาท

3. **ค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรกรรม**

- ค่าพันธุ์พืชเฉพาะที่มีในรอบปี ....บาท
- ค่าแรงงาน ....บาท
- ค่าปุ๋ย ค่ายาแมลง........................บาท
- ค่าเช่าพื้นที่ , อุปกรณ์การเกษตร........................... บาท
- ค่าขนส่ง........................... บาท
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ........................ ....บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด .... บาท

2.3 ในครัวเรือนของท่านมีการทำหัตถกรรมในครัวเรือน หรือไม่

☐ 1) ไม่ได้ทำ ☐ 2) ทำ

รายละเอียดของการทำหัตถกรรมในรอบปีที่ผ่านมา (ระหว่าง 1 มกราคม 2553 ถึง 31 ธันวาคม 2553)

1) ....มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน........................บาท ขายได้...............................บาท

2) .... มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน........................บาท ขายได้...............................บาท

3) ....มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน........................บาท ขายได้...............................บาท

4) ....มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน........................บาท ขายได้...............................บาท

5) ....มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน........................บาท ขายได้...............................บาท

รวมค่าใช้จ่ายเป็นเงิน...............................บาท รวมขายได้เป็นเงิน ....บาท

2.4 ในครัวเรือนของท่านมีการค้าขายในลักษณะที่ซื้อมาขายไป หรือไม่ (ระหว่าง 1 มกราคม 2553 ถึง 31 ธันวาคม 2553)

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี

1) ได้ขาย.. มีต้นทุน.................บาท ขายได้เป็นเงิน..................บาท กำไรสุทธิ................บาท

2) ได้ขาย.. มีต้นทุน.................บาท ขายได้เป็นเงิน..................บาท กำไรสุทธิ................บาท

3) ได้ขาย.. มีต้นทุน.................บาท ขายได้เป็นเงิน..................บาท กำไรสุทธิ................บาท

4) ได้ขาย..มีต้นทุน.................บาท ขายได้เป็นเงิน..................บาท กำไรสุทธิ................บาท

ค) ได้ขาย.. มีต้นทุน.................บาท ขายได้เป็นเงิน..................บาท กำไรสุทธิ................บาท

รวมต้นทุนทั้งหมด....................บาท ขายได้เป็นเงินรวม................บาท รวมกำไรสุทธิจากการขายทั้งหมด..................บาท

2.5 ในครัวเรือนของท่านมีการ**เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่สร้างรายได้**หรือไม่ (ระหว่าง 1 มกราคม 2553 ถึง 31 ธันวาคม 2553)

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี

1) ได้เลี้ยง...............จำนวน............ตัว ได้ขายไป.........ตัว รายได้จากการขายไป เป็นเงิน..................บาท กำไร............บาท

2) ได้เลี้ยง...............จำนวน............ตัว ได้ขายไป.........ตัว รายได้จากการขายไป เป็นเงิน.................บาท กำไร............บาท

3) ได้เลี้ยง...............จำนวน............ตัว ได้ขายไป.........ตัว รายได้จากการขายไป เป็นเงิน..............บาท กำไร...........บาท

4) ได้เลี้ยง...............จำนวน............ตัว ได้ขายไป.........ตัว รายได้จากการขายไป เป็นเงิน.................บาทกำไร............บาท

5) ได้เลี้ยง...............จำนวน............ตัว ได้ขายไป.........ตัว รายได้จากการขายไป เป็นเงิน.................บาท กำไร............บาท

รวมรายได้ (กำไร) จากการเลี้ยงสัตว์ ที่ได้รับในรอบปีสำรวจ...........................บาท

สรุป มีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสัตว์ที่จ่ายไป ในรอบปีสำรวจ

- ค่าซื้อพันธุ์สัตว์ในรอบปีสำรวจ ....บาท
- ค่าซื้ออาหารสัตว์ ....บาท
- ค่าซื้อยาเวชภัณฑ์ ....บาท
- อื่นๆ ....บาท

รวมค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ....บาท

2.7 สภาพประชากร อาชีพและรายได้ในครัวเรือน

1. รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือน (ให้นำหมายเลขที่เลือกตอบส่งในช่อง ☐ หากมีคำตอบอื่นให้ระบุ

บุคคลที่	ชื่อ – นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน กรุณา ○ เฉพาะผู้ที่มาให้ข้อมูลด้วย	อยู่ในครอบครัวที่	อายุ (ปี)	ความสัมพันธ์กับเจ้าบ้าน ให้ระบุ 01 เจ้าบ้าน 02 หัวหน้าครอบครัว 03 สามี/ภรรยา 04 บุตร 05 บิดา,มารดา 06 พี่, น้อง 07 หลาน 08 เขย, สะใภ้ 09 ผู้อาศัย 99 อื่น ๆ	ทะเบียนราษฎร์ ให้ระบุ 0 ไม่มีบัตรใดๆ 1. ทร.14 2. ทร.14/ต่างด้าว	สถานภาพสมรส ให้ระบุ 1 โสด 2 สมรส 3 ม่าย 4 หย่า 5 แยกกันอยู่ 6 สมรสแต่ไม่ได้จดทะเบียน 98 ไม่ทราบ	ประเภทประกันสุขภาพ ให้ระบุ 0 ไม่มี 1 ประกันสังคม 2 บัตรทอง 3 สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 4 ประกันสุขภาพ/ประกันชีวิตเอกชน 98 ไม่ทราบ	ศาสนา / ความเชื่อ ให้ระบุ 1 พุทธ 2 คริสต์ (ป) 3 คริสต์ (ค) 4 อิสลาม 5 บรรพระบุรุษ
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								

รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือน (ให้นำหมายเลขที่เลือกตอบส่งในช่อง หากมีคำตอบอื่นให้ระบุ **(ต่อ)**

บุคคลที่	ชื่อ – นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน **กรุณา ○ เฉพาะผู้ที่มาให้ข้อมูลด้วย**	อยู่ในครอบครัวที่	อายุ (ปี)	ความสัมพันธ์กับเจ้าบ้าน	ทะเบียนราษฎร์	สถานภาพสมรส	ประเภทประกันสุขภาพ	ศาสนา / ความเชื่อ
				ให้ระบุ 01 เจ้าบ้าน 02 หัวหน้าครอบครัว 03 สามี/ภรรยา 04 บุตร 05 บิดา,มารดา 06 พี่, น้อง 07 หลาน 08 เขย, สะใภ้ 09 ผู้อาศัย 99 อื่น ๆ	ให้ระบุ 0 ไม่มีบัตรใดๆ 1. ทร.14 2. ทร.14/ต่างด้าว	ให้ระบุ 1 โสด 2 สมรส 3 ม่าย 4 หย่า 5 แยกกันอยู่ 6 สมรสแต่ไม่ได้จดทะเบียน 98 ไม่ทราบ	ให้ระบุ 0 ไม่มี 1 ประกันสังคม 2 บัตรทอง 3 สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 4 ประกันสุขภาพ/ประกันชีวิตเอกชน 98 ไม่ทราบ	ให้ระบุ 1 พุทธ 2 คริสต์ (ป) 3 คริสต์ (ค) 4 อิสลาม 5 บรรพระบุรุษ
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								
22								
23								
24								

กลุ่มคนที่อยู่ในช่องนี้ หากไม่มีอาชีพ/รายได้ ไม่ต้องกรอกช่องถัดไป

บุคคลที่	การใช้ภาษาไทย ให้ระบุ 1. ได้ 2. ไม่ได้				ประเภทบุคคลที่ไม่เป็นกำลังแรงงาน	การมีงานทำ	ระยะเวลาที่ทำงาน ให้ระบุ 1. ต่อเนื่องทั้งปี 2 มากกว่า 6 เดือน 3 น้อยกว่า 6 เดือน	อาชีพและรายได้ในปีที่ผ่านมา 1 ม.ค.- ถึง 31 ธ.ค. 53					
	กรณีอายุ < 5 ปี หรือ พิการให้ระบุ 97		กรณีอายุ < 7 ปี หรือ พิการให้ระบุ 97		ให้ระบุ 01 ยังไม่ถึงวัยศึกษา 02 นักเรียนนักศึกษา 03 ทำงานบ้าน (แม่,พ่อบ้าน) 04 ได้รับความช่วยเหลือ ภาครัฐ, เอกชน 05 มีรายได้จากเงินลงทุน/ ค่าเช่า//บำเหน็จ/บำนาญ 06 ผู้สูงอายุเกษียณ (>60ปี) 07 พิการ 08 เจ็บป่วย เจ็บป่วยเรื้อรัง 09 นักบวช/นักสอนศาสนา 10 จำคุก 11 ตาย 99 อื่น ๆ	ให้ระบุ 1 ทำงาน 2 ว่างงาน		อาชีพหลัก และ อาชีพรอง	ที่ตั้งสถานที่ทำงาน	ก	ข	ค	ง
	ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน				ให้กรอก อาชีพหลัก และ อาชีพรอง		รับจ้างวันละ หรือ เดือนละ	เฉลี่ยทำงานเดือนละกี่วัน	เฉลี่ยทำงานปีละกี่เดือน	รายได้ต่อปี กXขXค= ง หรือ ก x ค = ง
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

กลุ่มคนที่อยู่ในช่องนี้ หากไม่มีอาชีพ/รายได้ ไม่ต้องกรอกช่องถัดไป

บุคคลที่	การใช้ภาษาไทย ให้ระบุ 1. ได้ 2. ไม่ได้ กรณีอายุ < ๕ ปี หรือ พิการให้ระบุ ๙๗ กรณีอายุ < ๓ ปี หรือ พิการให้ระบุ ๙๗				ประเภทบุคคลที่ไม่เป็นกำลังแรงงาน	การมีงานทำ	ระยะเวลาที่ทำงาน ให้ระบุ 1. ต่อเนื่องทั้งปี 2 มากกว่า 6 เดือน 3 น้อยกว่า 6 เดือน	อาชีพและรายได้ในปีที่ผ่านมา 1 ม.ค.- ถึง 31 ธ.ค. 53					
					ให้ระบุ 01 ยังไม่ถึงวัยศึกษา 02 นักเรียนนักศึกษา 03 ทำงานบ้าน (แม่,พ่อบ้าน) 04 ได้รับความช่วยเหลือ ภาครัฐ, เอกชน 05 มีรายได้จากเงินลงทุน/ ค่าเช่า//บำเหน็จ/บำนาญ 06 ผู้สูงอายุเกษียณ (>60ปี) 07 พิการ 08 เจ็บป่วย เจ็บป่วยเรื้อรัง 09 นักบวช/นักสอนศาสนา 10 จำคุก 11 ตาย 99 อื่น ๆ	ให้ระบุ 1 ทำงาน 2 ว่างงาน		อาชีพหลัก และ อาชีพรอง	ที่ตั้ง สถานที่ ทำงาน	ก	ข	ค	ง
	ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน				ให้กรอก อาชีพหลัก และ อาชีพรอง		รับจ้างวันละ หรือ เดือนละ	เฉลี่ยทำงานเดือนละกี่วัน	เฉลี่ยทำงานปีละกี่เดือน	รายได้ต่อปี กXขXค= ง หรือ ก x ค = ง
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													

2.8 สรุปรายจ่ายในรอบปีที่ผ่านมาของครัวเรือน (ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2553 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2553) ให้สำรวจรายจ่ายของทุกคนในครัวเรือน	
ประเภทค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน
1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 1.1 ค่าข้าวสารและอื่นๆ ที่ซื้อมาประกอบทำอาหารแต่ละมื้อ	
1.2 ค่าเหล้า เบียร์ เครื่องดื่มบำรุงกำลัง บุหรี่ และสิ่งทำลายสุขภาพ	
1.3 ค่าเครื่องแต่งกายและของใช้ส่วนตัว	
1.4 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้ในบ้าน (เช่น ค่าน้ำ-ไฟ)	
1.5 ค่าตรวจ รักษาพยาบาล และค่ายา	
1.6 ค่ายานพาหนะ การเดินทาง การสื่อสาร	
1.7 ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา	
1.8 ค่าจ่ายจ่ายด้านพิธีกรรม	
1.9 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	
1.10 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ระบุ..	
2. ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคและบริโภค 2.1 ค่าภาษี เช่น ค่าภาษีเงินได้ส่วนบุคคล ที่ดิน โรงเรือน อื่น ๆ	
3. ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ 3.1 เงินลงทุนด้านการปลูกพืช	
3.2 เงินลงทุนด้านการเลี้ยงสัตว์	
3.3 เงินลงทุนด้านหัตถกรรม	
3.4 ค่าซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลในการเกษตร	
4. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ	
รวมรายจ่ายในรอบปีที่ผ่านมาทั้งหมด (บาท)	

2.9 สรุปรายได้ในรอบปีที่ผ่านมาของครัวเรือน		**2.10 ปัจจุบันในครัวเรือนของท่านมีทรัพย์สินอะไรบ้าง (มูลค่าปัจจุบันให้คิดตามมูลค่าการซื้อขายในปัจจุบัน)**		
ประเภทรายได้	รายได้ (1 ม.ค. - 31 ธ.ค. 53)	รายการทรัพย์สินที่มีอยู่ในปัจจุบัน	จำนวน	มูลค่าปัจจุบัน (บาท)
1.**รายได้จากการเกษตรกร**		ที่ดินที่อยู่นอกเขตโครงการปิดทองหลังพระ	.....แปลง	
-เกษตรกรรมในพื้นที่โครงการฯ		สัตว์เลี้ยง	..........ตัว	
-เกษตรกรรมนอกพื้นที่โครงการ		บ้านอยู่อาศัย (ทั้งในและนอกเขตโครงการ)	.......หลัง	
-เลี้ยงสัตว์ในพื้นที่		บ้านให้เช่า (ทั้งในและนอกเขตโครงการ)	.......หลัง	
-เลี้ยงสัตว์นอกพื้นที่		ยุ้งฉาง	.......หลัง	
2. **รายได้จากการรับจ้าง**		โทรศัพท์,โทรศัพท์มือถือ	....เครื่อง	
-รับจ้างทั่วไปในเขตโครงการ ฯ		โทรทัศน์	....เครื่อง	
-รับจ้างนอกเขตพื้นที่โครงการฯ		เครื่องเล่น วิดีโอ	....เครื่อง	
-ส่งมาจากนอกพื้นที่เขตปิดทองฯ		วิทยุ วิทยุเทป แอมพริไฟร์	....เครื่อง	
-รับราชการ		พัดลม	....เครื่อง	
3. **รายได้จากการค้าขาย**		ตู้เย็น	..........ตู้	
-ค้าขายในพื้นที่ (กำไรสุทธิ)		เตาแก๊ส	........เตา	
-ค้าขายนอกพื้นที่ (กำไรสุทธิ)		หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	....เครื่อง	
4. **รายได้จากการทำธุรกิจพิเศษส่วนตัว** (บริการรถรับ-ส่งนักเรียน หรือตัวแทนต่าง ๆ เช่นตัวแทนขายตรง ตัวแทนขายประกัน)		เตารีดไฟฟ้า	....เครื่อง	
		จักรเย็บผ้า	........คัน	
		เครื่องทอผ้า	....เครื่อง	
		เครื่องซักผ้า	....เครื่อง	
5. **รายได้จากหัตถกรรม/อุตสาหกรรม**		จักรยาน 2 ล้อ	.........คัน	
-หัตถกรรม/อุตสาหกรรม<u>ในพื้นที่</u>		จักรยานยนต์ (มอเตอร์ไซค์)	.........คัน	
-หัตถกรรม/อุตสาหกรรม<u>นอกพื้นที่</u>		รถเก๋ง	........คัน	
6. **รายได้จาก**		รถบรรทุก (ปิ๊กอัพ, รถตู้)	........คัน	
-ดอกเบี้ยเงินฝาก		6 ล้อ 10 ล้อ รถพ่วง	........คัน	
-ดอกเบี้ยเงินให้กู้		รถไถเดินตาม	........คัน	
-ค่าเช่า		เครื่องพ่นยาฆ่าแมลง	....เครื่อง	
7. **รายได้อื่น ๆ**		เครื่องจักรกลที่ใช้ในการเกษตรอื่น	....เครื่อง	
-ขายทรัพย์สิน (มอเตอร์ไซค์, ที่ดิน ฯลฯ)		มุ้ง	......หลัง	
-อื่น ๆ		ผ้าห่ม	........ผืน	
รวมรายได้ทั้งหมด (บาท)		เครื่องประดับ ของมีค่า	........ชิ้น	
		คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	........ชุด	
		จานดาวเทียม	.......จาน	
		อื่น ๆ		
		รวมมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด (บาท)		

2.11 ในครัวเรือนของท่านในรอบปีการสำรวจ ได้มีหนี้สิน หรือ การกู้ยืมเงินหรือไม่

☐ ไม่มี

☐ มี ได้เงินมาจากแหล่งที่กู้ยืมเงิน หรือผู้ให้กู้ อะไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1) กองทุนหมู่บ้านเงินล้าน จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

2) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

3) กองทุน กข.คจ. จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

4) กองทุนกลุ่มต่างๆ (เช่นกลุ่มพัฒนาสตรี) จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

5) สถาบันการศึกษา(รัฐบาลให้กู้เพื่อการศึกษา) จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

6) ชาวบ้าน / นายทุนผู้ปล่อยเงินกู้ จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

7) ญาติ จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

8) ธนาคาร สถาบันการเงิน จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

9) บัตรเครดิต (ทั้งบัตรธนาคารและบริษัทเอกชน) จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

10) บริษัทขายสินค้า (กรณีซื้อสินค้าเงินผ่อน) จำนวนเงิน ....บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

11) บริษัทให้กู้เงิน (เช่น Aeon, quick cash ฯลฯ) จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

12) แชร์/ อื่น ๆ ระบุ.. จำนวนเงิน......................บาท คงเหลือเป็นเงิน..................บาท

วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงิน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ 1) เพื่อใช้อุปโภค บริโภค ☐ 2) เพื่อการศึกษา ☐ 3) เพื่อการรักษาพยาบาล

☐ 4) เพื่อการประกัน ☐ 5) เพื่อซื้อ สร้างทรัพย์สิน ☐ 6) เพื่อการลงทุนธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร

☐ 7) เพื่อการลงทุนด้านการเกษตร ☐ 8) อื่น ๆ

2.13 ในปัจจุบันครัวเรือนของท่านมีการฝากเงินหรือออมทรัพย์โดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ 1) ไม่มี ☐ มี โดยการฝากหรือออมทรัพย์กับ

1.1) ฝากกับสถาบันการเงิน เป็นเงิน......................บาท 1.2) ฝากสหกรณ์ เป็นเงิน....................บาท

1.3) ซื้อประกัน(ระบุทุนประกัน) เป็นเงิน......................บาท 1.4) เก็บไว้ในบ้าน เป็นเงิน....................บาท

1.5) อื่นๆ ระบุ.................... เป็นเงิน......................บาท

2.14 ในปัจจุบันครัวเรือนของท่านมีการลงทุนโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ 1) ไม่มี

☐ 2) มี โดยนำไปลงทุน

1.1) ซื้อที่ดิน เป็นเงิน....................บาท 1.2) ซื้ออสังหาริมทรัพย์ (บ้าน,ตึกแถว) เป็นเงิน...................บาท

1.3) ซื้อทอง เป็นเงิน....................บาท 1.4) ซื้อเครื่องประดับที่เปลี่ยนเป็นเงินได้ เป็นเงิน.................บาท

1.5) ซื้อทรัพย์สินอื่น (นอกจาก 1 – 4) เป็นเงิน.............................บาท

1.6) ซื้อพันธบัตร / หุ้นกู้ เป็นเงิน....................บาท 1.7) ซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เป็นเงิน.....................บาท

1.8) ซื้อสลากออมสิน เป็นเงิน.....................บาท 1.9) ซื้อหุ้นสหกรณ์........................บาท

1.10) ปล่อยให้กู้ เป็นเงิน.....................บาท 1.11) ลงทุนค้าขาย........................บาท

1.12) ลงทุนด้านเกษตรกรรม เป็นเงิน..............บาท 1.13) อื่น ๆ เป็นเงิน......................บาท

2.15 การออมทรัพย์ของครัวเรือนท่าน เก็บออมไว้เพื่อวัตถุประสงค์อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ 1) เพื่อการลงทุน

☐ 2) เพื่อการอุปโภค/บริโภค

☐ 3) เพื่อการศึกษาบุตร

☐ 4) เพื่อการรักษาพยาบาล

☐ 5) เพื่อการทำประกันชีวิต

☐ เพื่อปล่อยกู้ ☐ อื่น ๆ...

2.16 **หนี้สินของครัวเรือน** ปัจจุบัน ครัวเรือนต้องใช้หนี้เงินกู้ยืมเงินจากแหล่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ หรือไม่

ที่	2.16.1 แหล่งเงินกู้ หนี้สิน หรือเงินสดเบิกล่วงหน้า (จำนวนเงิน ตั้งแต่ 10C บาท ขึ้นไป)	2.16.2 ยอดหนี้สิน ปัจจุบัน (ไม่มีให้ใส่ 0)	2.16.3 วัตถุประสงค์ ของการกู้ (ดูรหัส ข้างล่าง)	2.16.4 ระยะเวลาตั้งแต่ เริ่มกู้ ถึง ปัจจุบัน (จำนวนเดือน)
1	ญาติ/เพื่อนบ้าน /เพื่อน / เพื่อนที่ทำงาน / แชร์ที่เปียแล้ว			
2	นายจ้าง / เจ้าของบ้าน / นายทุน			
3	ร้านค้า / บริษัทขายสินค้า (ซื้อเชื่อ เงินผ่อน)			
4	สหกรณ์ / กลุ่มกองทุนต่าง ๆ ในชุมชน			
5	กองทุนหมู่บ้าน / กองทุนเงินล้าน			
6	โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)			
7	กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ)			
8	ธนาคาร / สถาบันการเงิน			
9	สหกรณ์ออมทรัพย์ในหน่วยงาน			
10	สถาบันการเงินเอกชน เช่น ไฟแนนซ์ AEON , Easy buy			
11	องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)			
12	บัตรเครดิต (ทั้งบัตรธนาคารและบริษัทเอกชน)			
13	อื่น ๆ ระบุ...			

<u>หมายเหตุ</u> ในข้อ 2.16.3 วัตถุประสงค์ของการกู้

1. ใช้จ่ายในครอบครัว 2. การศึกษา 3. รักษาพยาบาล 4. ประกันภัย / ประกันชีวิต 5. สร้าง ซื้อ ซ่อมแซมบ้าน

6. ลงทุนประกอบอาชีพที่ไม่ใช่การเกษตร 7. ลงทุนประกอบอาชีพการเกษตร 8. อื่น ๆ

2.17 เงินออมของครัวเรือน ปัจจุบัน ครัวเรือนมีเงินออมหรือไม่ (เก็บข้อมูลโดยให้ผู้สำรวจถามนำ)

ที่	2.17.1 ประเภทเงินออม	2.17.2จำนวนเงิน (ถ้าไม่มีใส่เลข 0)
1	เงินฝากธนาคาร / สถาบันการเงิน	
2	เงินฝากกับสหกรณ์ในหน่วยงาน	
3	ซื้อประกัน (ระบุทุนประกัน)	
4	ซื้อหุ้นสหกรณ์ กลุ่มกองทุนต่าง ๆ เช่นกลุ่มพัฒนาสตรี	
5	เก็บไว้ที่บ้าน	
6	แชร์ที่ยังไม่ได้เปีย	
7	อื่น ๆ ระบุ..	
	รวม	

ตอนที่ 3 สภาพทางสังคม สุขอนามัย ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อม

1. หากสมาชิกในครัวเรือนเกิดเจ็บป่วย ท่านมีวิธีการรักษาอย่างไร (ให้กรอกหมายเลข 1 – 3 เรียงตามลำดับ)

.... หาสมุนไพรทานเอง .... ซื้อยาทานเอง

.... รักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน .... รักษาโดยหมอพื้นบ้าน

.... อื่น ๆ โปรดระบุ...

2. สถานบริการที่สมาชิกในครัวเรือนนิยมไปใช้บริการเมื่อเกิดเจ็บป่วย (ให้กรอกหมายเลข 1 – 3 เรียงตามลำดับ)

.... สถานีอนามัย .... โรงพยาบาลของรัฐ .... โรงพยาบาลของเอกชน

.... คลินิก .... หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของราชการ .... อื่น ๆ ระบุ.......................................

3. **แหล่งน้ำ**ใดที่ครัวเรือนของท่านนำ**น้ำมาใช้**

☐ 1) แม่น้ำลำธาร,ลำห้วย ☐ 2) น้ำประปา ☐ 3) บ่อน้ำตื้น น้ำบาดาล ☐ 4) น้ำฝน

4. วิธีที่ท่านนำน้ำจาก**แหล่งน้ำในข้อ** 3 มาใช้ในบ้าน

☐ 1) ใช้ ณ แหล่งน้ำ ☐ 2) ตักจากแหล่งน้ำมาใช้ในบ้าน ☐ 3) ตักจากบ่อพักน้ำของหมู่บ้าน

☐ 4) เดินท่อจากแหล่งน้ำถึงบ้าน ☐ 5) อื่น ๆ ระบุ.......................................

5. **แหล่งน้ำ**ใดที่ครัวเรือนของท่านนำ**น้ำมาดื่ม** (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ 1) แม่น้ำลำธาร,ลำห้วย ☐ 2) น้ำประปา ☐ 3) บ่อน้ำตื้น หรือบ่อบาดาล

☐ 4) น้ำฝน ☐ 5) ซื้อจากร้านค้า

6. ครัวเรือนของท่านนำน้ำจาก**แหล่งน้ำในข้อ 5** มาดื่มน้ำโดยผ่านวิธีการใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ 1) ต้ม ☐ 2) กรอง ☐ 3) แกว่งสารส้ม

☐ 4) ใส่คลอรีน ☐ 5) ไม่ผ่านวิธีการใด

7. ครัวเรือนของท่านมีน้ำใช้ตลอดปีหรือไม่

☐ 1) มีน้ำใช้ตลอดปี ☐ 2) มีน้ำใช้ไม่ตลอดทั้งปี เพราะ...

8. ท่านนำผักที่ใช้ในการประกอบอาหารมาจากที่ใด (ให้กรอกหมายเลข 1 – 3 เรียงตามลำดับ)

☐ 1) ปลูกเองในสวนครัว ☐ 2) เก็บมาจากบริเวณรอบๆหมู่บ้าน ☐ 3) ซื้อจากพ่อค้าเร่

☐ 4) ซื้อจากร้านค้าหรือตลาดประจำหมู่บ้าน ☐ 5) ซื้อจากตลาดในจังหวัดฯ ☐ 6) ซื้อจากเพื่อนบ้าน

☐ 7) จากที่อื่น ๆ ระบุ...

9. ท่านนำเนื้อสัตว์ที่ใช้ในการประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน มาจากไหน (ให้กรอกหมายเลข 1 – 3 เรียงตามลำดับ)

☐ 1) เลี้ยงเอง ☐ 2) ไปจับหรือหามาจากบริเวณรอบๆหมู่บ้าน ☐ 3) ซื้อจากพ่อค้าเร่

☐ 4) ซื้อจากเพื่อนบ้าน ☐ 5) ซื้อจากตลาดในจังหวัด ☐ 6) ซื้อจากร้านค้าหรือตลาดประจำหมู่บ้าน ☐ 7) อื่น ๆ

10 ในรอบปีสำรวจที่ผ่านมา สมาชิกในครัวเรือนของท่านได้รับ**<u>เงินช่วยเหลือ</u>**อะไรแล้วบ้าง

☐ 1) ไม่ได้รับ

☐ 2) <u>ได้รับ</u>เบี้ยยังชีพ/เงินช่วยผู้พิการ จำนวน........คน รวมเป็นเงิน.........................บาท

จาก...

☐ 3) <u>ได้รับ</u>เบี้ยยังชีพ/เงินช่วยผู้สูงอายุ จำนวน........คน รวมเป็นเงิน.........................บาท

จาก...

☐ 4) <u>ได้รับ</u>เงินหรือกองทุนช่วยเหลืออื่นๆ จำนวน........คน รวมเป็นเงิน.........................บาท

จาก...

11. ในครัวเรือนของท่านใช้เชื้อเพลิงใดในการหุงต้มอาหาร **<u>เฉพาะที่ใช้จริง 3 อันดับแรก</u>**

(กรอกหมายเลข 1 – 3 เรียงตามลำดับ)

.... ฟืน .... แก๊ส .... ไฟฟ้า .... ถ่าน

.... ไม่ประกอบอาหาร .... อื่น ๆ ระบุ..

12. หากครัวเรือนท่าน**<u>ใช้ฟืน</u>**ในการประกอบการหุงต้มอาหาร (ให้ตอบข้อ 22.1 – 22.4) ถ้าไม่ใช้ฟืนข้ามไปตอบข้อ 13

12.1 วิธีเก็บไม้ที่ใช้เป็นฟืนเฉพาะที่ใช้จริง (กรอกหมายเลข 1 – 3 เรียงตามลำดับ)

.... ตัดกิ่งไม้ในป่า .... ตัดกิ่งไม้ในสวนของตัวเอง .... ใช้จากต้นไม้ที่ตายแล้ว

.... ตัดต้นไม้ในป่า (ต้นที่ยังไม่ตาย) .... อื่น ๆ ระบุ.................................

12.2 การสะสมฟืน เฉพาะที่ใช้จริง

.... ตัดและขนมาเก็บที่บ้านทันที .... ตัดและตากทิ้งไว้แล้วจึงขนมาเก็บ......... อื่น ๆ.................

12.3 ความถี่ในการจัดเก็บ เฉพาะที่ใช้จริง (กรอกหมายเลข 1 – 3 เรียงตามลำดับ)

.... ทยอยเก็บเรื่อย ๆ ตลอดปี......... ระดมเก็บเป็นช่วงเวลาปีละครั้ง......... อื่น ๆ....................

12.4 ปริมาณการใช้ฟืนต่อวัน จำนวน..........................มัด ต่อ วัน

13. หัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่ ทราบว่ามีโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยโครงการปิดทองหลังพระฯ หรือไม่

☐ 1) ไม่ทราบเลย ☐ 2) ทราบเล็กน้อย ☐ 3) ทราบปานกลาง ☐ 4) ทราบดี

14. เมื่อหมู่บ้านท่านได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านขยายผลฯ และได้รับฟังการชี้แจงแนวทางโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยโครงการปิดทองหลังพระฯ

☐ 1) ไม่พอใจ เนื่องจาก...

☐ 2) เฉย ๆ เนื่องจาก...

☐ 3) พึงพอใจ เนื่องจาก...

15. ท่านมีความคิดเห็น / ความต้องการอะไร ที่จะให้หมู่บ้านของท่านมีการพัฒนาที่ดีขึ้น มีความเจริญขึ้น

....

....

....